

Benedek Elek

AZ ARANYALMAFA

Benedek Elek

AZ
ARANYALMAFA

KÜLFÖLDI MESÉK

Pallas

Gyöngyös 2004

Pallas Antikvrium Kft.

2004

AZ ARANYALMAFA

ÚJGÖRÖG MESE

Volt egyszer egy király s annak három fia. Ennek a királynak volt egy gyönyörű nagy kertje, abban a kertben egy almafa. Ezen az almafán minden esztendőben három aranyalma termett, de mikor éppen megérttek, úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el. Hiába őriztette a király, soha meg nem tudta, hogy ki lopja el az almákat. Mikor aztán a királyfiak nagyra növekedtek, azt mondta az idősebb királyfi:

— Majd megőrzöm én az almát, édesapám!

Ki is ment éjjel a kertbe, megállott az almafa mellett, de éjfélkor rettenetes zúgás támadt, megmozdult a föld, dörgött az ég, villámlott. Igazi égszakadás, földindulás. Aztán egyszerre csak leereszkedett a fára egy gyönyörű fekete felleg. Abból a fekete fellegből kinyúlt egy kéz, leszakított egy almát, s eltűnt a kéz is, a felleg is. Még a foga is vacogott a királyfinak, úgy megijedt. Aztán beszaladt a palotába, elmondotta az apjának s a testvéreinek, hogy mi történt.

A következő éjjel a középső királyfi ment a kertbe. Fogadkozott erősen, hogy ő majd megőrzi az almát, de éppen úgy járt, mint a bátyja.

Harmadik éjjel a legkisebb királyfi vállalkozott az alma megőrzésére, de az apja nem akarta engedni. Mondta neki:

— Hagyjad, fiam; ha a bátyáid meg nem tudták őrizni, mit akarsz te? Kicsi vagy te még ahhoz!

— Csak adj nekem nyilat, kardot, s adj nekem egy könyvet s világitót, édesapám, hogy olvasgassak a fa tövében, nehogy elaludjam. Majd meglátod, hogy megőrzöm én az almát!

Addig beszélt, addig rimázkodott, hogy az apja megengedte:

— Isten neki, eredj, őrizd meg az almát, ha tudod!

Kiment a királyfi a kertbe, leült a fa alá, meggyújtotta a világitót, kinyitotta a könyvet, olvasgatott. S hát ím, egyszerre kerekedett rettenetes égszakadás, földindulás. Zúgott-búgott a levegő, szállott le az égből a rettenetes fekete felleg. Aztán kinyúlt abból a fekete fellegből egy kéz, le akarta szakítani az almát, de abban a pillanatban odasuhintott a királyfi a kardjával.

Eltűnt a felleg, el a kéz, az aranyalma pedig ott maradt a fán. Reggel szaladt a királyfi nagy örömmel az apjához:

— No, édesapám, ihol az aranyalma! Nem tudta elvenni a tolvaj, de jól meg is sebeztem. Most már adj nekem lovat s fegyvert, megyek a tolvaj után. Addig meg nem nyugszom, míg valahol meg nem találom.

— Ó, fiam — mondotta a király —, maradj itthon, ne keresd a halálodat, úgysem találod meg azt a tolvajt, hiszen már annyian keresték, bejártak ország-világot az én embereim, s még csak a nyomára sem találtak a tolvajnak. Mit akarsz te?

De a királyfi mondotta:

— Eressz, édesapám, mert bizony mondom, hogy meghalok, ha el nem eresztesz.

Mikor látta a király, hogy itt hiábavaló minden beszéd, azt mondotta:

— Hát isten neki! Eredj. Majd melléd adok ezer katonát, nehogy valami baj érjen az utadban.

—Ne kísérvjen engem senki! — mondotta a királyfi. — Éppen ha a bátyáim eljónnek velem: nem bánom, de más senki!

Hát csakugyan úgy is lett: a királyfival nem ment más, csak a két bátyja. Elbúcsúztak az apjuktól, a király meg otthon maradt nagy búval, bánattal. Akkora volt a bánatja, hogy a palotát gyászfeketébe húzatta.

Hát jól van. Elindultak a fiúk, mentek hegyeken, völgyeken át, mindenütt a vércseppek nyomán, mert a kerttől kezdve, ahogy onnét kiléptek, lépésről lépésre vércseppek látszottak: a tolvaj hullatta el azokat. Addig mentek, mendegéltek, míg egyszerre csak az út háromfelé válott. Mind a három útnak az elején volt egy kőoszlop. Az első kőoszlopra ez volt írva: „Aki ezen az úton megy, visszajön.” A második oszlopon ez állott: „Aki erre megy, talán visszajön, talán nem jön.” A harmadikon: „Aki erre megy, sohasem tér vissza többet!”

Mondotta a legkisebb királyfi:

—No, én a harmadik úton megyek, jöttök-e velem?

Mit mondhattak egyebet a bátyjai? Szégyellették magukat, hát ők is mentek vele a harmadik úton. Lesz, ami lesz! Továbbmentek, mendegéltek a harmadik úton, s íme, lépésről lépésre látszottak a vércseppek. Azoknak a nyomán mentek, s addig mentek, míg egy óriási hegynek a tetejére értek. Ottan állott egy hatalmas márványkő oszlop, az oszlopon egy vasgyűrű.

— Hiszitek-e — mondotta a legkisebb királyfi —, hogy ez alatt a márványkő oszlop alatt van a tolvaj? Emeljük el innét ezt a követ!

Megpróbálta a legidősebbik, meg sem tudta mozdítani. Próbálta a középső, az sem. Akkor próbálta a legkisebb

királyfi. Alig nyúlt hozzá az ujjával, s feldőlt a márványkő oszlop, mert hát szörnyű nagy ereje volt a legkisebb királyfinak.

Ahogy félremozdult a márványkő oszlop, hát alatta rettenetes sötét kút tátongott. Abból a sötét kútból pedig csak úgy áradott az égő, forró gőz.

— Ez bizonyosan annak a tolvajnak a lehelete — mondották a királyfiak.

— No, fiúk — kérdezte a legkisebbik királyfi —, hát már most melyikünk ereszkedik alá ebbe a kútba?

— Hiszen én is lemehetek — mondotta a legidősebb. Ámbátor jobb szerette volna ő is meg a másik is, ha a legkisebb királyfi ereszkedik le, mert már haragudtak rá a nagy ereje miatt, s szerették volna, ha valamiképpen elpusztulna. Szereztek egy hosszú kötelet, s azon le is eresztették a legidősebbiket, de még csak a fél útra sem ereszkedett le a kútba, felkiabált torkaszakadtából:

— Húzzatok fel, mert mindjárt porrá égek! Szörnyű tűz van itt!

Visszahúzták azonnal. Akkor leeresztették a középső fiút, az is csak fél útra ereszkedett le, kiabálta vissza:

— Húzzatok fel, mert mindjárt porrá égek!

Felhúzták azt is. Akkor azt mondotta a legkisebbik királyfi:

— Most már eresszetek le engemet, de akárhogy kiabálok, vissza ne húzzatok. Lesz, ami lesz! Egy életem, egy halálom, addig meg nem nyugszom, míg azt a tolvajt meg nem találom!

Hát csakugyan nem is húzták vissza, pedig bizony kiabált a legkisebb királyfi is:

— No, most mindjárt porrá égek!

Hát leeresztették a kút fenekére, s onnét egy gyönyörű szép országba lépett ki a királyfi. Ott mindjárt látott egy szépséges szép palotát. Nagy kert a közepén. Ment egyenesen fel a palotába. Volt abban hetven szoba, ha nem több. Ment egyik szobából a másikba, nézett erre, nézett arra, nem látott egy eleven lelket. Aztán, mikor már véges-végig ment a palotán, akkor ért egy ajtóhoz, amely nem volt nyitva. Belépett oda, s hát mit lát? Egy csudaszép királykisasszony ült a szoba közepén, s játszadozott egy aranyalmával. Hempergette a földön, aztán fel-felkapta, dobálta, labdázott vele.

„Ez az alma az én apám fájáról való” — mondotta magában a királyfi. Aztán egyszerre csak felnézett a királykisasszony, s hogy meglátta a királyfit, rákiáltott:

— Hát te kutya, hogy kerültél ide, ahol még a madár se jár?! Tudod-e, hogy ki lakik itten?

— Igen, ha megmondod.

— A huszonegy fejű sárkány. Jaj neked, ha megtudja, hogy itt vagy, mert éppen most került haza sebesülten!

Mondotta a királyfi:

— Tudom, hogy megsebesült, mert én sebesítettem meg. A vére nyomán jöttem ide. Hol van?

Felelt a királykisasszony:

— Én nem tudom, eredj a szomszéd szobába, ott a húgom. Ő talán tudja. Bement a másik szobába, s hát ott is egy csudaszép királykisasszony labdázott egy aranyalmával, s ahogy felpillantott a leány, az is rákiáltott:

— Hol jársz itt, te kutya, ahol még a madár se jár?! Tudod-e, hogy ki lakik itten?

— Tudom már — mondotta a királyfi —, a huszonegy fejű sárkány, az, aki ezt az aranyalmát lopta, s akit én megsebesítettem. Hol van? Hadd ölöm meg a cudart!

— Eredj csak, eredj a szomszéd szobába, ott majd megmondják.

Belépett a szomszéd szobába, s ím, ott is egy csudaszép királykisasszony volt: aranyalmával labdázott az is. De szép volt, vagy nem volt szép a két első királykisasszony, ez már csakugyan olyan szép volt, hogy a királyfinak káprázott a szeme a nagy szépségétől. Felnézett rá ez a leány is, és rákiáltott:

— Hát te kutya, hol jársz itt, ahol a madár se jár?

De csak a kérdés volt ilyen, mikor jól megnézte a királyfit, felugrott a földről, nyakába szökött a királyfinak, megölelte, megcsókolta, s mondotta neki:

— Tudom már, hogy miért jöttél. Ugye, te vagy az, aki megsebesítette a huszonegy fejű sárkányt? Azért jöttél, ugye, hogy megöljed?

— Azért — mondotta a legkisebbik királyfi. — Hol van hát?

— Ott fekszik a szomszéd szobában — felelte a királykisasszony. — Eredj be, de figyelmeztetek, hogy ha a szeme nyitva van, akkor alszik, ha nincs nyitva, akkor nem alszik. Fejénél van egy palack víz, a lábánál egy másik palack víz. Ha látod, hogy alszik, akkor a két palackot cseréld el. Aztán van az ő szobájában sok-sok kard, ott lógnak a falon, szebbnél szebbek, fényesnél fényesebbek, azok majd tégedet megszólítanak: „Vitéz, akassz le.” De hozzá se nyúlj egyikhez se! Ám van az ajtó megett egy rozsdás kard, azt akaszd le, azzal aztán csapj rá a huszonegy fejű sárkányra. Amint rácsapsz, felébred. Akkor ő aztán azt mondja neked: „Gyere ide, pajtás, ülj le mellém, együnk-igyunk.” Megkínál azzal a palackkal, amelyik a lába mellett van, ő meg azt veszi, amelyik a feje mellett van. Hát hagyd, csak vegye! Te meg igyál bátran.

Úgy tett a királyfi, ahogy a leány tanácsolta, s a sárkány, ahogy kiitta a palackot, felordított:

— Hej, cudarok, hitványok, megcsaltatok!

Abban a pillanatban a királyfi másodszor is rácsapott a kardjával.

— No, még egyszer! — nyöszörgött a sárkány. — Hadd legyen vége az életemnek, ne kínlódjak többet!

Felelt a királyfi:

— Az én anyám egyszer szült engemet, többet nem vágok rád!

A huszonegy fejű sárkány erre nagy mérgében szertepukkant, a királyfi meg visszament a leányokhoz, s mondotta nekik:

— No, leányok, most jertek velem, viszlek fel a felső világba, mert tudom, hogy onnan rabolt el titeket a cudar sárkány.

— Onnét, onnét — mondották a leányok. — Király leányai vagyunk mi! Mielőtt elindultak volna, a legkisebbik leány félrehívta a királyfit, s mondotta neki:

— Nyúlj be ebbe a szekrénybe, abban találsz egy mandulát, egy diót, egy mogyorót s egy lószőr kötelet. Ezt vedd magadhoz, tedd el, s jól vigyázz rá, mert még szükséged lehet rá. Aztán ha megcsalnak bátyáid — mert hej, félek én attól, hogy meg fognak csalni tégedet —, egyet se búsulj, majd megsegít az Isten. Akármilyen történjék, én várok rád egy esztendeig s három napig. Ha itt találsz maradni az alsó világban, majd találsz az aranyszérűn három bárányt, két feketét s egy fehérét. Vigyázz, hogy a fehér bárányt fogd meg, mert ha a feketét találod megfogni, akkor még egyszer olyan mélyre esel le az alvilágba, mint amilyen mélyre estél idáig.

Eközben a kúthoz értek, ott a királyfi felkiáltott a bátyjaihoz:

— Eresszétek le a kötelet!

Leeresztették a kötelet, s ráült először a legidősebb királyleány. A királyfi meg, miközben húzták felfelé, felkiáltott a legidősebb bátyjának:

— Ez a leány a tiéd!

Aztán felhúzták a második királyleányt, a királyfi meg felkiáltott a középső bátyjának:

— Ez a leány meg a tiéd!

Harmadszor meg felhúzták a legkisebb királyleányt, s akkor felkiáltott:

— Ez a leány pedig az enyém!

Hanem a kötelet bizony negyedszer nem eresztették le. Igaza volt a kis királyleánynak. Amint fenn volt a három királyleány, a két királyfi szépen hazament velük, ott az apjuknak azt hazudták, hogy az öccsük meghalt, ők az almatolvajt megölték, ott találták ezt a három királyleányt.

Sírt szegény király, siratta a legkisebb fiát, de aztán lassan-lassan megvigasztalódott, elfelejtette legkedvesebb fiát. S merthogy a legidősebb fia elvette a legidősebb királyleányt, a középső fia a középső királyleányt, mit gondolt, mit nem az öreg király: ő meg el akarta venni a legkisebb királyleányt.

Azt mondotta a kicsi királyleány:

— Jól van, király, én a feleséged leszek. De most még nem. Várj egy esztendőt, három napot, három órát, ha azalatt nem jön vissza a legkisebbik fiad, ám legyen, tartsuk meg a lakodalmat.

Ebbe bele is nyugodott a király.

Hát a szegény kicsi királyfival mi történt? Mikor látta, hogy utána nem eresztették le a kötelet a bátyjai, nagy búval, bánattal továbbment, s ahogy ment, mendegélt, egyszerre csakugyan elért az aranyszérűre. Ott az aranyszérűn szaladgált

két fekete s egy fehér bárány. Nosza, utána a fehér báránynak! Szaladtak a bárányok összevissza, meg-megfogta, meg újra elszaladt a fehér bárány. Egyszerre mégis, hogy, hogy nem, az egyik fekete bárány akadt a kezébe, s ahogy a fekete bárányt megfogta, sülyyedni kezdett vele a föld. Szállott alább, alább, leereszkedett a legelső világba.

Ahogy leért, mindjárt egy városba érkezett, ott a város végén bekopogtatott egy kicsi házba. Abban lakott egy öregasszony, attól kért szállást. Az öregasszony éppen akkor sütött kenyeret, a királyfi meg nagy csodálkozva nézte, hogy amint a kenyeret dagasztja az öregasszony, mindegyre belepök a tésztába.

— Hát te miért pöksz a tésztába, öreganyám — kérdezte a királyfi —, miért nem keversz vizet bele?

— Hej, fiam, nagy oka van annak! — mondotta az öregasszony. — Dagasztanék én vízzel jó szívvvel, de nincs. Egy forrása van a városnak, s abból nem kapunk vizet, mert abban a forrásban lakik a tizenkét fejű kígyó, ennek minden héten egy embert kell adni, s csak úgy ad vizet. Most éppen a szegény királyleányon van a sor.

Mondotta a királyfi:

— Öreganyám, adj nekem egy korsót, hadd hozzak én neked vizet. De jer velem, mutasd meg, hogy hol a kút.

— Nem megyek én, fiam, ha sohasem is látok vizet — mondotta az öregasszony. — Eredj, ha neked tetszik, majd valahogy megtalálod a forrást.

— Jól van, akkor megyek magam — mondotta a királyfi, s el is indult. Addig ment, amíg a forráshoz ért. Hát csakugyan ott volt a forrás mellett a szegény királyleány egyedül. Megkötözték egy sziklához, s ott várta, várta szomorú sorsát, amíg majd kijön a tóból a tizenkét fejű kígyó,

s lenyeli. Odament a királyfi, eloldotta a kötelet, s mondotta a királyleánynak:

— Ne félj, szép királyleány, majd megvédelek én, hanem előbb engedd meg, hogy düljek le az öledbe, mert fáradt vagyok erősen.

Le is hajtotta a fejét a királyleány ölébe, el is szundikált. Azalatt, amíg szendergett, a királyleány lehúzta az ujjáról a gyűrűjét, s a királyfinak az övére kötötte. Aztán egyszerre csak megmozdult a tó, jött a kígyó, a királyfi meg aludt mélyen. Sírt a királyleány, költötte, ébresztgette a királyfit:

— Kelj fel, kelj fel, vége mind a kettőnknek!

De a királyfi nem ébredt fel. Aztán hullott a könnye, mint a záporosó, ráhullott a királyfi arcára, s íme, felébredett attól. Egyszeribe felugrott, kirántotta a kardját, s egy csapással levágta a kígyó fejét.

— Ohó — mondotta a kígyó —, azt hiszed, hogy csak ez az egy fejem van? Van énnekem több is! — s abban a pillanatban kiugrott egy másik feje. Levágta a királyfi azt is. Aztán egymás után tíz fej ugrott ki még a kígyó testéből. Reggeltől késő estig vágta, vagdalta a királyfi, míg végre levágta mind a tizenkét fejét. Akkor aztán mind a tizenkét fejből kivágta a nyelvet, beletette a tarisznyájába, a korsaját megmerítette vízzel, búcsút vett a királyleánytól, s visszament az öregasszonyhoz.

— Megöltem a kígyót — mondotta az öregasszonynak —, de hallod-e, öreganyám, el ne árulj, erről senki lélek ne tudjon ám!

Aközben, hogy a királyfi hazaért a szállására, kijött a királyleánynak az egyik testőre, egy óriási szerecsen, hadd lássa, hogy mi történt: megölte-e már a kígyó a királyleányt? Hát íme, él a királyleány! No de egyéb se kellett a szerecsennek; szépen kézen fogta a királyleányt, hazavezette,

s otthon eldicsekedett a királynak, hogy ő ölte meg a kígyót, s hogy azt bizonyítsa, haza is hozta magával a kígyó tizenkét fejét.

— Nem igaz! Nem igaz! — kiabált a királyleány.
— Nem ő ölte meg a kígyót! Egy idegen vitéz volt az, aki megölte.

— Márpedig, leányom — mondotta a király —, én annak ígértem a kezedet, aki megöli a kígyót, aki megmenti a te életedet. Íme, ez a szerecsen hozta el a kígyó tizenkét fejét, mégiscsak ő ölte meg azt.

— Nem, nem — mondotta a királyleány —, nem leszek a felesége! Előbb hívd össze az országban, ahány vitéz van, édesapám. Hadd álljanak azok mind az udvarra, én meg nézem őket az ablakból. Akit én majd megdobok aranyalmával, az lesz a vitéz, annak leszek én a felesége.

— Hát jól van — mondotta a király —, teljék a te kedved.

Egyszeribe hírül adatta a király az egész országban, hogy aki csak férfi van, jöjjön az ő udvarába, mert a leánya férjet akar választani, s annak lesz a felesége, akit megdob az aranyalmával. Hiszen jött az országból, aki csak lábán tudott állani férfiember: grófok, hercegek, bárók, válogatott cigánylegények. Jöttek mind, csak úgy hemzsegték, nyüzsögtek az udvaron. Észrevette ezt a kicsi királyfi is, hogy miféle sokadalom van a király udvarában. Ő is odaállott a többi közé. Ahogy meglátta a királyleány, egyszeribe megismerte, s megdobta az aranyalmával. Erre aztán felvezették a kicsi királyfit a palotába.

— Ihol, édesapám, ez a vitéz ölte meg a tizenkét fejű kígyót!

De a szerecsen erősködött: nem ő ölte meg, íme, a bizonyság, a kígyónak a tizenkét feje.

— Igazán? — mondotta a királyfi, s belenézett a kígyófejekbe. — Hát aztán a nyelvek hol vannak? Ha egy báránynak a fejét levágod, vajon behúzza-e az a nyelvét? Tegyük csak próbát!

Hoztak egyszeribe egy bárányt, a királyfi levágta a fejét, s íme, a bárány kettéharapta a nyelvét.

— No, látod-e? A báránynál csak bátrabb a kígyó, s még a bárány sem húzza vissza a nyelvét. — Azzal a tarisznyájába nyúlt, kivette a tizenkét nyelvet. — Ihol, itt van az én bizonyágom!

Ahogy ezt látta a király, egyszeribe kikergette palotájából a szerezest, s mondotta a királyfinak:

— No, fiam, nem tudom, ki vagy, mi vagy, kinek a fia vagy, de én megígértem, hogy annak adom a leányomat, aki megmenti az életét. Akarod-e? Vagy valami egyebet kívánsz?

— Én azt kívánom tőled — mondotta a királyfi —, hogy vitess fel engem a felső világba.

— Hát fiam — mondotta a király —, nehéz dolgot kívánsz tőlem, de amit csak tehetek, megteszek. Mondok neked valamit: nézd, itt a palotámmal szemben van egy magas hegy; azon a hegyen van egy fa; azon a fán egy sas fészkel. Mindig ott ólálkodik a fa körül egy szörnyű nagy kígyó; a kígyónak tizennyolc feje van. Ha ezt a kígyót megöled, bizony mondom neked, hogy a sasok hálából felvisznek a felső világba.

Nem mondatta ezt kétszer a királyfi, ment egyenesen arra a hegyre, az alá a fa alá. Hát éppen jött a kígyó, akart feltekerőzni a fára; abban a pillanatban a királyfi kirántotta a kardját, levágta a kígyónak egy fejét. De vághatta: maradt még tizenhét.

Sötét este lett, míg mind, valamennyi fejét levágta. Akkor aztán szörnyű fáradtan elterült a földön. Elaludt. Látták ezt a fáról a sasfiúk, leszállottak, s szárnyukkal legyezgették a kicsi királyfit. Aztán jöttek az öreg sasok, s ahogy látták a vitézt s mellette a sasfiúkat, nagy mérgesen rá akartak csapni, hogy megöljék. Azt hitték, hogy ellenség.

— Ne bántsák! — könyörögtek a sasfiúk. — Hiszen ő ölte meg a tizennyolc fejű kígyót.

Erre az öreg sasok is kiterjesztették a szárnyukat, legyezgették szépen csendesén a királyfit. Mikor aztán felébredett, kérdezték az öreg sasok:

— No, te vitéz, hallottuk, hogy megmentetted a fiaink életét; mit kívánsz ezért?

— Nem kívánok én semmi egyebet — mondotta a királyfi —, csak vigyetek fel a felső világba.

— Hiszen felviszünk mi jó szívvel — felelték a sasok —, de előbb negyven hordót tölts meg vízzel, negyven bivalyt vágass le. Csak ennyi vízzel s ennyi hússal indulhatunk el arra a nagy útra.

No, hiszen nem volt ez nagy dolog! Visszament a királyfi a királyhoz. Mondotta, hogy mit kívánnak tőle a sasok. Bezzeg hogy a király egyszeribe megtöltetett negyven hordót vízzel, leváगतott negyven bivalyt, s azt a sok hordót s húst felrakták a sasokra, a királyfi meg felült egyre, s nagy surrogással-burrogással, rettenetes szárnycsattogással elindultak a sasok fel a felső világba. Már-már éppen felérkeztek, mikor visszafordult a sas, és károgot:

— Urá, urá! — ami annyit jelentett, hogy: húst! De bizony már egy falás sem volt. Mit tehetett a szegény királyfi? Levágott a combjából egy darab húst. Odanyújtotta a sasnak, az lenyelte. Abban a pillanatban fenn is voltak a felső

világban. Ott aztán leszállott a királyfi, elindult, de bizony sántított szegény.

— Hát téged mi lelt, fiam? — kérdezte a sas.

— Engem bizony semmi sem — mondotta a királyfi —, csak az utolsó falás húst, amit neked adtam, a combból vágtam ki.

— Bizony, ha onnét, vissza is adom — mondotta a sas. S egyszeribe kiköpte a húst, aztán visszaragasztotta a királyfinak a combjára. Nem volt semmi baja. Mehetett tovább. Elbúcsúzott a sasoktól, ment, mendegélt, s amint ment, találkozott egy pásztoemberrel.

— Hallod-e, földi — mondotta a pásztoembernek a királyfi —, cseréljünk ruhát!

A pásztor szeme közé kacagott a királyfinak. Azt hitte, hogy csúfolódik vele. De mikor látta, hogy ennek bizony fele sem tréfa, levetette a ruháját, a királyfi is az övét. Cseréltek, aztán továbbment a királyfi, s amint ment, mendegélt, talált az úton egy bárányt. Azt megfogta, megölte, a bőrét lenyúzta, s úgy, amint volt, a fejére húzta a bárány bőrét. Továbbment, mendegélt, s beért abba a városba, ahol az apja lakott, de nem ment a palotába, hanem ment egyenesen az első szabómesterhez. Azért ment hozzá, hogy fogadja be őt.

— Nem fogadlak én — mondotta a szabómester, mikor ránézett a fejére. Azt hitte, hogy valami utálatos baja van a fejének. De a mesterlegények megsajnálták a szegény fiút, s addig beszéltek, hogy így meg úgy, míg a szabómester mégis felfogadta. Hiszen jó lesz, ha egyébre nem, vizet hordani.

Eközben telt-múlt az idő, közelgett a nap, amikor a királyleánynak be kellett váltani a szavát, merthogy eltelt egy esztendő. Még csak három nap volt hátra. Férjhez kellett mennie az öreg királyhoz. Mondotta is a király:

—No, készülj a lakodalomra, mert látod, nem jó vissza a fiam.

—Jól van — mondotta a leány —, de előbb csináltass nekem egy aranyruhát, amelyen rajta van a földnek minden virága, amit sem ollóval nem vágta, sem tűvel nem varrtak, s amely belefér egy dióba. De három nap alatt készen legyen ám!

Egyszeribe hívatta a király az első szabómestert, azt, akinél a fia szolgált, s mondotta neki:

—Hallod-e, szabó, három nap alatt csinálj nekem ilyen meg ilyen ruhát, mert különben karóba húzatom a fejedet!

Hej, istenem, nagy búbánat nehezedett a szabó fejére! Alig látott haza a nagy bánattól. Kérdezték a legények:

— Mi baj, mester uram?

— Ó, ne is kérjétek, úgysem tudtok rajtam segíteni!

Hiába faggatták, nem felelt. Aztán kérdezte a királyfi.

— Hallod-e, még te is mersz kérdezni engem? Mit akarsz? Azt hiszed, hogy te tudsz rajtam segíteni, ha a legények nem tudnak?

De addig beszélt, addig alkalmatlankodott a királyfi, hogy végre is kinyögte a szabó az ő nagy baját. Mondotta a királyfi:

— Hiszen csak bízd rám, majd eligazítom én a dolgodat! Hozass nekem egy fertály pálinkát, aztán egy font diót, és senki se legyen velem a műhelyben. Hagyj engem egyedül.

— Hát jó.

A szabó hozatott, amit kívánt a királyfi, aztán magára hagyták. A királyfi pedig leült az asztal mellé, evett, ivott, másnap reggel pedig elővette azt a diót, amelyiket a kicsi

királyleány adott volt neki, s ebből kihúzta a ruhát; rajta volt azon a földnek minden virága, nem volt azon nyoma sem ollóvágásnak, sem varrásnak. Gyönyörű szép ruha volt, amilyent még a világ nem látott.

— Ihol — mondotta a szabónak —, nesze, vigyed a ruhát a királyhoz.

Vitte a szabó a ruhát, átadta; mikor aztán meglátta a kicsi királyleány, egyszeribe nagyot dobbant a szíve. Mondotta magában: „Most már tudom, hogy itt van a királyfi!”

Azon a napon, ahogy ez történt, a király a fiaival kilovagolt a rétre, ahol nagy lovagi játék volt. Ahogy ezt meghallotta a kicsi királyfi, elégetett egy szálát abból a lószőr kötélből, amit a kicsi királyleány adott neki, s ím, egyszeribe csak elébe toppant egy aranyszőrű paripa. Azon az aranyszőrű paripán volt egy vitézi gúnya, amelyen rajta volt a földnek minden virága. Azt hirtelen magára vette a kicsi királyfi, felpattant a lóra, s kiröppent a mezőre, sebes szélnél sebesebben, még a gondolatnál is sebesebben. Aztán ő is beleelegyedett a lovagi játékba, ugratta a lovát, keresztülugratott a többi vitéznek a lován. Azok meg nyargaltak utána veszettül, de egy sem tudta utolérni. Mikor aztán jól kifárasztotta valamennyit, egyet fordult, s hirtelen eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Mikor hazament a király, mondotta a kicsi királyleánynak:

— No, készen van a ruha, hát most készülj a lakodalomra.

— Nem — mondotta a kicsi királyleány —, elébb még csináltass egy olyan ruhát, amelyen rajta van az ég minden csillagával, amit sem olló nem vágott, sem tű nem varrt. De három nap alatt mégis készen legyen!

Hívatta a király a szabót, mondotta, hogy milyen ruhát akar. Az meg hazament, de már nem búsult olyan erősen, mint

azelőtt. Egyszeribe mondotta a kicsi királyfinak, hogy mi a király parancsolatja.

—Sebaj — mondotta a kicsi királyfi —, csak hozass egy mandulát, három nap alatt készen lesz a ruha.

Azzal beült a szobájába, ottan elővette azt a mandulát, amit ő hozott volt magával. Kinyitotta szépen, kihúzta belőle a ruhát, amelyiken rajta volt az égnek minden csillaga. Szébb volt még, mint a másik.

Reggel jött be a szabó; kész volt a ruha. Vitte egyenesen a királyhoz, az meg általadta a kicsi királyleánynak. Aztán a fiaival ismét kiment a rétre, merthogy folytatták a lovagi játékot. De ím, ott termett közöttük az idegen vitéz is aranszörű paripán. Ruháján az égnek minden csillaga ott ragyogott. Nyargalt erre-arra, jobbra-balra a többi vitézek között. Át-átugratott azokon, bolondította, csalta őket az idegen vitéz. Aztán egyet fordult hirtelen, s eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Hazament a király; egyenesen a kicsi királyleányhoz, s mondotta neki:

—No, de most már csakugyan készülj a lakodalmra!

—Készülök, készülök — mondotta a királyleány —, de még kell egy ruha. Azon a ruhán legyen rajta a tenger minden halával. Olló ne vágta, tű ne varrotta azt a ruhát, s három nap alatt mégis készen legyen!

Hiszen készen is volt az a ruha, nem három nap, de egy nap alatt, de most már nem a szabó vitte a palotába, hanem maga a kicsi királyfi. Ahogy felvitte s általadta, arra kérte a királyt a kicsi királyfi (akit bezzeg hogy nem ismert meg az apja, hiszen báránybőr kucsma volt a fején), hogy fogadja be őt szakácsinasnak. Be is fogadta.

Még aznap, amikor beállott a kicsi királyfi a szolgálatba, este feljött a palotába a király tizenkét tanácsosa, hogy mulattassák a királyt. Az volt a szokás, hogy minden este valamelyik elmondott egy mesét.

— Hát ki mond ma mesét? — kérdezte a király.

A tanácsosok összenéztek, aztán végre kinyögte valamelyik:

— Felséges királyom, mi már egyetlenegy mesét sem tudunk; amit tudunk, mind elmondottuk.

Akkor a király kiüzent az udvarra, hogy jöjjenek be az inasok, mindenféle cselédek, hátha azok közül tud valamelyik valami érdekes mesét. De bizony azok között sem akadt egy sem, mert azok is már meséltek sokat, sokat a királynak. Kifogytak a meséből.

— Hátha tud talán az a szakácsinas, aki éppen ma jött ide — mondotta a király.

Egyszeribe behívták a kicsi királyfit, s kérdezte a király:

— No, fiam, tudsz-e te valami mesét?

— Én tudok — mondotta a kicsi királyfi. — El is mondom a mesét, de csak azzal a föltétellel, hogy amíg én mesélek, senki a szobából el nem távozik. Zárjanak be minden ajtót, a kulcsokat meg adják át nekem. Akinek valami dolga van, most végezze el.

Ahogy ezt hallotta a király, mindjárt gyanút fogott: vajon nem a kicsi királyfi-e az inas? De nem szólott semmit, szépen leültek mind; a kicsi királyfi megállott a szoba közepén, s elkezdte a mesét. Ott voltak a bátyjai is, s ő meg mondta szépen, ahogy a mesét szokták mondani: „Volt egyszer egy király, annak három fia s egy aranyalmafája.” Aztán mondotta tovább, végig a mesét, márminthogy a valóságot, úgy, ahogy történt.

A királynak csak megeredt a könnye, hullott, hullott szakadatlan, merthogy abban a mesében az ő történetére ismert, úgy hasonlított ez ahhoz. Mikor aztán a kicsi királyfi odáig ért a mesemondásban, hogy mit tettek vele bátyjai, felugrott a nagyobbik, s mondotta:

— Nekem ki kell mennem! Nyissák ki az ajtót!

Mondotta a kicsi királyfi:

— Amíg a mesének vége nincs, addig innét senki-
nek sem szabad kimenni. Ha pedig nem hinnétek, hogy ez a
mese igaz, amit én elmondok, hát mindjárt elhiszitek, mert úgy
tudjátok meg, hogy én a király legkisebbik fia vagyok!

Azzal ledobta fejéről a báránybőr sapkát, térdre esett az
apja előtt, megcsókolta a kezét, ez meg a keblére ölelte,
csókolta, sírt, mint egy gyermek, hogy íme, újra láthatja
halottnak vélt fiát. Bezzeg hogy másnap megtartották a
lakodalmat, mármint a kicsi királyfi meg a kicsi királyleány
lakodalmát.

Ott voltam én is a lakodalmon, de ezt akár hiszitek, akár
nem hiszitek, nekem bizony mindegy!

A FEKETE BIKA

SKÓT MESE

Réges-régen, sok száz évvel ezelőtt élt egy özvegy királyné a három lányával egy nagy, öreg, omladozó-bomladozó kastélyban. Olyan szegény volt ez a királyné, hogy még enni is alig volt mit a leányainak, s olyan rongyosak voltak, akárcsak a koldusleányok.

Egyszer azt mondja a legidősebb leány az anyjának:

—No, édesanyám, én többet nem koplalok itthon, hanem megyek szerencsét próbálni. Rosszabb dolgom egyebütt se lesz majd, mint itt!

—Nem bánom, édes leányom, ha el is mégy — mondotta búsan a szegény királyné —, úgyse vár itthon rád egyéb az örökös koplalásnál. De mielőtt elmennél szerencsét próbálni, menj el a bölcs vénasszonyhoz, hadd mondjon jövendőt neked, vajon szerencsével jársz-e.

A királykisasszony meg is fogadta az édesanyja tanácsát, s elment a bölcs vénasszonyhoz, aki a falu végén lakott, kicsi házikóban. Elmondotta a királykisasszony a vénasszonynak, mi járatban van, s az azt felelte rá:

—Nem kell, lányom, a szerencséd után messzire menned; itt van az én aranyajtóm, pislants csak ki rajta, majd meglátod, hogy milyen szerencse vár reád.

A leány sem mondatta kétszer magának, hirtelen kinyitotta az aranyajtót, kidugta a fejét rajta, s hát édes istenem, mit lát? Egy gyönyörű, díszes hintót húzott nagy

délcegen hat hófehér paripa, s egy dali szép herceg ült a selyemülésén. Nagy boldogan rohant a királyleány be a konyhába, s mondja a vénasszonynak, hogy mit látott, s az is nagy örömmel kiáltotta:

—Hát bizony, ha hintót láttál, lányom, az a te szerencséd, menj haza, ott vár már reád, ülj fel reá, mert az egyenesen érted jött.

Nem mondatta kétszer a királyleány, szaladt haza, s hát éppen ott toporzékolt a hat paripa az ő öreg palotájuk előtt. Felszaladt nagy hirtelen a leány, elbúcsúzott anyjától, két hűgától, felugrott a kocsiba, s hipp-hopp, elvágattak vele egy perc alatt a hófehér paripák.

Telt-múlt az idő, a második királykisasszony is erősen megunta a sok koplalást, ő is elment a vénasszonyhoz, hogy hátha őt is olyan nagy szerencse érne, mint a testvérét.

Neki is ugyanazt mondta a vénasszony, amit a nénjének, beküldötte a kicsi aranyajtóhoz, hadd kukucsálgjon ki rajta. Hej, nagy örömmel szaladt be ez a leány is a konyhába:

—Jaj, lelkem öreganyám, tudja-e, mit láttam? Gyönyörű királyi hintót húzott hat hófehér paripa! Még szebb volt, mint a nénémé!

—No, ha hintót láttál, szaladj utána — mondotta vígán az öregasszony —, mert az éretted jött, lányom!

Szaladt is, mint a szél, a leány, búcsúzott anyjától, hűgától, s elvágattatott a hatlovas hintón.

No, hogy a második leány is elment, türelmetlen lett a kicsi királykisasszony, s elsompolygott egy éjszaka a vénasszonyhoz, hogy meglesse a szerencséjét. Őt is odavezette az asszony az aranyajtóhoz, s hát istenem, mikor nagy izgatottan kidugta a fejét, ő is egy csodaszép hintót lát arrafelé közeledni, de amint az ajtó közelébe értek a lovak,

egyszerre megfordultak, s amerre jöttek, elvágattak. Szalad a kicsi királykisasszony nagy búsan a konyhába, mondja, hogy mit látott; az öregasszony is csóválja a fejét, s mondja:

— Hát bizony, fiam, ha elszaladtak a lovak a hintóval, akkor nem is éretted jöttek; de ne búsulj, gyere el holnap, hátha több szerencsével jársz.

El is ment másnap a királyleány, de bizony még annyi szerencsével sem járt, mint az előző nap: nemhogy hintó közeledett volna felé, de még egy rossz szekeret sem látott. Elment a vénasszony tanácsára harmadnap is nagy búsan, s hát amint nagy félve kitekint az ajtón, egy nagy fekete bikát lát, aki rohanást rohan a ház felé. Ijedten szaladt be szegény a konyhába, mondja a vénasszonynak, hogy mit látott, az csak összecsapta a kezét nagy ijedtében, s mondotta:

— Ó, te szegény leány, hiszen téged a Fekete Bika akar feleségül venni!

Elfehérédett szegény kicsi királykisasszony a vénasszony szavára, s mondta:

— Csak nem a Fekete Bika az én jövődöbelim? Nem megyek el vele!

— De bizony el kell menned, édes leányom — mondotta sajnálkozva az öregasszony —, mert aki az én ajtómon át tekinti meg a jövődójét, annak el kell avval mennie, aki érette jön.

Szalad nagy búsan haza az anyjához a leány, elpanaszolja, hogy mi történt vele, de az édesanyja is csak azt mondotta, amit az öregasszony, hogy ha már ennyiben van a dolog, menjen el a Fekete Bikával. Alighogy hazaért a leány, s beszélt az anyjával, már ott is volt a palota kapuja előtt a Fekete Bika, s türelmetlenül integetett nagy szarvával a leánynak. Mit tehetett szegény leány, kiment, s felült nehéz

szívvel a Fekete Bika hátára, az meg nagy vágatással elindult vele. Egész nap szakadatlanul rohant a Fekete Bika, s a szegény királyleány olyan fáradt és éhes volt, hogy alig bírta tartani magát a bika hátán. Mikor már azt gondolta, hogy no, most már rögtön lesuppan a földre, nyájas hangon megszólalt a Fekete Bika:

— A jobb fülemben találsz ennivalót, a balban innivalót, majd meglátod, ha megiszod, hogy felfrissülsz tőle.

A királyleány nem mondatta kétszer magának, evett jóízűen, amikor aztán jóllakott, kicsi üveget húzott ki a bika bal füléből, s jót ivott rá. Olyan frissnek is érezte magát, mintha most kelt volna útra.

Soká, soká mentek, még a szélnél is sebesebben, hát egyszer látja a királyleány, hogy mindjárt ott vannak a világ végén. No, mindjárt meg is lassította szaladását a Fekete Bika, s nemsokára meg is állott egy tündöklő, ragyogó palota előtt, s mondta a leánynak:

— Ma éjszaka itt hálunk, mert itt lakik a legidősebb bátyám.

A királyleány nagyon elcsodálkozott, hogy a Fekete Bikának a bátyja ilyen gyönyörű palotában lakik, de még nem is válaszolhatott neki, ott termettek a kapunál, s a Fekete Bika a nagy kemény fejével nagyokat koppantott rajta. Jött is szaladva egy parádés inas, kinyitotta a kaput, nagy hajlongással köszönt a Fekete Bikának, s lesegítette a királyleányt a hátáról.

Odabent a fényes teremben éppen vacsoránál ültek a Fekete Bika bátyja meg a vendégei, nagy örömmel fogadták a királyleányt, ellátták minden jóval, s amikor elálmosodott, gyönyörű hálószobába vezették, ahol köröskörül aranyrámás hatalmas tükrök lógtak. Boldogan feküdt le a leány a habfehér

ágyba, s édesen aludt reggelig. Amint felébredett, már várta türelmetlenül a Fekete Bika a kapu előtt, ő meg nagy sietve búcsúzkodni kezdett a sok embertől, s felült ismét a Fekete Bika hátára.

Mielőtt elindult, a kezébe nyomtak egy csodaszép almát, s azt mondták, jól őrizze meg, csak akkor vágja fel, ha nagy-nagy szüksége lesz rá... Megköszönte szíves szóval, belécsúsztatta a zsebébe, s azzal indultak is. Egész nap pihenés nélkül folytatták vándorlásukat, s estére kelve ismét egy rengeteg nagy palotához értek. Mikor a kapunál voltak, így szólt a Fekete Bika a királyleányhoz:

— Ma itt hálunk a középső bátyámnál!

Nyílt is mindjárt a kapu, a szolgál leemelte a királyleányt a Fekete Bika hátáról, s vezette be a díszes vendégsereg közé. Egész este neki kedveskedtek, becézgették, s mikor elálmosodott, még szebb hálószobába vitték, mint az első palotában. Reggel, amint felébredt, ment a kapuhoz, a Fekete Bika várt már reá türelmetlenül.

Mikor elbúcsúzott a háziaktól, azok egy gyönyörű körtét adtak neki ajándékba, hogy ha valaha nagy bajba jut, akkor az segítségére lesz. Azt is a zsebébe tette, s mentek tovább.

Estére ismét egy ragyogó palotához értek, s a Fekete Bika megszólalt annak a kapujánál is:

— A mai éjszakát a legkisebb bátyámnál töltjük.

Azzal nyílt a kapu, a királyleányt leemelték; ismét nagy vendégségben találta magát. Mindenki neki kedveskedett itt is, úgy szerették, mintha örökké közöttük lett volna. Reggel, mikor búcsúztak el nagy bánattal tőle, egy tollat ajándékoztak neki, hogy ha nagy bajban lesz, csak vágja fel, majd segít az rajta. Belétette azt is a zsebébe, s mentek sietve tovább.

A negyedik nap estéjén mély és sötét völgybe jutottak, ahol a sűrű bozótól alig bírtak még csak lépésben is menni. Egyszerre csak egy kis fekete házikó kapuja előtt megállt a bika, s így szólt a leányhoz:

— Világíts ide, szép királyleány, most itt kell maradnunk ebben a sötét, csúf házban, mert ez a Sötétség Szelleméé, akivel nagy harcra készülök. Sok-sok szenvedést okozott már ez a Szellem, s most már ideje, hogy szembeszálljak veled, s ha lehet, legyőzzem. De neked, szép királyleány, itt a kapu előtt erre a kőre le kell ülnöd, sem kezedet, sem lábadat mozdítanod nem szabad, de még beszélni sem, amíg én vissza nem térek. Ha az előtt megmozdulsz, s csak egy szót szólasz is, a Völgy Gonosz Szellemének varázsába kerülsz.

— De honnan tudjam, mi történt veled, ha se lábamat, se kezemet nem mozdíthatom, s még csak nem is beszélhetek? — kérdezte aggodalmasan a királyleány, mert nagyon féltette a Fekete Bikát, aki mindig olyan szelíd és jóságos volt hozzá.

— Majd megtudod, hogy legyőztem-e, vagy engem győzött le a Sötétség Szelleme, mert ha én győzök, világoskék lesz körülötted az egész tájék, ha pedig ő győz le, vérveres lesz minden.

Ahogy ezt mondotta a Fekete Bika, fel is készülődött s elment. A kicsi királykisasszony pedig leült a kőre, s éjjel-nappal hűségesen ott ült mozdulatlanul.

Hát egyszer csak világosodni kezd körülötte minden, ragyog, fényesedik fű, fa, virág, s gyönyörű kék színben tündöklük a tájék. Hej, megörül a királyleány a Fekete Bika győzelmének, s nagy örömeiben összecsapja a két kezét! No

bizony szegényke, ha megmozdult, rögtön el is csendesedett, mert a Völgy Gonosz Szelleme halálos álmodat bocsátott reá.

Azt álmodta, hogy a norvég herceg, aki a Fekete Bika képében megívott a Sötétség Szellemével, amint megölte, rögtön ismét emberi alakra változott, s jött haza nagy sietve, hogy hűséges menyasszonyát, aki a kövön várt reá, elvigye a palotájába, s feleségül vegye. De bizony hiába kereste, mert a Völgy Gonosz Szelleme úgy elvarázsolta a szegény királyleányt, hogy se ő nem látott semmit, se őt nem látta a halandó emberi szem.

Soká, soká ült ott a királyleány halálos álomban a kövön, de végre úgy megfázott, kifáradott, hogy álmában hangosan sikoltott, s hát arra egyszeribe fel is ébredett. Körülnézett, de mikor nem látott senkit, nagy búsán útnak indult. Ment, ment sokáig, s hát egyszer csak egy jéghegyhez ért. Próbált mindenképpen átalkelni rajta, fogódzkodott, kapaszkodott, ahogy csak gyenge keze-lába bírta, de az olyan síkos volt, hogy örökké visszaesett oda, ahonnan elindult.

El volt fáradva szegény erősen, körüljárta a hegy alját, hátha egy házat találna valahol, ahol kipihenhetné magát. Csakugyan, egy kis ösvényt talált, azon végigment, s egy pici házikóhoz ért. Bekopogtatott, hát egy kovácsműhelybe jutott éppen. A kovács ott állott az üllő előtt, verte a vasat. Köszönt illendően a kovácsnak, s megkérdezte tőle:

— Ugyan, édes bátyámuram, hogy mehetnék én által a jéghegyen? Úgy iparkodtam, mégsem tudtam semmiképpen előrejutni rajta!

A kovács elmosolyodott, s legyintett a kezével:

— Hát te azt hitted, hogy ezzel a gyenge lábacs-kával át tudsz mászni a jéghegyen? Nem olyan kis dolog ám az! Vascipők kellene ahhoz!

— Talán bátyámuram tudna nekem csinálni, szívesen megfizetném az árát! — mondotta a leány.

— Nem lehet azt pénzzel megfizetni, lányom — szólt az öreg kovács —, szolgálni kell érette nálam, mert rajtam kívül ugyan senki se tudja azt megcsinálni neked!

— Hát aztán meddig kell szolgálnom? — kérdezte a leány.

— Hét esztendeig.

Sokallotta bizony szegény királykisasszony a hét esztendő egy pár cipőért, de mit volt mit tennie, ott maradt, takarított, főzött az öregemberre. Valahogy eltelt a hét esztendő is, megkapta a vascipőt a kovácstól, felhúzta, s olyan könnyen lépkedett át a jéghegyen, mintha puha fűvön lépegetett volna. Amint átért rajta, ismét egy kis házikóhoz ért, ide is bekopogtatott, mert már jó későre járt az idő. Csúf vénasszony nyitotta ki az ajtót, s attól kért éjjeli szállást.

— Hát lányom, adok szállást, adok — mondotta a vén banya —, de meg is kell ám szolgálnod érette.

— Megszolgálom én szívesen — mondotta a királyleány.

Ekkor a vénasszony egy mosóteknőre mutatott, amelyben egy mocskos köpönyeg volt.

— Hát ezt a köpönyeget mosd ki, fiam, s akkor itt aludhatsz nálam. Soha annyit nem bosszankodtam, mint ezzel a köpönyeggel. Hiába mostam ki a foltokat belőle, amint kiteragettem, újra fekete lett a mocsoktól.

— Ugyan kié ez a köpönyeg, nénémasszony? — kérdezte a királykisasszony.

— Az bizony a Fekete Norvég hercegé, aki nagy páros viadalban mocskolta így össze.

Elkezdett erre a válaszra dobogni a királyleány szíve, s megkérdezte az öregasszonyt:

— Nem rokona a Fekete Norvég herceg a Fekete Bikának?

A vénasszony csodálkozva nézett az idegen leányra, hogy az vajon honnan tud a Fekete Bikáról, s aztán mondta neki:

— Meghiszem ám, hogy rokonságban vannak egymással, mert a kettő egy. Gonosz varázslat változtatta át a Fekete Norvég herceget bikává, s csak akkor szűnt ez meg, mikor legyőzte a Sötétség Szellemét. Rég volt ez már, azóta szegény herceg folytonosan barangol, járja a világot, keresi az elveszett menyasszonyát. De tudom, ez nem is érdekel téged, hiszen idegen vagy, s nincs is időm a sok fecsegésre. Mondd meg hát: kimosod-e a Fekete Norvég herceg köpenyét, vagy nem?

Nem kellett kétszer kérdezni a királykisasszonytól, bezzeg szívesen kimosta a köpönyeget, s a vénasszony nem győzött eleget csudálkozni, mikor meglátta a mocskos köpönyeget hónál fehérebben.

Hamar küldte a királyleányt, hogy feküdjék le, ő pedig a csúf leányával várta a herceget, hogy jöjjön a köpönyegért. Persze nem akarták megmondani, hogy egy idegen leány mosta ki ilyen szépen a köpönyeget, nehogy azt jutalmazza meg a Fekete Norvég herceg. Tudták, hogy van valami köze a leálynak a herceghez, ha ezt a munkát, amit ők olyan nagy fáradtsággal nem tudtak elvégezni, ilyen könnyen elvégezte. Hallották is mindenfelé suttogni, hogy hét esztendeje jár olyan mosónő után a herceg, aki ki tudná tisztítani a köpönyegét, de sohase talált még egyet se. Büszkén várták hát a herceget, s

bezzeg volt örömük, mikor a Fekete Norvég herceg rögtön megkérte a csúf leány kezét, amint meglátta a tiszta ruhát.

Megkérte bizony a szegény herceg, mert azt jósolta neki egy vén bölcs asszony, hogy azt vegye el feleségül, ha szép, ha csúf, aki ezt a mocskos ruhát tisztára mossa. El is határozták mindjárt, hogy másnap megtartják az esküvőt.

No, felkel másnap reggel a királykisasszony, s hallja nagy szomorúsággal, hogy itt járt az éjszaka az ő hercege, s megkérte a vén banya leányát. Búslakodott, tanakodott egy ideig, hogy s mint segíthetne a baján, s egyszerre csak eszébe jutott a gyönyörű alma, amit a Fekete herceg bátyja adott neki. „No — gondolta magában —, nagyobb szükségben úgysem lehetek, felvágom az almát.” Hát amint felvágja, rengeteg drágaság, ékszer s pénz hull az ölébe. Összekötötte az egészet a kendősarkába, s odafutott a vénasszonyhoz.

— Ti talán nem is tudjátok, milyen gazdag vagyok én — szólította meg az asszonyt —, s ha akarjátok, ezt az egészet tinektek adom.

S megmutatta a sok drágaságot.

A vénasszony vágyakozva nézegette, s megkérdezte kíváncsian:

— Hát hogy lehetne ez az enyém?

— Az bizony úgy, ha egy nappal elhalasztanátok a leány esküvőjét, s ma éjszaka megengednéd, hogy megnézzem álmában a Fekete herceget, mert igen kíváncsi vagyok reá.

A vénasszonynak nem tetszett a kíváncság, mert féltette a leánytól a herceget, de szerette volna a kincseket is, hát azt mondta a királyleánynak, jól van, menjen csak be a herceg hálószobájába, ha az elaludt. De bezzeg álomitalt kevert a

herceg italába, mielőtt lefeküdt, nehogy meglássa a szép leányt, s azt vegye feleségül.

Be is ment szegény kis királykisasszony a hálószobába, egész éjjel ott ült a herceg ágya mellett, s búsan énekelt:

*„Hét évet szolgáltam érted,
jeges hegyet másztam érted,
köpönyeget mostam érted,
s a szavamat mégsem érted?”*

De bizony hiába énekelt egész éjszakán át szakadatlan, a herceg mozdulatlanul feküdt az ágyán, s nem hallotta meg kedves hangját.

Másnap nagy bújában a pompás körtét vette elő, hátha az jobban megsegíti, mint az alma; felvágta nagy vigyázva, de bizony abból is csak sok-sok drágakő hullott az ölébe. Ezt is a vénasszonynak adta, hogy halassza el egy nappal az esküvőt, s engedje be a herceghez éjszaka. Ott ült másnap is, szomorúan énekelgetve kis dalát, de a herceg úgy feküdt, mint a kő, meg sem moccant. Harmadnap nem volt már egyebe, mint a toll, felvágta azt is, de bizony az is csak drágakövekkel volt telis-tele. Odaadta a vénasszonynak, hogy engedje meg, hadd üljön a herceg mellé a harmadik éjszaka is. Meg is engedte, hogyne engedte volna!

A Fekete herceg nagy vadászatra ment az embereivel a harmadik napon, mert erősen megunta az esküvőre való várakozást. Hát amint ott lovagol az emberei előtt, egy vén vadász odasomfordál mellé, s mondja neki:

— Fenséges uram, bocsánatot kérek, hogy kérdezősködöm fenségedtől, de már két éjszaka olyan szomorú

éneket hallok a fenséged hálósobájából, hogy nem tudok aludni miatta! Ugyan ki dalolhat odabent?

— Az én szobámban? Ott ugyan senki se! Egész éjjel álom nélkül aludtam, fent se voltam, egy pisszenést se hallottam.

A vén vadász megcsóválta a fejét:

— Én akkor csak azt tanácsolom fenségednek, ne igyon ma este a vénasszony italából, majd meghallja akkor azt az éneket!

A herceg szót is fogadott hűséges vadászának, s mikor este odahozta a vénasszony az altatót, kiküldte a konyhába, hogy hozzon be cukrot, mert keserű. No, alighogy kifordult a vén banya a konyhába, fogta az egész kotyvalékot, s kiöntötte az ablakon. Mikor az asszony visszajött, azt mondta neki, hogy lehajtotta úgy, ahogy volt. Este hamar lefeküdt, behunyta a szemét, s abban a pillanatban belibbent a királykisasszony, szelíd, zokogó hangon énekelni kezd:

*„Hét évet szolgáltam érted,
jeges hegyet másztam érted,
köpönyeget mostam érted,
s a szavamat mégsem érted?”*

De bezzeg felszökött a királyfi az ágyból, ölelte, csókolta a leányt, s kérdezte, faggatta, hol s merre barangolt ilyen sokáig. A királyleány elmondta sok bujdosását, búslakodását. No, de most nem volt ideje a szomorúságnak, egymásé lettek, a Fekete herceg fényes palotájába költöztek, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

AZ OSTOBA EMELJA

OROSZ MESE

Volt egyszer egy szegény ember s annak három fia. Kettő közülök okos volt, de a harmadik olyan ostoba, mint a föld. Emelja volt ennek a neve. Mikor a szegény ember halálát érezte, az ágyához szólította három fiát, s mondta nekik:

—Édes fiaim! Érzem, hogy nemsokára meghalok. Rátok hagyom a házamat. Van még háromszáz rubelem, azt is rátok hagyom; osszátok el egymás között becsületesen.

A szegény ember nem is élt sokáig, meghalt. A fiúk tisztességgel eltemették, azután éltek sokáig egymással békességben. Hanem egyszer a két idősebb legény, mit gondolt, mit nem, azt határozta, hogy bemegy a városba, ott valami kereskedésbe fog. Elviszik magukkal mind a háromszáz rubelt. Mondták Emeljának:

—Hallod-e, te ostoba, mi bemegyünk a városba, s visszük a háromszáz rubelt. Valami kereskedésbe fogunk. Ha a szerencse velünk jár, kétfelé osztjuk a nyereséget, neked pedig veszünk egy veres kaftánt, egy veres sapkát s egy pár veres csizmát. Te pedig csak maradj itthon, s ha a sógornéid valamit kívánnak tőled, teljesítsd pontosan.

Örült Emelja erősen, hogy veres kaftánt, veres sapkát, veres csizmát kap. Egyet sem gondolt a száz rubeljével.

No jó, a legények bementek a városba. Emelja meg otthon maradt a sógorasszonyokkal. Aztán telt-múlt az idő,

elkövetkezett a tél, de cudar hideg tél volt. Mondják az asszonyok egyszer Emeljának, aki ott feküdt a jó meleg tűzhely mellett:

— Emelja, eredj, menj a patakra, és hozz vizet!

— Nem megyek én ! — mondotta Emelja.

— Hát ki menjen? Te vagy a férfi, mi csak nem mehetünk!

— Lusta vagyok — mondotta Emelja —, nem megyek.

— No, megállj ! — mondották az asszonyok. — Bezzeg enni tudsz, de vizet hozni nem! Hiszen jó, csak jöjjenek haza a bátyáid, megmondjuk, hogy viselted magadat! Nem kapsz majd vörös kaftánt, vörös csizmát s vörös sapkát!

Ahogy ezt hallotta Emelja, egyszeribe feltápászkodott a tűzhely mellől, felvette a bundáját, csizmát húzott, fogott két csebre, és ment a patakra. Ott, ahogy odaért, a jégen léket vágott, telemerte a csebre, aztán nézett, befelé a léken. Hát amint ott nézegetett, meglát egy nagy csukát. Szép lassan letérdelt a lék mellé, benyúlt a vízbe, hirtelen megfogta a csukát, kihúzta a vízből, s betette a bundájába. Megszólal a csuka:

— Te ostoba Emelja, hát miért fogtál meg engem?

— Miért? Azért, hogy hazavigyelek, s otthon majd a sógorasszonyaim megfőzzenek.

— Ne vígy haza, ostoba Emelja, dobj be a vízbe! Bizony mondom neked, hogy gazdag emberré teszek!

De Emelja nem akarta ezt elhinni, indult a csukával hazafelé.

— Ostoba Emelja — mondotta ismét a csuka —, dobj vissza a vízbe ! Amit csak akarsz, amit csak kívánsz, mindent megteszek.

— Hiszen jó — mondotta az ostoba Emelja —, úgylis lusta vagyok, bizony jó volna, ha helyettem egyet s mászt elvégeznél. Visszadoblak a vízbe, de megtartsd ám, amit ígértél!

— Csak dobj vissza a vízbe ! Mindent megteszek, amit kívánsz.

— Nem! Először — mondotta Emelja — teljesítsd az ígéretedet, akkor aztán szabadon eresztelek.

— Hát — mondotta a csuka — ha meg tudod tartani azt, amire tanítalak, akkor minden kívánságod teljesül.

— Azt akarom — mondotta Emelja —, hogy ezek a csebrek maguktól menjenek haza. (Közbe legyen mondva, az Emeljáék háza a hegyen volt, a patak meg lent a völgyben.) De úgy menjenek haza, hogy egy csepp se loccsanjon ki belőlük.

— Egy csepp sem fog kiloccsanni — mondotta a csuka —, csak ezt mondd: „A csuka parancsára s az én kívánságomra szálljanak a csebrek a hegy tetejére!”

Emelja ismételte a mondást, s ím, halljatok csudát: abban a pillanatban a csebrek megindultak, és mentek szépen, szállottak fel a hegyre. Ámult-bámult Emelja, s kérdezte a csukát:

— Mindig így lesz ez?

— Mindig — felelte a csuka —, valameddig el nem felejtöd azokat a szavakat, amelyeket neked mondtam.

Erre aztán Emelja a csukát visszadobta a vízbe, és ment ő is haza a csebrek után.

De bezzeg kicsődültek a szomszédok az utcára, s ámultak-bámultak, amikor látták, hogy a csebrek maguktól mennek fel a hegyre. Nézték, nézték, mit csinál az ostoba Emelja: a csebrei maguktól mennek fel a hegyre. Ihol, már

mennek is be a házba! De Emelja nem szólt semmit, csak ment haza szép csendesen. Mire hazaért, a csebrek már ott voltak a házban, szépen ott ültek a padon. Emelja pedig lefeküdt a tűzhely mellé, de alig feküdt le, mondják a sógorasszonyok:

— Emelja! Mit fekszel ott a tűzhely mögött?
Eredj, s vágj fát!

— Nem vágok én !

— Hát mi vágjunk, asszonyok? Te férfi vagy.

— Lusta vagyok! — mordult rájuk Emelja.

— Bizony, ha lusta vagy, meg is fogsz fagygni. Ám jó, hát csak feküdj tovább! Majd megmondjuk a bátyáidnak, ha hazajönnek, hogy ne adjanak neked vörös kaftánt, vörös sapkát és vörös csizmát.

Egyebet sem kellett hallania Emeljának! Egyszeribe felkelt a tűzhely mögül, kiment az udvarra, a szín alá. De merthogy szörnyen lusta volt, sehogy sem akaródzott a favágás, és mondta:

— A csuka parancsára és az én kívánságomra, fejsze, vágj fát! A fa menjen be a házba, egyenesen a tűzhelyre!

Abban a pillanatban felugrott a földről a fejsze, s vágta a fát, mint a parancsolat. S ahogy a fa fel volt vágva, a hasábok egyszerre megindultak, bementek a házba, feltelepedtek készen a tűzhelyre. Ámultak-bámultak az asszonyok, szemük-szájuk tátva maradt. De nem szóltak semmit. Hanem ahogy telt-múlt az idő, a szín alól egy szálíg elfogyott a fa. Mondották az asszonyok:

— Emelja, nincs fa, eredj az erdőbe, hozz onnét!

— Dehogy megyek! — mondotta Emelja.

— Hát mi hozzunk? Mi menjünk az erdőbe?

Ebben a szörnyű hidegben?

— Lusta vagyok — mordult rájuk Emelja.

— Bizony, ha lusta vagy, meg is fogsz fagyni! Ha nem mégy, csak jöjjenek haza a bátyáid, tudom, nem lesz se vörös kaftán, se vörös sapka, se vörös csizma.

Csak ez kellett Emeljának! Mindjárt felkelt a tűzhely mögül, felvette a bundáját, csizmát húzott, aztán kiment az udvarra, a szín alól kihúzta a szánkót, vette a fejszét, beleült a szánkóba, aztán odaszólt az asszonyoknak, hogy nyissák ki a kaput. Azok meg nagyot kacagtak.

— Hát te mit akarsz, Emelja? Ló nélkül akarsz az erdőbe menni?

— Nem kell nekem ló, csak nyissátok ki a kaput!

Jól van, az asszonyok kinyitották, Emelja pedig mondta:

— A csuka parancsára s az én kívánságomra, szánkó, szaladj az erdőbe!

Abban a pillanatban megmozdult a szánkó, szaladott, mint a sebes szélvész, végig a falun; az emberek pedig kicsődültek a nagy csudára, hogy íme, hogy szalad a bolond Emelja szánkója ló nélkül. Hanem hogy az erdőbe érjenek, még keresztül kellett menni a városon is. S amint a városon szaladott keresztül a szánkó, bezzeg hogy ott is kicsődültek az emberek, kiállottak az utca közepére. Bizony, ha kiállottak, a szánkó nem is tért ki előlük; egymás után ütötte félre, gázolta el az embereket. Hej, lett szörnyű riadalom, kiabálás! Akiket le nem vert a szánkó, azok mind szaladtak utána nagy fenyegetődzve. De szaladhattak! Egy sem érte utol. Megérkezett Emelja az erdőbe, kiszállott a szánkóból, s mondta:

— A csuka parancsára s az én kívánságomra, fejsze, vágj fát, és vágd mindjárt hasábokra; ti meg, hasábok, feküdjetek fel a szánkóra!

Csak éppen mondania kellett Emeljának e szavakat: a fejsze kivágta a fát, hasábokra vágta, a hasábok felszállottak a szánkóra, a kötél pedig szépen összekötözte. Akkor meg Emelja azt parancsolta a fejszének, hogy vágjon még egy jó erős dorongot. Mikor az is megvolt, felült a szánkóra, és mondotta a kívánságát:

— Szánkó, vígy haza!

Elindult a szánkó, szaladott, mint a sebes szél, még annál is sebesebben, át azon a városon, ahol annyi embert elgázolt. De az emberek künn állottak az utcán, várták Emelját, hogy megfogják. Nagy ügyyel-bajjal meg is állították a szánkót, lehúzták róla, és elkezdték püfölni. De mondta Emelja:

— A csuka parancsára és az én kívánságomra, te dorong, üsd-verd ezeket az embereket, hadd ropogjon belé a csontjuk!

Egyszeribe leugrott a dorong a szánkóról, ütötte-verte az embereket, jobbra-balra. Az emberek eszeveszetten szaladtak szét, Emelja pedig továbbrepült a szánkón. Szépen hazaért, és ismét lefeküdünt a tűzhely mögé.

No, de nagy híre ment ennek a dolognak. A városban egyébről sem beszéltek, csak arról az emberről, aki olyan szánkón jár keresztül a városon, amelyik elé ló nem is volt fogva. De bezzeg hogy a királynak is a fülébe jutott ez a dolog! Szerette volna látni ezt a csudaembert. Egyszeribe mondta egy tisztnek, hogy menjen katonasággal ezért a csudaemberért. Mindjárt elindult a tiszt a katonasággal, s ahogy megérkezett az Emelja falujába, maga elé rendelte a falu legöregebb emberét. Mondta neki:

— A király küldött engem. Azt az embert keresem, aki szánkón keresztülnyargalt a városon. Olyan szánkón, amelyik elé ló nem volt fogva.

— Amott lakik! — mutatta az öregember az Emeljáék házát.

Ment a tiszt egyenesen oda, belépett a házba, és kérdezte:

— Hol van az ostoba Emelja?

Emelja ott feküdt a tűzhely mögött, s kiszólt:

— Mit akarsz tőle?

— Bújj ki csak gyorsan onnét, viszlek a királyhoz!

— Mit csináljak én a királynál? — kérdezte Emelja.

— Mit csinálj? Majd megmondom én neked! — s jól pofon ütötte Emelját. „No, ez pofon volt” — gondolta magában Emelja, s mondta csendesesen:

„A csuka parancsára s az én kívánságomra ugorj elé dorong, s üssed-verjed ezt az embert, hogy ropogjon bele a csontja!”

Egyszeribe eléugrott a dorong, verte-ütötte a tisztet, a katonákat, hogy csak úgy ropogott a csontjuk. Nagy ordítózással, nagy jajgatással szaladott ki a tiszt a házból, utána a katonák: meg sem állottak, amíg haza nem értek. Ottan jelentették a királynak, hogy mi történt velük.

„Hm — gondolta a király —, ez mégiscsak nagy dolog!” Eléhívatta legokosabb emberét, s annak parancsolta, hogy menjen Emeljáért, és valami furfanggal hozza el.

Elment az okos ember, ment, mendegélt, addig ment, míg az Emelja falujába nem ért. Ott mindjárt hívatta a falu legöregebb emberét, s mondta neki:

— Engem a király küldött, hogy elejébe vigyem a bolond Emelját. Hívd ide azokat, akiknél lakik.

Az öregember mindjárt elment az Emeljáék házába, s hívatta az asszonyokat. Kérdezte a király embere:

— Mondjátok nekem, mi a szokása annak az ostoba Emeljának?

— Kegyelmes uram — felelték az asszonyok —, ha valamit egyszer-kétszer kérnek tőle, nem teszi meg; de háromszorra megteszi, amit akarnak. De nem tűri, hogy gorombáskodjanak vele.

— Jól van, csak eredjtek haza! — mondotta a király követe. Aztán vásárolt szilvát, szőlőt, mindenféle gyümölcsöt, s úgy ment az Emeljáék házába.

Mikor belépett a házba, Emelja akkor is ott feküdt a tűzhely megett. A király követe adott neki szilvát, szőlőt, mindenféle gyümölcsöt, s mondotta:

— Miért fekszel a tűzhely mögött, Emelja? Jobb, ha velem jössz a királyhoz.

— Azért fekszem, mert jó meleg van itt! — mondotta Emelja.

— Ej, ej, Emelja! — mondotta szépen a király embere. — Gyere velem! Meglásd, milyen jó dolgod lesz ott.

— Lusta vagyok — mondotta Emelja nagy röviden.

— Gyere velem, Emelja ! Meglásd, a király olyan szép veres kaftánt, sapkát és csizmát csináltat neked, amelyet még nem láttál a világon való életedben.

Ahogy ezt hallotta Emelja, felkelt a tűzhely mögül, s mondotta a király emberének:

— Hát csak eredj előre, mindjárt megyek utánad!

A király embere odafordult az asszonyokhoz, és kérdezte csöndesen:

— Lehet bízni benne? Megtartja a szavát?

— Meg, meg, csak menj bátran ! — mondták az asszonyok.

Elment hát a király embere, Emelja pedig, mit gondolt, mit nem, felült a kemence tetejére, s mondotta:

— Hej, de szeretnék a királyhoz menni! De hogyan? Hogyan? „A csuka parancsára és az én kívánságomra, kemence, indulj azonnal a király palotájába!” — mormogta magában csendesesen.

Hát, uram teremtőm, egyszerre csak recsegni-ropogni kezdett a kemence, kimozdult a helyéből, elindult, kiütötte a háznak a falát, merthogy az ajtón nem fért ki, azután, hogy az udvarra ért, vágatni kezdett, mint a sebes szél, még annál is sebesebben. A király embere még nem is ért haza, ő már ott volt a király udvarában. A király már messziről látta, hogy jön Emelja a kemence hátán. Egyszeribe lement a palotából, elébe ment az összes minisztereivel.

— Isten hozott, Emelja! — mondotta a király, s fogadta nagy szívességgel. Még kezét is fogott vele. Aztán mondta: — Ej, ej, Emelja! Hát miért is gázoltál te le annyi embert, mikor az erdőben fáért jártál?

— Arról nem én tehetek — mondotta Emelja —, miért nem tértek ki az útból?

Abban a pillanatban belépett a király leánya. Emelja ránézett a királykisasszonyra, nézte, nézte, megtetszett neki erősen, és csendesesen mormogta magában:

„A csuka parancsára és az én kívánságomra, ez a szép királykisasszony szeressen belém!”

Alig mondotta ezt, a királykisasszony mindjárt beleszeretett az ostoba Emeljába. No, jó, ez így volt, ahogy volt. Emelját a király jól megvendégelte, azután meghazament. Bezzeg hogy a kemence hátán ment haza! A kemence szépen visszament a helyére, Emelja pedig lefeküdütt melléje, s hevert szép csendesesen tovább.

Hanem a király palotájában mi történt? Az történt, hogy a királykisasszony szívét erősen elfogta a szerelem. Egyszerre csak bement az apjához, letérdepelt előtte, és mondotta:

— Apám, apám, édesapám! Szeretem Emelját, adj hozzá feleségül!

Hej, szörnyű haragra gerjedt a király! Mit csináljon ezzel a leánnyal? Egybehívta a minisztereit, adjanak neki tanácsot. Egyik egyet mondott, másik mást mondott, végezetül azt határozták, hogy a király azt a tisztjét, aki már egyszer volt Emeljánál, s aki, ott olyan cudarul járt, büntetésből visszaküldi Emeljához, hogy hozza el. Mindjárt behívták a tisztet, s mondotta a király:

— Hallod-e, fiam, én egyszer már téged elküldöttelek ahhoz az ostoba Emeljához, de nem tudtad elhozni. Büntetésből másodszor is elküldelek. De most már feltétlenül el kell hoznod. Ha elhozod, gazdagon megjutalmazlak, ha nem hozod el, fejedet vétetem.

Búsult a szegény tiszt, majd felvetette a bánat: „Mi lesz most velem?” De hiába, egyebet nem tehetett: elindult az Emelja falujába.

Ahogy megérkezett, hívatta a falu legöregebb emberét, s mondta neki:

— Nesze, öreg, pénzt adok, vásárolj rajta minden jót, enni- és innivalót. Hídd meg Emelját ebédre; itasd le, de úgy leitasd, hogy aludjék el.

Elment az öreg, vásárolt minden jót, enni-, innivalót; azután meghívta Emelját ebédre. Emelja el is jött, nagy örömmel jött; hogyne jött volna! Leült az asztalhoz, evett-ivott, amennyi csak belefért. Addig ivott, amíg egyszerre csak elterült a földön, aludt, mint a bunda. Akkor aztán belépett a tisztt, megkötözte Emelját, feltette a kocsijára, s vitte a király városába. Jelentették a királynak, hogy itt van Emelja megkötözve.

—No, ha itt van — mondotta a király —, elé hamar egy hordót! Belülről jól szegezzenek ki erős vasszegekkel. Abba tegyék bele Emelját s a királykisasszonyt, s dobjátok a hordót a tengerbe!

Úgy lett, ahogy a király parancsolta. A hordót beledobták a tengerbe, az meg csak úszkált, úszkált a tenger színén. Emelja pedig még mindig csak aludott, aludott. Egyszerre aztán fölébredt. Hát látja, hogy nem lát semmit. Szörnyű nagy volt a sötétség.

—Vajon hol vagyok én? — kérdezte magában. Mert azt hitte, hogy egyedül van.

Felelte a királykisasszony:

—Itt vagy, Emelja, a hordóban, s itt vagyok én is veled.

—Ki vagy te?

—A király leánya — felelte a leány, s elmondotta, hogy mi történt. Aztán elkezdett sírni keservesen, és kérte Emelját, gondoljon valamit, hogy szabaduljanak meg ebből a hordóból. Mondotta Emelja:

—Nekem itt jó melegem van.

—Irgalmazzál, Emelja, szabadíts meg a hordóból!

— Miért szabadítsalak meg? — mondotta Emelja.
— Nem szabadítalak én, meg sem mozdulok! Lusta vagyok.

— Meghalok, Emelja, szabadíts meg a hordóból!
— könnyögött a királykisasszony, s hullott a könnye, mint a záporosó.

— No, jó, megszabadítalak — mondotta Emelja, s szép csendesen, halkán mondotta magában: „A csuka parancsára s az én kívánságomra, tenger, dobd ki a hordót a szárazföldre, a mi országunkba; ott azután, te hordó, essél szét!”

Alig mondotta ezt Emelja, hullámmáni kezdett a tenger, zajgott, kavargott, kidobta a hordót a szárazföldre, s ott egyszerűbe szétesett. Hát, édes istenem, de gyönyörű szép földön vetette ki a tenger őket! Csudaszép sziget volt az.

Rengeteg sok szép fa, aranyleveles, gyémántvirágos fák, és azokon a fákon megszámlálhatatlan gyümölcs. Mondotta a királykisasszony:

— Jaj, de szép ez az ország, Emelja, de házat nem látok. Hol fogunk lakni?

— Nagyon sokat kívánsz te — mondotta Emelja.

— Sokat, sokat! — mondotta a királykisasszony.
— De hova húzódnak majd az eső elől, a vihar elől? Építs egy házacskát!

— Lusta vagyok — válaszolt Emelja.

Addig-addig kérte, s olyan szépen kérte a királykisasszony, hogy Emelja megszólalt, és mormogta magában csendesen: „A csuka parancsára s az én kívánságomra a sziget közepén legyen azonnal egy palota, szebb, mint a királyé. Ezt a palotát kristályhíd kösse össze a király palotájával, s legyen annyi szolgám, hogy szerük-számuk se legyen!”

Hát abban a pillanatban olyan palota kerekedett a sziget közepére, amilyen még nem volt a világon. Annyi volt a cseléd a palotában, hogy egymást verték le, amint szaladgáltak ide-oda. S a palotából elindult egy gyönyörű szép kristályhíd, egyenesen a király palotájához.

Hanem Emelja, amint körülnézte magát a palotában, látta a nagy fényességet, a nagy pompát, látta a sok cifra cselédet, azután a maga ruhájára nézett, gondolta magában: „Nem vagyok én így ide való!” Mondotta hát csendesen:

— A csuka parancsára, az én kívánságomra legyen belőlem egy derék, szép, okos ifjú! Legyen nekem szép ruhám, mint a királyfinak!

Ahogy ezt kimondotta Emelja, egyszeribe dali, szép ifjú vált belőle, s olyan okos, hogy akik látták, hallották, bizony megcsudáltak. Akkor aztán egy inasát elküldötte a királyhoz, hogy hívja meg a királyt s a minisztereit ebédre. Az inas szépen átsétált a kristályhídon, ment a királyhoz, s mondta, hogy az ő gazdája a király öfelségét s a minisztereit ebédre hívja.

— Ki a te urad? — kérdezte a király.

— Azt nem szabad megmondanom — szólt az inas. (Mert közbe legyen mondva, Emelja megtiltotta, hogy elárulja őt.) — Hanem csak jöjjön Felséged, majd ott meglátja, hogy ki s mi az én gazdám.

Szörnyen kíváncsi lett a király, s bezzeg hogy megígérte az inasnak, hogy indul egyszeribe a minisztereivel együtt.

El is indult a király mindjárt, mentek vele a miniszterek, mentek vele a hercegek is mind. Emelja, pedig, mikor látta, hogy jön a király, lement a palotájából, ment egyenesen a király elé. Lehajolt a kezére, megcsókolta, aztán megcsókolta a száját, karon fogta, s felvezette a palotájába. Ottan leültette

aranszékre, aranyasztal mellé. Hej, de meg volt rakva az az asztal mindenféle étellel s itallal!

Azután leültek a miniszterek is az asztal mellé, ettek-ittak, s mikor javában folyt a dínomdánom, kérdezte Emelja a királyt:

— Ismer-e engem, felséges királyom?

Bezzeg hogy nem ismert rá a király Emeljára! Merthogy nagyon szép volt, nagyon dali volt, s merthogy olyan fényes ruha volt rajta, amelynél fényesebbet, ragyogóbbat még a király sem látott.

— Nem, nem ismerlek téged! — mondotta a király.

— Hát nem emlékszik, felséges királyom, arra az ostoba legényre, aki kemence hátán látogatta meg Felségedet, s akit a leányával együtt hordóba záratott, s a tengerbe dobatott? Ismerjen rám! Emelja vagyok én!

Megijedt a király szörnyűségesen, mikor megismerte Emelját. Ki tudja, mi történik most vele? De abban a pillanatban belépett a királykisasszony is. Nyakába borult az apjának, ölelték, csókolták egymást. A király pedig mondta:

— Emelja, én igen nagyot vétettem ellened! Neked adom a leányomat.

Még abban az órában megtartották a lakodalmat. Lakodalom után a király átadta az országot Emeljának, de Emelja nem fogadta el. Azt mondotta:

— Elég nekem az én királyságom. Elég nekem ez a szép sziget; elég nekem ez az én palotám. Itt maradok én halálig!

Ott is maradott.

KAVÓ-FÓ

NIASSZI MESE

Volt egyszer egy Kavó-fó nevű ember. Ez a Kavó-fó elment vadászni az erdőbe. Szeretett volna vaddisznót lőni. Ahogy elindult, egyszeribe szakadni kezdett az eső, de Kavó-fó azt mondta:

— Mindegy, hadd szakadjon, én azért csak megyek vadászni.

Addig ment, amíg az erdőbe nem ért. Bejárta az erdőt, hanem vaddisznót nem talált. Aztán nagy bánatosan elindult hazafelé. Amint ment, mendegélt, egy tanyaház mellett látott egy asszonyt, aki nagy tüzet rakott, s a tűz mellett pecsenyét sütött. Éhes volt Kavó-fó, fázott szörnyen, mivelhogy az esőben egészen általázott. Odament a tűz közelébe. Amint odaért, egy fának a tetején kiabálni kezdett egy holló. Mind ezt kiabálta:

— A! A! (Egyél! Egyél!)

Mondotta Kavó-fó:

— Hát most mit csináljak? Ennem biz én, de ha nem kínálnak.

A holló pedig csak kiabált tovább:

— A! A! (Egyél! Egyél!)

Megszólt az asszony is: .

— Hát én most mit csináljak? Kínáljam ezt az embert? De ő nem kér engem, hogy kínáljam.

A holló csak folyton kiabált, kiabált:

— A! A! A! A!

Kavó-fó pedig folyton mondotta magának:

— Enném biz én jó szívvel, de ez az asszony nem kínál.

Az asszony is folyton mondotta magának

— Kínálnám biz én jó szívvel, de nem kér, hogy kínáljam.

És ez így ment tovább folyton. Kavó-fó jó szívvel evett volna, de az asszony nem kínálta. Az asszony jó szívvel kínálta volna, de Kavó-fó nem kérte, hogy kínálja...

Itt a mese, fuss el vele.

A KÖTÖRŐ

JAPÁN MESE

Réges-régen élt egy szegény ember, aki minden áldott nap kijárt a nagy sziklás hegyek közé, ott egy nagy csákánnyal egymás után fejtette ki a hatalmasabbnál hatalmasabb kődarabokat, szállította be a városba az embereknek, hogy építsenek házakat belőle. Nem volt ember a falujában, aki nálánál ügyesebben tudott volna köveket fejteni; szívesen is vették tőle a városiak, s ő úgy-ahogy, szegényesen megélt a mesterségéből.

Hosszú ideig élt így boldogan, sorsával megelégedetten a szegény ember, nem irigyelte a mások gazdagságát, eszébe se jutott, hogy az ő élete is folyhatna másként. Élt abban az időben egy szellem a hegyek között, s mit gondolt, mit nem, nem tudom, odatelepedett arra a sziklára, ahol a szegény ember dolgozott serényen, s elkezdett beszélgetni vele. Összevissza beszélt mindenfélét, hogy alig győzte hallgatni a szegény kőtörő, hogy így s úgy, ő megsegíti varázslattal, s olyan gazdaggá teszi, amilyenné csak akarja.

Csóválta az ember a fejét, egy hangot se szólt, nem tetszett neki ez a különös dolog, s otthagytá a szellemet. Ment be a városba, vitt egy csomó követ egy nagy, gazdag embernek, s hát amint ott bemegy a szobába, lát olyan sok szép dolgot, amilyent soha még csak álmában sem látott.

Ettől a perctől fogva olyan nehéznek s olyan szegényesnek tűnt fel a sorsa, hogy örökösen búslakodott, békétlenkedett magában. Egyszer csak felsóhajtott:

— Ó, bárcsak gazdag ember lehetnék, s aludhatnék olyan ágyban, amelynek ezüstös függőnye van, aranyrojtok lógnak le róla!

Egy hang szólalt meg a feje felett:

— Meghallgattam a kívánságodat, ezentúl gazdag ember leszel!

Nézett a szegény ember mindenfelé, hogy vajon ki szól hozzá, de sehol senkit sem látott. Gondolta, hogy talán csak képzelődött, fogta a csákányát, s indult hazafelé, mert semmi kedve nem volt ma a munkához. Hát amint hazaért, szeme-szája elállott a csudálkozástól: a fakunyhó helyett, amelyben eddig lakott, ragyogó, tündöklő palota állott! Benyit a fényes palotába nagy boldogsággal a szegény ember, hát ott meg olyan ezüstös-aranyos ágy állott, amilyenre vágyakozott. No, a szegény ember rögtön belé is feküdt, jól aludt, s reggelre még azt is elfelejtette, hogy valaha ő valamit dolgozott is.

Henyélt egész nap, sétált le s fel egyik szobából a másikba, nézegetett ki az ablakon, s úgy töltötte el a napját. Erősen unalmas volt biz ez, mert nem tudta, hogy s mint szokták eltölteni az idejüket a gazdag emberek, de segíteni nem tudott rajta.

Egyszer nagy forró, meleg nap volt, sütötte úgy a palotát a nap, hogy majd megsült benne a szegény ember, aztán kidugta a fejét az ablakon, hogy hátha egy kis friss szellőcske fújna arrafelé, s ím, éppen akkor robogott arra a herceg kocsija nagy büszkén, s a herceg feje felett egy aranyos napernyő tartott árnyékot.

— Ó, bár én is herceg lehetnék — sóhajtott fel a kőtörő —, s lenne egy ilyen gyönyörű fogatom meg ilyen aranyos napernyőm!

— Kívánságodat meghallgattam, s teljesítem is — hangzott ismét a hang —, légy ezentúl herceg!

Úgy is lett, ahogy a szellem akarta: herceg lett a szegény kőtörőből, skarlátpiros ruhás, aransujtásos szolgák állottak sorfalat előtte, s mikor gyönyörű fogatával s az arany napernyővel kocsizni indult, a nép csak úgy tolongott utána, hogy megbámulja a gazdagságát.

Büszke is volt a kőtörő a hercegségére, de amint így kocsikázott keresztül-kasul a városon egész nap, hiába tartotta maga fölé az aranyos napernyőt, mégiscsak keresztültörtek azon is a napsugarak, s napról napra feketébb lett az arca. Mérgelődött erősen a szegény ember, hogy a nap mégiscsak nagyobb úr őnála, s így sóhajtott fel:

— A nap mégiscsak hatalmasabb, mint én, ó bárcsak én is az lehetnék! A hegy szelleme ismét megszólalt a feje felett:

— Meghallgattam a kívánságodat, te léssz ezután a nap !

Úgy is lett, s a kőtörő boldogan küldte le égető sugarait a földre, perzselte ki hatalmas forróságával a zöld füvet, megrepszettette a földet, feketére sütötte a hercegek s a szegény emberek arcát. Boldog volt, mert úgy érezte, hogy most már igazán ő a leghatalmasabb a világon.

De egyszerre csak egy felhő közeledett hozzá, eléje húzódott, s ő nem látott többé semmit, nem küldhette le a sugarait a földre.

— Hát ez a rongyos felhő hatalmasabb, mint én?
— kiáltott fel dühösen. — Nos, akkor felhő akarok lenni!

—Kívánságodat teljesítem — hangzott ismét a szellem hangja.

Rögtön felhővé változott a kőtörő, s ezentúl ott lebegett a nap és a föld között. Öntötte a vizet magából, s boldogan látta, hogy a hatalma mekkora: hogy a földön ismét virágzik és zöldellik minden a nagy forráság után. Öntötte, öntötte a vizet napokon, heteken át, a patakok kiáradtak medrükből, előntötték a vetéseket, elvitték a falvakat, s a felhő boldogan látta, hogy az ő hatalma elől semmi sem menekül meg. De egyszerre csak a sziklára pillantott, amelyen azelőtt oly szorgalmasan dolgozott, az állott szilárdan, megingathatatlanul magában.

Csodálkozva kiáltott fel a felhő:

—Hát a szikla erősebb, mint én? Ó, bárcsak azzá lehetnék!

Ismét hallatszott a szikla szellemének szava:

— Teljesítem kívánságodat, légy szikla!

Boldog volt most a szegény ember, nap sütése, eső esése őt nem zavarhatta, úgy érezte, hogy most igazán ő a leghatalmasabb a világon.

Ám egy reggelen nagy ütésekkel érzett a fején; odapillant, hát egy ember vágja a követ csákányával, s szakadnak le egymás után a kődarabok. Roppant félelem reszketett át minden részén, s szomorúan mondta:

—Hát egy földi emberke hatalmasabb lehet, mint én? Ó, bárcsak még egyszer én is az lehetnék!

—Légy hát emberré, ha úgy kívánod! — szólt ismét a szikla szelleme.

Azzá is lett egy szempillantás alatt, s boldogan kezdte ismét fejteni a köveket a szikláról. Soha többé nem gondolt arra, hogy hatalmasabb legyen annál, ami; szorgalmasan

dolgozott, kemény ágyon aludt, fakunyhóban lakott, s mégis elégedett, boldog volt mindig. Sokszor hallgatózott azután is, hogy vajon nem szólítja-e meg ismét a szikla szelleme, de soha-soha nem hallotta többé a hangját.

A GALAMB

ALBÁN MESE

Volt egyszer egy király s annak egyetlenegy leánya. Ez a leány olyan szép volt, hogy a napra lehetett nézni, de rá nem. De hiába volt olyan szép, sohasem ment ki a palotából, mindig csak benn ült a szobájában. Kötött, hímzett, varrt. Sokszor mondotta neki az anyja:

—Leányom, leányom, hát te mit gondoltál? Mindig csak bent ülsz a szobában. S jönnek érted a királyfiak, hercegek, s egyiknek se akarsz a felesége lenni. Mit gondoltál?

De a leány folyton csak azt mondotta:

—Nem gondoltam én semmit, édesanyám, csak itt maradok szépen a palotában, kötök, hímezek, varrok, s nem megyek én férjhez.

Telt-múlt az idő. Egyszer, amint a szobájában ült a királykisasszony, s mint rendesen, kötögetett, egy galamb szállott az ablakra, s minthogy az ablak nyitva is volt, hirtelen beröppent a szobába, egyenesen a hímzórámára. Hej, de megörült a királykisasszony! Szép gyengén megfogta a galambot, cirógatta, édesgette, aztán eleresztette. A galamb ismét visszaröppent hozzá. Megint cirógatta, édesgette, babusgatta a galambot. Egyszerre csak megszólal a galamb:

— Szeretsz engem?

Felelt a leány:

— Ó, istenem, hogyan szeretnék!

Mondotta a galamb:

— Hát ha csakugyan szeretsz, holnap reggelre készíts egy tál tejet, s akkor meglátod, hogy férfi vagyok én.

Többet nem szólt a galamb, kiröppent az ablakon, s úgy elrepült, mintha a föld nyelte volna el. Másnap reggelre a királykisasszony hozatott a juhással egy nagy dézsa tejet, azt beleöntötte egy tálba, s várta, hogy jöjjön a galamb. Hát csakugyan jött is, beröppent az ablakon, s ahogy meglátta a tál tejet, egyszeribe beleszállott, a tejben megfürdött, s ím, egyszeribe deli szép legénnyé változott. De olyan szép legénnyé, hogy a királykisasszonynak elállott a szava a csudálkozástól. Csak nézte, nézte, gyönyörködött benne, aztán hirtelen megölelte s megcsókolta.

Mondotta a legény:

— Hallod-e, királykisasszony, ne csókolj engemet, amíg az én föltételeimet sem ismered. Az pedig az én első föltételem, hogy a szüleidnek el ne árulj: ki s mi vagyok én. A második föltételem pedig az, hogy várj rám három esztendeig. Akkor jövök vissza hozzád igazi képemben. De ha el találj árulni, akkor hiába! Ne is várj engem!

— Ne félj — mondotta a királykisasszony —, el nem árullak, hanem három esztendeig hűségesen várlak !

Azzal gyűrűt váltottak, a legény megfürdött a tejben, ismét galambbá változott s elröpült. Attól kezdve a legény mindennap eljött galamb képében; a királykisasszony édesgette, babusgatta, aztán a galamb elröpült ismét, de legénnyé nem változott.

Így telt-múlt az idő. Eltelt egy esztendő, eltelt két esztendő. Közben jöttek a királyfiak, a hercegek; annyian voltak, hogy alig fértek el a palotában. Mind a szép

királykisasszonyért jöttek. De hiába beszélt apja, anyja, egynek sem akart a felesége lenni.

— De hát mit akarsz, édes leányom? — mondotta az anyja. — Kire vársz? Megfordultak a palotánkban a leghíresebb királyfiak, a leggazdagabbak, a legszebbek, te egyikét sem akarod. Addig beszélt a királyné, hogy végre is a királykisasszony nem tudta megállani, elárulta a titkát. Azt mondotta:

— Ne búsulj, édesanyám, ne epeszd magadat, van nekem már vőlegényem, deli szép legény; olyan szép, akinek párja nincs e kerek világon!

Ahogy ezt mondta a leány, attól az órától fogva többet a galamb nem jött el hozzá. Várta egy nap, várta másnap, aztán telt hét hét után, hónap hónap után, de hiába várta, hiába epekedett: nem jött el a galamb. Nem bizony, mert elárulta a titkát.

Hej, szegény királykisasszony mindennap szomorúbb, szomorúbb lett. Olyan volt már, mint a tetszhalott, úgy járt, mint az árnyék. Nem evett, nem ivott, szavát nem lehetett hallani, mosolygását nem lehetett látni. Faggatta az apja, faggatta az anyja, addig faggatta, míg egyszer aztán megmondotta:

— Édesapám, édesanyám, ne haragudjatok. Én egy galambocskát szeretek, s ha azt meg nem találom, meghalok nagy bánatomban.

— Ó, mit gondolsz, édes leányom! — mondotta az anyja. — Hogyan szerethetsz te egy galambocskát? Mikor annyi szép királyfi kéri a kezedet, esekedik utánad, hogyan lehetsz te szerelmes egy galambocskába? Vesd ki a fejedből ezt a bolond gondolatot.

—Nem, nem édesanyám! Vagy a galamb, vagy a halál! Csináltass nekem egy pár vascszimát, három vaspálcát, megyek világgá, s addig meg nem nyugszom, míg a galambocskát meg nem találok.

Hej, nagy volt a szomorúság a királyi palotában! Mit tudjanak csinálni? Eresszék-e a leányukat, ne eresszék? Végre is azt határozták: eleresztik, semhogy itt szemük láttára elhervadjon, szomorú halállal meghaljon. Csináltattak neki egy pár vascszimát, három vaspálcát, s keserves könnyhullatások között útnak eresztették.

Elindult a királykisasszony, ment hegyeken, völgyeken, erdőkön, mezőkön által. Három teljes esztendeig folytonosan ment, amerre járt, s ahol kivel találkozott, minden embert megkérdezett: nem láttak-e egy ilyen meg ilyen galambocskát? De bizony senki sem látta az ő galambocskáját, senki útba nem tudta igazítani; nagy szomorúan visszafordult, hazament az apja palotájába.

Mikor a királykisasszony elment hazulról, a király nagy bújában-bánatjában gyászfeketébe húzatta az egész palotát, s mire meg ő hazatért, úgy lesütötte a nap, hogy a szülei nem ismertek reá. Úgy le volt gyengülve, úgy le volt soványodva, hogy alig tudott betámolyogni a palotába. De ahogy hazaért, azt mondotta az apjának:

—Édesapám, építtess egy nagy fürdőházat, s adasd hírül az egész országban, az egész világon: szegény ember, gazdag ember jöhet ide bátran, fürödhetik ebben a fürdőben, nem kell fizetni semmit, csak mindenki, aki megfürdik, mondjon el nekem egy történetet!

Hiszen építtetett a király, hogyne építtetett volna! Mindent megtett volna az ő egyetlen leányáért. Építtetett olyan nagy, olyan szép fürdőházat, hogy csudájára jártak az

emberek. Aztán jöttek is egymás után gazdagok, szegények; mind, akik megfürödtek, felmentek egymás után sorban a királykisasszonyhoz, s elbeszéltek neki egy-egy történetet.

Volt a király városában egy szegény öregasszony s annak egyetlen leánya. Ez is szeretett volna megfürödni a csudaszép fürdőházban. Mondotta az anyjának:

— Édesanyám, eressz el engem! Hadd fürödjem meg ottan!

— Ó, leányom — mondotta az öregasszony —, ne menj te oda! Ilyen szegény leányt be sem eresztenek.

— Dehogynem — mondotta a leány —, hiszen gazdagnak, szegénynek, mindenkinek szabad ottan fürödni. Eressz el hát engem, lelkem édesanyám!

Addig beszélt, addig könyörgött, hogy az anyja elengedte. De mielőtt a fürdőházba ment volna, előbb elment a kútra egy korsóval, hogy vigyen vizet az édesanyjának; hadd legyen vize, amíg ő távol lesz a háztól. Amint ment, mendegélt a kút felé, egyszerre csak elébe lép egy kakas. Annak a kakasnak facipő volt a lábán. Mikor a leány meglátta a kakast s a lábán a facipőt, szörnyen elcsodálkozott. Mondotta magában: „Már csak megnézem, utána megyek, hova megy ez a kakas.” Ment szép csendesen a kakas után, s ím, az belépett egy kertbe. Volt abban a kertben rengeteg gyümölcs, mindenféle vetemény. Gyümölcsből, veteményből szedett, amennyi csak belefért a kosárba, mert hát kosara is volt a kakasnak. Mikor aztán teleszedte a kakas a kosarát, kijött a kertből, s ment tovább. Ment egyenesen hazafelé, a leány meg utána. Besompolygott a kakas házába, s ottan elrejtőzött. Körülnéz a házban is, s ím, látja, hogy a közepén van egy nagy tál. Az a tál tele volt tejjel, s lám, egyszerre csak a nyitott ablakon beröppen tizenegy galamb, leszállnak a tejestálba,

ottan megfürödnek, s a tizenegy galambból lett tizenegy deli szép legény. Egyik szebb a másiknál. Aztán egyszerre csak leszállott egy galamb újra, ez volt a tizenkettedik, ez nem fürdött meg a tejben, hanem nagy szomorúan leült a tál mellé. A többi meg gúnyolódni kezdett vele:

— Lám, lám, hogyha megházasodtál volna, most te is velünk fürödhetnél, de bezzeg a menyasszonyod kifecsegte a titkodat, s most már nem változhatsz át férfivá!

— Igen, igen! — mondotta a galamb. — A menyasszonyom elárulta a titkomat, de az is igaz, hogy három teljes esztendeig keresett engemet, s az is igaz, hogy ómiatta gyászfeketébe húzták az egész királyi palotát.

Ahogy a leány ezt a beszélgetést hallotta, szép csendesen kisompolygott a házból, nagy örömeiben elfeledte telemerni a korsaját, szaladott haza, ott az üres korsót letette, s mondotta az anyjának:

— No, édesanyám, hallottam egy gyönyörű szép történetet: lesz, amit elmondjak a királykisasszonynak! — s meg sem állott, szaladott a palotába. Ottan megfürdött előbb a nagy fürdőházban, aztán felment a királykisasszonyhoz, s mondotta neki:

— Felséges királykisasszony, eljöttem én is tehozád, hogy elmondjak neked egy szép történetet, amelyet épp most hallottam.

— Beszélj, leányom, beszélj — mondotta csendesen a királykisasszony —, hadd hallom!

Erre a leány elbeszélte, elejétől végig, hogy mit látott, mit hallott. S mikor vége volt az elbeszélésnek, arca-szeme felragyogott a királykisasszonynak, s mondotta szertelen nagy örömmel:

— Ó, édes leányom, kedves leányom, nem is tudod, mekkora örömet szerezted nekem! Gyere, gyere! Vezess engemet abba a házba, ahol a galambokat láttad!

Ment a leány előre, a királykisasszony utána. Aztán bementek a házba, ott a királykisasszony elrejtőzködött az ajtó mögé, s várta, míg a galambok újra eljönnek. Hát csakugyan jött is a tizenegy galamb, beröppent az ablakon, egyenesen bele a tejestálba. Ottan megfürödtek, s egyszeribe deli szép legényekké változtak. Aztán beröppent a tizenkettedik galamb is, de ez nagy búsán leült a tál mellé. A többiek pedig gúnyolták:

— Látod, látod! Most te is fürödhetnél, s te is ilyen deli szép legénnyé változhatnál, ha a menyasszonyod el nem árulta volna a titkodat!

Ahogy ezt hallotta a királykisasszony, egyszeribe előugrott a rejtekéből, megfogta a galambocskát, megölelte, csókolta, édesgette, babusgatta, s ím, abban a pillanatban a galamb ismét deli szép legénnyé változott! Aztán szépen kézen fogta a legényt, felvezette a palotába. Még aznap megtartották a lakodalmat. Éltek boldogságban, s máig is élnek, ha meg nem haltak.

A VARÁZSLÓ AJÁNDÉKA

FINN MESE

Volt, hol nem volt, de valahol mégis volt egy rengeteg nagy erdő, annak a kellős közepén egy kis házikó, abban lakott egy ősz öregember a legény fiával. Nem volt szomszédjuk semerre, csak egy kis feketerigó család, amely ott fészkelte a közelükben. Sokszor kérte a legény az apját: engedje meg, hadd lőjön le legalább egyet közülük, de az öreg szigorúan megtiltotta, nehogy hozzájuk merjen nyúlni.

Elment egyszer az öregember, hogy rőzsét szedjen a tűzre; fogta magát a legény, hátára vette a nyilat, s ment leskelődni a rigók után. Nem soká várakozott, felreppent egyszerre egy közülük, kilőtte a legény utána a nyilat, s hát el is találta szegényt. De a madár nem halt meg, csak a lábát találta a nyílvevő, s bukdácsolva tovább nagy keservesen, hogy eltűnjön a legény elől.

Utána futott a legény, utol is érte, de hiába kapkodott, a rigó mindig kifordult a keze közül, s vergelődött tovább. Kergette, kergette sokáig a legény a madarat, már maga sem tudta, hol jár. Dél ideje volt, mikor elindult, s most már estére hajlott az idő. Megmérgeződött, hogy semmiképp sem bírta megfogni a rigót, hátat fordított neki, s elindult visszafelé. Igen ám, de amint körülnézett, a legnagyobb sűrűség vette körül, sehol egy ismerős fa vagy bokor, amely megmutatná hazafelé az utat.

Bolyongott összevissza egy darabig, de látta, hogy ilyen sötétben ugyan soha meg nem találja a hazavezető utat, szertenézett hát, hogy nem lát-e valamerre házat, ahol eltölthetné az éjszakát. De bizony az után is hiába nézegetett, nem talált még csak egy nyomorult putrit sem. Mind hidegebbre fordult az idő, didergett szegény legény, hogy majd megvette az isten hidege, hát egyszerre csak szörnyű farkasüvöltést hall, s éppen mellette rohan el egy varázsló, nyomában egy sereg farkas. Nosza, lekapja a legény az íját, belelővi a nyílvevőt a legelső farkasba, hogy rögtön szörnyethalt ott helyben. A többinek se kellett egyéb, rohantak, ahányan voltak, annyi felé. Hej, hálálkodott a vén varázsló a legénynek, hogy megmentette az életét, s kérdezte, mi járatban van errefelé.

— Én bizony hazafelé tartanék, urambátyám — felelte a legény —, de sehogy se találom meg ebben a sötétben az utat.

— Sose búsulj, fiam — mondotta a varázsló —, gyere az én házamba ma éjjelre, tudom, hogy elfáradtál, s megéheztél eddig!

Megköszönte a legény illendőképpen a varázslónak a meghívást, s szépen megindultak a varázsló háza felé. Ott a legény rögtön belebújt egy ágyba, s abban a szempillantásban úgy aludt, mint a bunda. A varázsló, amint a legény behunyta a szemét, ismét visszament az erdőbe, s magára hagyta vendégét.

Alig lépett ki az ajtón a házigazda, szaladt be a vén szolgáló a legény szobájába, kezdi rázogatni, kiabál a fülébe, hogy ne aludjék, mert nagy veszedelemben van az élete. De azt úgy rázhatta, üthette, ahogy akarta: ha egy percre ki is nyitotta a szemét, a másik pillanatban újra behunyta, s aludt

tovább, mintha semmi se történt volna. Reggel hazajött a varázsló, ételt-italt kér a szolgálótól, s mondja, hogy a legényt is költse fel, de az bizony most is csak úgy aludt, mintha sohase akart volna felébredni. No, a varázsló nem sokat törődött vele, ment megint vissza az erdőbe vadászni, s mikor hazatért, maga próbálta felrázni a fiút. Rázhatta, ahogy csak bírta, abba ugyan nem tudott lelket verni. Otthagyta megint magára, s ismét elment vadászni.

Alighogy kitette a lábát, felébredett a legény, hamar felöltözködött, s kiment a konyhába. Ott elkezdett beszélgetni a vén szolgálóval, de bezzeg mikor ez megtudta, hogy az életét mentette meg a varázslónak, egyet sem mondta többet, hogy meneküljön innen, hanem azt tanácsolta, hogy ha a varázsló megkérdezi, mivel hálálja meg a jóságát, kérje el tőle azt a lovat, amelyik legelől áll az istállóban.

Nemsokára haza is tért ismét az öreg varázsló ebédelni, s mikor elkészülnek, megkérdi a legénytől:

— No, fiam, most mondd meg, mivel ajándékozzalak meg azért, hogy megmentetted az életemet.

— Add nekem azt a lovat, amelyik legelől áll az istállóban — felelte a legény.

— Ó, édes fiam, ez a legjobb lovam, ne kívánd, hogy éppen ezt adjam neked! Van még elég jó lovam, amelyik egykettőre hazavisz téged.

De a legény egyre csak azt a lovat kívánta; mit tehetett egyebet a varázsló, hát odaadta neki. Mikor elővezették a lovat, a varázsló elővett egy citerát, egy hegedűt s egy sípot, odaadta a legénynek, s mondta:

— Neked adom ezt a három hangszert, fiam; ha veszedelembe jutsz, kezdj játszani a citerán, ha senki nem jön

segítségedre, húzzad a hegedűt, s ha akkor se segítenek rajtad, fújj bele a sípba.

A legény megköszönte a három ajándékot, aztán illendően elbúcsúzott, s elvágtatott a lovon. Alig mentek egy-két mérföldet, megszólalt a ló:

—Édes gazdám, minek térjünk vissza a te kunyhódba? Apád úgysis eldönget, inkább menjünk, barangoljunk egyet a világban.

Tetszett ez a tanács a legénynek, mert bizony jó hosszúra nőtt már, de világot semmit se látott. No, mindjárt el is indultak, s egy-két nap múltán a király városába értek. De bezzeg elállott szeme-szája a csudálkozástól minden embernek, aki ezt a gyönyörűszép állatot látta! Elvitték a híret a királynak is, az is kíváncsi lett szörnyűmód, s mikor megnézte a lovat, úgy megkívánta, hogy ígért fűt-fát a fiúnak, ha nekiadja. Gondolkozott a legény, de mielőtt éppen válaszolt volna a királynak, fülébe súgott a ló:

—Ne adj el, édes gazdám, semmi pénzért, hanem mondd azt a királynak, állítson be engem az istállójába, s majd meglátja, hogy az ő lovai éppen olyan szépek lesznek, mint én.

Örült ennek a király, s rögtön be is állította a lovát az istállóba, ott a ló megevett egy csomó zabot, s hát lássatok csudát: a vén, göthös igáslovak, amelyek eddig alig tudták felemelni a sovány lábukat, úgy dobogtak, dobrokoltak, mintha fel akarnák rúgni az egész istállót, s olyan szépek lettek, hogy a király nem győzte csodálni őket.

Bezzeg az öreg kocsist ette a méreg s a bosszúság, hogy ő akármennyit is kínlódott a lovakkal, mindig olyanok voltak, mint a hét sovány esztendő, s most, mióta ez a legény eljött a lovával, egykettőre így kiépültek-szépültek. Nem is volt nyugta többet, folyton árulkodott a legényre, hogy így meg

úgy, ezt meg azt mondta, ezt csinálta, de mondhatott akármit, a király nem is figyelt az árulkodásra.

Egyszer csak azt találta ki a gonosz kocsis, hogy a legény azt mondta: ő tudja, hol van a király kedves lova, amelyik már régen elveszett, soha hírét-nyomát nem találta senki.

Szeget ütött ez a király fejébe, s mert igen szerette a lovát, felhívatta a legényt, s mondta neki:

— Hallod-e, te legény, ha három nap alatt meg nem találod a lovamat, halálnak halálával halsz meg!

Elszomorodott a legény erősen, mikor a király parancsát meghallotta, de nem szólt egy árva szót sem, meghajolt, s kiment a lovához az istállóba. Mikor elmondta nagy búsán a lovának, hogy mit kíván tőle a király, mondta ez neki:

— Egyet se búsulj, édes gazdám, hanem kérj a királytól egy megölt ökröt, azt darabold fel apró darabokra. Akkor aztán ülj fel a hátamra s induljunk útnak. Három nap után egy nagy folyóhoz érünk, ott feléd jön egy paripa, de te ügyet se vess rá. Utána megint jön egy, de annak is hagyj békét, hanem ha a harmadik jön, annak rögtön kantárt vess a fejébe!

Úgy is tett a legény, amint a lova tanácsolta, hamarosan megfogta a lovat, s mindjárt fordultak is vissza, de a ló figyelmeztette a legényt:

— Szórd le, édes gazdám, az ökör húsát a földre, mert egyszeribe jönnek utánunk a varázsló varjai, s nekünk esnek, ha egyéb ennivalót nem kapnak!

Most is megfogadta a legény a lova szavát, széjjelszórta az ökörhúst, s vágottak haza, mint a szélvész, még annál is sebesebben.

Mikor hazaértek, a vén kocsis majd megette a mérég s a bosszúság, hogy a legény megkerítette a lovat, s folyton azon törte a fejét, vajon mit találjon ki megint ellene.

Egyszer csak felmegy a királyhoz, s jelenti neki, hogy a legény avval dicsekedett az istállóban, hogy haza tudná ő hozni a király feleségét is, aki pár hónap előtt úgy eltűnt a palotából, hogy senki még a nyomára se tudott akadni. Hívatja rögtön a király a legényt, s megparancsolja neki, hogy három nap alatt kerítse elő a feleségét, mert különben halál fia lesz.

Még a szíve dobbanása is elállott a legénynek, mikor ezt a parancsot meghallotta, de nem szólt semmit, csak lement nagy búsán az istállóba, ráborult a lova nyakára, s úgy panaszkolta el a bánatát.

—Hogy tudnám én megkeríteni a király feleségét, mikor még a palotában se tudja senki, hogy merre tűnt! — kesergett a legény.

—Ne búsulj, édes gazdám — vigasztalta a ló —, majd csak hazahozzuk a királynét is. Kimegyünk ismét ahhoz a folyóhoz, ahol tegnap voltunk, ott aztán én bemegyek a vízbe, s helyettem a király felesége jő ki belőle. Mert tudd meg, hogy engem az a vén varázsló változtatott lóvá, aki neked adott engem.

Hej, örült a legény, s felpattant ismét a nyeregbe, vágatott a vízhez. Hát amint a ló belemártotta magát, abban a szempillantásban egy szépséges asszony emelkedett ki a habokból, aki mosolyogva nyújtotta kezét a legénynek.

Nagy örömmel vitte haza a legény a királynét, s amikor odavezette a király elé, az majd odalett a nagy csodálkozástól s boldogságtól, hogy láthatja a feleségét. A legényt megajándékozta rengeteg kincsel, s ott tartotta az udvarában.

A vén kocsis haragja csak nőtt, hogy látta a fiú nagy szerencsáját, s addig fondorkodott magában, amíg megint felment a király elé, s azt mondta neki, hogy a legény nagy elbizakodottságában azzal dicsekedett, hogy így meg úgy, elfoglalja a király országát. De bezzeg szörnyű haragra lobbant a király, mikor ezt meghallotta; meg se hallgatta a szegény legényt, hanem hívatta a hóhért, s megparancsolta neki, hogy azonnal akasszák fel. Egykettőre fel is állították az akasztófát, s a legényt alája állították, de az utolsó kérése az volt, hogy egyet játszasson még halála előtt a citeráján. No, ezt meg is engedték neki, de haj, mi történt! Ahogy megpendült a citera, táncra perdültek a hóhérok, s olyan veszettül járták, mintha megbolondultak volna. Kérték a legényt, hogy hagyja már abba, de annak ugyan beszélhettek, estig játszott egyfolytában, a hóhérok is folyton táncoltak, s másnapra kellett halasztani az akasztást.

Híre ment a dolognak, s másnap eljött az egész város népe, még maga a király is. Mikor a legény ott állott ismét az akasztófa alatt, odafordult a királyhoz, s arra kérte, engedje meg utoljára neki, hadd játsszék egyet a hegedűjén.

Meg is engedte a király, de alig húzott egyet a hegedűjén, ahány ember csak volt ott körülötte, mind táncra kezdett. Megint estig húzta a legény a hegedűt, s az akasztást megint el kellett halasztani reggelre.

Harmadnap arra kérte a legény a királyt, hogy fújhasson bele a sípjába.

— Dehogy engedem — mondta a király —, hiszen megint csak az lenne a vége, hogy mindenki táncra perdülne!

De a legény olyan szomorú lett a király szavaira, hogy az egyik udvari ember megkérte a királyt, ne tagadja meg ettől a fiatal legénytől még az utolsó kívánságát is.

—No, hát nem bánom — mondta végre bosszúsan a király —, de én odaköttem magamat egy fához, nehogy megint táncolni kezdjek, mint tegnap.

Úgy is tett a király, ahogy mondta, de lássatok csudát: amint megszólalt a síp, abban a szempillantásban ropogni kezdett a fa, húzódtak ki a gyökerei a földből, s a fa is táncolni kezdett a királlyal. Hiába könyörögtek az emberek a legénynek, hogy hagyja abba a sípolást, nem hagyta biz ő, hanem fújta, ahogy tudta! Egyszerre csak megjelent a vén varázsló; s kérdezte a legénytől:

— Mi baj, fiam, hogy érettem üzentél?

— Fel akarnak akasztani, édes bátyám — mondta a legény.

— No, majd adok én nekik! — mondta a varázsló, odalépett a hóhérokhoz, egytől egyig felkapta őket, aztán feldobta a levegőbe, s eltűntek ott egy szempillantás alatt.

— Ki akart megöletni téged ? — kérdezte ismét a varázsló.

A legény rámutatott a királyra. A varázsló egy-két varázsmondást suttogott a fának, amelyen a király volt, s ím, a királlyal együtt eltűnt a levegőben. A legényt ott mindjárt kikiáltották királynak, s még ma is boldogan él, ha meg nem halt.

A HÁROM CITROM

TÖRÖK MESE

Réges-régen élt Törökországban egy hatalmas szultán, s volt annak egy deli szép fia. Büszke volt ám a szultán a fiára, mert messze földön híre ment szépségének, bátorságának, jószívűségének. Ahány leány megfordult az udvarnál, mind szívesen lett volna a felesége, illegették-billegették előtte eleget magukat, de a királyfinak egy sem kellett közülük.

Telt-múlt az idő, az öreg szultán már megsokallotta a dolgot, s egyszer csak így szólott a fiához:

—No, édes fiam, most már igazán elérkezett az ideje, hogy megházasodjál, én öreg vagyok, beteg vagyok, s szeretném még az unokáimat látni. Annyi gyönyörűséges leány van itt az udvarban, hogy én a te helyedben már régen választottam volna közülük egyet feleségül!

—Nem tudok én ezek közül egyet sem választani, édesapám — mondotta az ifjú herceg. —Talán, ha sokat járnék-kelnék a világban, akkor megtalálnám azt a leányt, akit szeretni tudnék. Annak a leánynak, aki az én feleségem lesz, olyan tisztának kell lennie, mint a harmatos reggel, fehérnek, mint a hó, és tökéletesnek, mint egy angyal.

—Igazad van, fiam ! — mondotta az öreg szultán. —Menj, s keress magadnak ilyen feleséget.

Hát elindult a királyfi, hogy ilyen feleséget keressen magának. A hó úgy hullott, mikor elindult, hogy alig haladhatott előre, a szél süvített, s korbácsolta a tenger

hullámait. De a királyfi bátran belészállott a parton veszteglő hajóba, s amint a hajó fedélzetére lépett, láthatatlan kezek eloldották a kötelet, s a hajó elindult.

Három éjjel és három nap úszott csendesen a hajó a tengeren, a kormányos helyén egy árnyék állott, amely hangtalanul irányította a hajót előre. Negyedik nap egy kis sziget tűnt a királyfi szeme elé; a hajó ott kikötött, s hát mit látnak szemei? Kedvenc paripája ott legel a puha pázsitos réten, fel van nyergelve, kantározva úgy, mintha most szállott volna le róla. Kiugrott hamar a hajóból, rápattant a paripa hátára, s fordult vissza a tenger felé, hogy ugyan mit csinál majd a hajó, amíg ő barangol. Hát a hajónak se híre, se hamva, úgy eltűnt, mintha maga a tenger nyelte volna el.

Ment a királyfi előre, de olyan nagy hideg volt mindenfelé, hogy alig bírta tartani a kantárszárat. Körülötte mindenütt nagy némaság volt, embert nem lehetett sehol sem látni. Mikor jó ideig lépegetett a térdig érő hóban, egyszerre csak egy domb tetején kis házikót pillantott meg. Odasietett, s jó erősen megkocogtatta az ajtót. Nemsokára csoszogást hallott, s egy pillanat múlva hófehér hajú öreg anyóka dugta ki a fejét az ajtó nyílásán.

— Hát te hol jársz itt, ahol a madár se jár? — kérdezte az anyóka.

— Feleséget keresek, öreganyám. Nem ismered-e azt a királykisasszonyt, aki a legszebb a világon, s aki éppolyan jó is, mint amilyen szép?

Az öreg anyóka félig behúzta az ajtót a királyfi előtt, s aztán barátságtalanul válaszolta:

— Itt ugyan hiába keresel feleséget. Én Tél anyó vagyok, s ez az én királyságom, nincs nekem arra időm, hogy a

szerelemre gondoljak. De menj csak itt egyenesen előre, akkor megtalárod testvéremet, az Őszt, az talán tud segíteni rajtad.

A herceg megköszönte az útbaigazítást, s elindult arrafelé, amerre az öregasszony mutatta. Alig ment egy jó darabon, hát a hó olvadt el a lába alól, a hideg szél engedett, a fák ágait sárga levelek borították, s csak úgy roskadoztak a finomabbnál finomabb gyümölcsök terhe alatt. A gabona aranysárga tengere hullámozott mindenfelé, amerre csak nézett, s még fel sem ocsúdott csodálkozásából, egyszerre egy kis barna házikó előtt toporzékolt a lova.

Hamar bekopogott az ajtón, s alig hangzott el a kopogás, egy szép, barna hajú, piros arcú, kökényszemű asszony nyitotta ki az ajtót, és nyájasan mosolyogva megkérdezte a herceget:

— Mit keresel itt, te legény?

— Feleséget keresek — felelte a herceg.

— Ó, de sajnálom, hogy nem segíthetek rajtad — felelte kedvesen az asszony —, de annyi dolgom van a sok gyümölcs leszedésével és elrakásával, hogy nincs időm szerelemre és házasságra gondolni; de menj el csak a húgomhoz, a Nyárhoz, az ugyancsak ábrándozó asszony, az talán segíthet rajtad valamit!

A herceg megköszönte a tanácsot, s pihenés nélkül folytatta tovább az útját.

Amint haladt előre, mind melegebben, melegebben sütött a nap, az izzadság csak úgy csurgott róla, pedig az ujjasát is kigombolta. A gabona félig éretten hajladozott előtte, a fű frissen, zölden bizsergett a lova lába alatt. Sokáig ment a perzselő melegben, mikor egyszerre csak meglát egy kis sárga házikót.

Odasietett, s kopogtatására fiatal, barna hajú asszony nyitott ajtót, aki a herceg kérésére ezt válaszolta:

— Igen sajnálom, tenger sok dolgom van, nem segíthetek rajtad, de siess testvéremhez, a Tavaszhoz, az bizonyosan segíteni fog rajtad.

Ment, mendegélt ismét a herceg, amíg csak egy kis zöld házacskához nem ért. Halványlila lugas állott a ház előtt, a kertben pedig gyönyörű, illatosnál illatosabb jácintok, liliomok, ibolyák, nárciszok nyíltak. Mikor megkopogtatta az ajtót a herceg, göndör hajú, halvány ibolyakék szemű leányka nyitotta ki az ajtót. Kíváncsian fordult a herceg felé:

— Hol jársz, mi jóban jársz itt, te szép legény?

— Ó, szép Tavasz — szólt a herceg —, engem a nővéreid utasítottak hozzád, mert olyan feleséget keresek, aki tiszta legyen, mint a harmatos reggel, fehér, mint a hó, és tökéletes, mint egy angyal.

— Igen sokat kívánsz — mosolygott a Tavasz —, de megpróbálom, hátha megtehetem, amit kérsz. De gyere, előbb pihend ki magad, egyél valamit, mert ugyancsak elfáradhattál.

Bevezette a herceget egy hosszú terembe, amely tele volt gyönyörű virágokkal. Mikor jóllakott, s pihent is, a Tavasz kisietett a szobából, nemsokára visszatért: egy üvegtállal a kezében. Az üvegtálban pedig volt egymás mellett három citrom, egy ezüstkés és egy aranykehely. Mondta a leányka a hercegnek:

— Nagy gonddal őrizd ezt a három dolgot, herceg, mert bűvös erejük van ám ezeknek! Ha hazaérsz az apád kertjébe, ülj le egy forrás mellé, ott vedd elő az aranykelyhet, merítsd tele, aztán vágd fel az első citromot az ezüstkéssel. Gyönyörű királykisasszony fog kiszállni belőle, annak add

oda rögtön a vizet, mert ha váratod, abban a szempillantásban eltűnik a szemed elől, de úgy eltűnik, hogy soha többet meg nem látod!

— Ne félj, nem leszek olyan ostoba, hogy elengedjem, de ha mégis eltűnne, hát akkor nem lesz feleségem? — kérdezte a herceg.

— Akkor a második citromot is fel kell vágnod, s azzal is ugyanúgy kell elbánnod — mondotta a Tavasz. — S ha mind a kettőt elszalasztod, már csak az utolsó citromban lehet reménységed, s ha arra sem vigyázol, sohasem lesz olyan feleséged, amilyent kívántál.

A herceg meg akarta köszönni a Tavasz jóságát, de az csak nyájasan intett neki, s eltűnt a szobából.

No, de a herceg sem töltötte tovább az időt, nagy sebesen felugrott a paripájára, s vágatott hazafelé. Hamar átkelt a Nyár, Ősz és Tél birodalmán, s amint a tengerhez ért, már várt reá a hajó. A szél gyorsan röpítette őket hazafelé, s egykettőre elébük tűnt a szultán palotája. Amint odaértek a parthoz, a herceg türelmetlenül kapott fel ismét lovára, s egy szemhunyorítás alatt ott voltak a rengeteg nagy kertben, egy kristálytisza forrás mellett. Ott mindjárt megtöltötte a kelyhet friss vízzel, s elővette a citromot meg az ezüstkést. Hát amint beléhasított, egy gyönyörű szép leány termett előtte, aki félénken így szólt hozzá:

— Szomjas vagyok, adj innom az aranykehelyből!

De a hercegnek úgy elállott a szava is a nagy csodálkozástól, hogy elfelejtette odaadni a vizet. No, ha elfeledte, el is tűnt a gyönyörű leány a szeme elől, mintha sohasem is lett volna ott.

Hej, búsult most a herceg, de megfogadta, hogy másodszor jobban fog vigyázni, s felhasította a második

citromot is. Mikor meglátta a második leányt, nagy csodálkozásában így kiáltott fel:

— Te olyan tiszta vagy, mint a reggel, s oly fehér, mint a hó! — de a vizet bizony nem nyújtotta a szép leány felé. Az is eltűnt nagy búsán a herceg szeme elől.

Reszkető kézzel nyitotta fel a harmadik citromot is, de mikor megpillantotta a szépséges szép leányt, hirtelen lehunyta a szemét, nehogy ezen is rajta feledje a szemét, s úgy nyújtotta oda a serleget a leánynak. Az csak az ajkához emelte, megnedvesítette, s aztán mosolyogva köszönte meg a hercegnek.

Nem volt nyári reggel, amely olyan tiszta lett volna, hó nem lehetett fehérebb, s az angyal nem tökéletesebb ennél a leánynál! A herceg boldogan fogta meg hófehér kezét, s maga mellé ültette egy virágos padra.

— Akarsz-e az én feleségem lenni, te gyönyörű leány? — kérdezte halkán a herceg.

— Igen — felelte a szép leány.

Amint felocsúdott álmélkodásából a herceg, a királyleány ruhájára esett a tekintete. Egyszerű szövetből volt, a színe se volt szép, nem illett semmiképpen sem reá. A herceg szerette volna rögtön teljes pompában látni a szép leányt, mondta hát neki:

— Nem illik tehozzád, édes szép menyasszonyom, ez a rongyos ruha. Beszaladok az apám palotájába, s hozok neked selyemruhát, csillogó láncot a nyakadra, az illet meg téged.

A leány nem sokat bánta a fényes ruhát meg a csillogó ékszert, de mert látta, hogy a herceg abban szeretné látni, hát beleegyezett, hogy ott marad egyedül a forrás mellett. De mielőtt elment volna a herceg, felsegítette a leányt egy fa

ágára, az meg szépen letelepedett rá, mint egy kis fészekbe, s úgy várta a herceget. Ott senki sem láthatta a falevelektől, de ő látta a forrásban az arcát, amely úgy megmutatta a szépségét, akárcsak egy tükör.

Alig ment el a herceg, egy csúnya vénasszony lépett a forráshoz, s beléhajolt, hogy megmerítse a korsaját. Majd elájult örömeiben, amikor egy gyönyörű fehér arc pillantott rá vissza a vízből!

— Ó, milyen gyönyörű lettem! — mormogta magában boldogan. — De bizony nem is vagyok én most már arra való, hogy mást szolgáljak! Többet nem lát engem ez a kút, nem hordok én vizet senkinek!

Ezzel eldobta a korsaját, s mint a páva, úgy illegette-billegette magát, amíg a gazdája házához nem ért.

— Miért jöttél üres kézzel, Debora? — kérdezte az asszonya szigorúan.

— Azért, mert megláttam gyönyörű arcomat a forrás vizében, és most már nem fogok többet rabszolga módra dolgozni! — felelte büszkén Debora.

— Hisz csúnyább vagy, mint voltál, takarodj rögtön vízért, te csúfság ! — kiabált rá nagy mérgesen az asszonya.

Debora hamar vett egy új korsót, és sietve ment vissza a forráshoz, hátha rosszul látott.

Amint belenézett, ismét a királyleány gyönyörű arcát tükrözte vissza a víz, s boldogan kiáltott fel:

— Igaz volt! Igaz volt! Szébb vagyok még az álomnál is, most már egy herceghez megyek feleségül, s fényes palotában fogok élni!

Ismét eldobta a korsaját, s büszkén tért vissza asszonyához, aki nagy mérgében már csak nevetni tudott a szolgáló bolondságán.

Mikor jól kinevette magát, így szólt Deborához:

— Te nem is tudod elképzelni, milyen rút vagy, Debora, s most még ilyen bolondságokkal tömöd meg a fejedet. Takarodj vízért, s ha még egyszer a szépségeddel jössz vissza, majd meglátod, hogy rosszul jársz! Ismét visszament az asszony a forráshoz, s a királyleány mosolygó arca most is ott imbolygott a vízen.

— Csak azt tudnám, valóság ez, vagy álom — kérdezte hangosan magától. A leány meghallotta a hangos beszédet, megmozdult a fán, s egy levelet lesúrolt az ágról a vízbe. A csúf asszony csodálkozva pillantott fel a fára, hogy vajon mi mozog ott. Hát ott van az ő gyönyörű mosolygó arca, hófehér nyaka a fán, egy idegen leányon! Hej, megmérgeződött, hogy így elbolondította magát, de azért, mit gondolt, mit nem magában, nyájasan, mosolyogva szólította meg a leányt:

— Jó reggelt, szép gyermekem! Ki tett fel téged erre a fára?

— Én a vőlegényemre várok, aki selyemruhát, szép nyakláncot hoz nekem az apja palotájából — mondotta mosolyogva a leány.

— Nagyon összekuszálta aranyhajadat a szél, gyere le, majd én megfésülöm, nehogy így találjon a herceg, amikor idejő.

— Milyen szíves vagy hozzám. Bizony jó lesz, ha megfésülsz — mondta a királyleány, s nyújtotta le kezét a vénasszonynak. Az le is húzta hamar, egy hosszú túvel abban a szempillantásban agyonszúrta. És alig hanyatlott le a szép

fehér leány a földre, hófehér galambbá változott, s panaszos bűgással, burukolással szállt el a gonosz asszony feje fölött.

A csúf vénasszony hamar felkapaszkodott a szép leány helyére, s ott várta a gonosz lélek, hogy jöjjön érette a királyfi. Bezzeg nem kellett sokáig várakoznia, jött a királyfi a selyemruhával, ragyogó ékszerrel. Hát édes istenem, mikor felveti a szemét a fára, mit lát? Csúf, ráncos vénasszony ül az ő szép menyasszonya helyén.

— Hol van az én édes, szép menyasszonyom? — kérdezte haragosan a vénasszonytól. — Hiszen ő tiszta volt, mint a harmatos reggel, s fehér, mint a hó! Mit csináltál vele, te vén boszorkány?

— Ó, édes hercegem — felelte somolyogva a csúf banya —, amíg te ruháért jártál, idejött egy varázsló, s így elvarázsolt engem. De végy csak feleségül, három nap múlva olyan leszek, amilyen voltam, de ha elhagysz, örökre ilyen világcsúfja maradok.

A herceg erősen elszomorodott, de nem akarta megszegni a szavát, hát felöltöztette a vénasszonyt a gyönyörű ruhába, s beültette a kocsiba, úgy indultak hazafelé. A királyfi előrelovagolt, s elmondta; nagy szomorúan az apjának, hogy mi történt, de bizony az se tudott más tanácsot adni, mint hogy most már csak tartsák meg az esküvőt, akár mint legyen is a dolog. Mialatt beszélgettek egymással, a kocsi is megérkezett, a vénasszony kiszállott belőle, felment nagy begyesen a palotába, s ott rendre összejárta a szobákat, nézelődött, parancsolgatott okkal, ok nélkül a cselédeknek.

Jártában-keltében betévedt a konyhába is, s megparancsolta a szakácsnak, hogy bőviben legyen pecsenye s minden jó a lakodalmán. Hát amint éppen ott parancsolgat

nagy hangosan, meglát az ablakpárkányon egy gyönyörű hófehér galambot!

— Fogjátok meg ezt a madarat, s főzzétek meg ebédre! — kiáltotta a vén banya a cselédeknek.

Futottak is, ahogy tudtak, megfogták, s a szakács egy pillanat alatt elvágta a nyakát. De három csepp vér odacseppent a nyakáról az ablak alá, s ím, halljatok csudát! — reggelre szép zöld citromfa hajtott ki belőle. Másodnap levélbe borult, harmadnap három citrom csüngött már rajta. Épp aznap járt a királyfi arrafelé, meglátja a fát s rajta a három szép citromot, s mi jutott eszébe, mi nem, szépen leszakította, bevitte a szobájába. Elővette az aranykelyhet, megtöltötte vízzel, s felvágta az elsőt az ezüstkéssel. Hát ebből is kiugrik egy szép leány, s nyújtja kezét a víz után, de a királyfi nem adta oda, hanem így szólt:

— Szép vagy, szép vagy, de az én menyasszonyom szebb volt nálad!

A második citromot is felvágta, nyújtotta a kezét a második leány is a víz után, de ennek sem adta oda, el is tűnt nemsokára a szeme elől. De mikor a harmadik citrom lakója megjelent, bezzeg odanyújtotta a vizet, aztán karjába szorította a gyönyörű leányt.

Hej, volt nagy öröme a szultánnak is, mikor a fia elébe vezette az igazi menyasszonyt, de annál nagyobb haragra gerjedt a gonosz vénasszony ellen. Rögtön maga elé hívatta, s azt kérdezte tőle:

— Milyen büntetést érdemel az, aki el akarja pusztítani a herceg jövődöbéli feleségét?

— Mindenesetre borzasztó büntetést érdemel — mondotta az asszony —, tetesse be Felsőged a sütökemencébe, s csapják be utána az ajtót.

— Magadra mondtad ki az ítéletet, vén boszorkány! — kiáltotta nagy haraggal a szultán, s elhurcoltatta a vénasszonyt. De a jólelkű királykisasszony addig könyörgött a gonosz asszony életéért, amíg csak meg nem kegyelmeztek neki: ez volt az egyetlen ajándék, amit az öreg szultántól az esküvőjére kért.

Mikor az ifjú herceg meghallotta a menyasszonya kérését, boldogan mondotta néki:

— Láttam, hogy oly tiszta vagy, mint a harmatos reggel, s oly fehér, mint a hó; most tudom, hogy oly tökéletes is vagy, mint az angyalok.

Teltek-múltak boldogságban az esztendőök, s az ifjú herceget és feleségét mindenki szerette. A nagy kert közepén gyönyörű citromfa pompázott, s akárhányszor elsétált alatta az ifjú pár, hálásan gondoltak a Tavaszra, akinek boldogságukat köszönhatték.

ÁMISZ ÉS ÁMIL

ANGOL MESE

Valamikor réges-régen élt olasz földön, Lombardia hercegségben két nemes lovag, akik úgy szerették egymást, mintha édestestvérek lettek volna. Csudák csudája, a két lovag felesége is szerette egymást. És hogy semmi híja ne legyen a két házaspár boldogságának, ugyanazon a napon mindkettőnek fia született. Egyiket Ámisznak, másikat Ámilnak keresztelték.

Rendesen úgy szokott történni, hogy ha a szülők nagyon is kívánják a gyermekeik barátságát, mert egyidősek vagy szomszédok vagy akármi egyéb okból: a gyermekek csak azért is gyűlölik egymást. Hanem Ámisz és Ámil nem okoztak ilyen csalódást a szüleiknek. Attól a perctől fogva, hogy járni tudtak, senki sem látta egyiket a másik nélkül; veszekedni sem hallotta őket senki, ha ugyan veszekedtek valaha. Tizenkét esztendő korukban úgy hasonlítottak egymáshoz, hogy tulajdon szüleik is alig ismerték meg, melyik a másik.

Ebben az esztendőben történt, hogy Lombardia hercege valamennyi nemes alattvalóját meghívta az udvarába, fényes ünnepségre. Sokan magukkal vitték a fiaikat is, hadd ismerjék meg a lovagi szokásokat. Ámisz és Ámil is elment a többivel, s az udvarnál minduntalan összetévesztették egymással a két fiút. A jókedvű legénykéek örömet növelték maguk is ezt a zűrzavart, s annyi huncut tréfát csináltak, hogy a herceg ott

marasztotta őket az udvarában — mert azt mondta, most már unalmas volna ott nélkülük az élet.

Meglehet, hogy a lovagok azt gondolták erre: bizony, a mi házunkban még unalmasabb lesz — de ha gondolták is, ki nem mondották; csak a feleségük vette észre, hogy lehorgasztott fejjel tértek haza, mintha nagy haj érte volna őket.

A fiúk eleinte boldogtalannak, elhagyottnak érezték magukat abban a különös, új világban; még jobban egymáshoz húzódtak, mint addig. Hanem lassacskán mégis megszokták az udvari életet, megtanultak nyíllal célba löni, lovagi tornán lándzsát törni, lantot pengetni, édes szavú dalokat énekelni.

Teltek-múltak az évek, tizennyolc esztendő lett már Ámisz és Ámil, embernyi embernek tartották már magukat, és szembe mertek szállni a legderekabb vitézzel is. Először is tudtára akarták adni az egész világnak, hogy még a vér szava sem kötheti őket jobban, mint az a szeretet, amivel egymás iránt viseltetnek. Testvérré fogadták egymást, és megesküdtek, hogy egyik a másikat minden harcában megsegíti, egyik a másikért bosszút áll akárkin, egyik a másikért feláldozza azt is, ami a legkedvesebb neki a világon.

A hercegnek ez idő tájt rengeteg dolga volt, nem tölthetett sok időt a két fiúval, de volt arra gondja, hogy megtanuljanak mindent, amit tudniuk kell. Mikor meghallotta, milyen esküvással fogadták testvérré egymást, tornajátékot rendezett tiszteletükre, s a tornajáték után lovaggá ütötte őket. Aztán kiadta a parancsot, hogy mostantól kezdve Amisz lovag lesz a főpohárnok, Ámil lovag a fősáfár az udvarában. A régi fősáfár, akinek Ámil helyét elfoglalta, halálos ellensége lett ez órától fogva mindkettőjüknek.

A két ifjú értett jól a vadászathoz, a lándzsavetéshez meg sok egyébhez, hanem arról fogalmuk sem volt, hogy mi is a dolga a főpohárnoknak meg a fősáfárnak. Azt pedig tudták, hogy vigyázniuk kell, mert a régi fősáfárnak örökké rajtuk a szeme, s ha hibát vesz észre, szalad árulkodni a herceghez. Szerencséjükre az udvarban mindenki szerette őket, s ha egyszer-másszor megfélemedtek valamiről, vagy vadászni szöktek — elvégezte a dolgukat másvalaki, még a régi fősáfár sem tudta meg, hogy ki.

Szép csendesen teltek-múltak a napok, becézgették az udvarbeliek az újdonsült lovagokat — hanem egyszerre csak vége lett a nagy boldogságnak.

Egy nap habba keveredett lovon vágatott egy vitéz a palota kapuja elé. Kérte, hogy vezessék Ámil lovaghoz.

— Ó, uram — mondotta, nem tudván, hogy Ámil helyett Ámisszal beszél —, rettentő hírt hozok neked. Apád, anyád hét nappal ezelőtt meghalt pestisben. Csak te foglalhatod el helyüket. Ezért küldtek hozzád.

— Az én apám s anyám? — kiáltott fel Ámisz hátrahőkölve.

— A tiéd, uram — mondotta a katona. — Ha csak... — itt dadogni kezdett, mert ebben a pillanatban Ámil lovag odalépett a barátja mellé — most már ... most már igazán nem tudom, hogy a tiéd-e. Sok esztendeje nem láttalak már, s ez a lovag szakasztott a te képmásod. De én Ámil lovaggal akartam beszélni.

Most Ámilnak eredtek meg a könnyei. Ámisz gyöngéden a vállára tette a kezét.

— Nyugodjál meg, testvér — mondotta. — Veled vagyok jóban-rosszban. Most nem kísérhetlek el, de utánad megyek, ha vissza nem jöhetsz.

Másnap kora reggel Ámil nehéz szívvel indul hazafelé, ahonnét hat esztendeje jött volt el. De még mielőtt elindult volna, csináltatott két aranyserleget, mind a kettőre vadakat, madarakat vésetett, amilyenekre annyiszor vadásztak Ámisszal Lombardia erdeiben. A két serleg éppen olyan hasonlatos volt egymáshoz, mint Ámisz és Ámil. Ámil beletette mind a kettőt a nyeregkápájába. Csak akkor vette elő, amikor válni kellett Ámisztól, aki elkísérte a lován, ameddig lehetett. Akkor aztán odaadta Ámisznak az egyik serleget.

— Isten áldjon, testvér! — mondotta. — Légy olyan hű hozzám, mint én tehozzád, ahogy megfogadtuk erős esküvéssel: míg mi ketten élünk, senki e világon ne állhasson közénk.

Ámisz lovag megismételte az eskü szavait, aztán lassan, szomorúan visszafordult a palota felé.

Hét álló napig lovagolt Ámil, akkor ért csak haza szülőföldjére. Hónapokig kellett harcolnia gonosz atyafiakkal, akik be akartak ülni apja örökébe. Mikor valamennyit legyőzte, arra kérték a hűbéresei, hogy házasodjék meg, és maradjon közöttük.

Az volt a szokás azon a vidéken, hogy a földesúr a legszebb leányok közül választ feleséget, akármilyen rendű-rangú legyen is az a leány. Kihirdették hát mindenfelé, hogy akinek szép leánya van, hozza el a kastélyba, újhold után való reggel.

Sok leálynak dobbant meg a szíve, mikor Ámil lovag csatlósa végigjárta ezzel a hírrel a falvak, városok utcáit. Szaladt a tükörhöz valamennyi, illegette-billegette magát, forgott jobbra-balra: hátha rajta akad meg Ámil szeme! De volt is újhold reggelén annyi szép leány Ámil kastélyának udvarán, mint a csillag az égen.

— Bizonyosan téged választ — mondotta egyik leány a másiknak, pedig magában azt gondolta: „Lehetetlen, hogy én ne tessek neki!”

— Dehogy engem — felelte a másik —, szőke legény barna lányt szeret. — Az ő haja pedig olyan szőke volt, hogy jobban ragyogott a napnál. De azért ő sem gondolt egyebet, mint azt, hogy nincs itt hozzá fogható szép leány egy sem.

Trombitaszó harsant, elcsendesedtek valamennyien. Kilépett az udvarra Ámil lovag, ezüstös ruhában. Lassan lépdelt végig a leányok sorai előtt, jól megnézte mindet, és megfigyelte: hogyan fogadják a tekintetét. Egyik-másik lesütötte a szemét, és elpirult; sokan felnéztek rá, és mosolyogtak; de volt egy, aki sem ezt, sem azt nem tette, csak állt sápadtan, mozdulatlanul, amint az ifjú lovag közeledett hozzá.

Magas növésű, fekete hajú, szelíd, szürke szemű leány volt. Akadt bizony szebb is nála akárhány, de mégis az ő arca, az ő pillantása állította meg Ámil lovagot. Felé nyújtotta a kezét, őt választotta feleségül.

Megtartották a lakodalmat, s a felesége mellett Ámil lovag egy időre megfeledkezett Ámiszról, akinek testvéri hűséget esküdött.

Ámisz lovag ezalatt szomorúan éldegélt a herceg udvarában, és védte magát a gonosz fősáfár ármánykodása ellen, aki most ravaszul kedveskedett neki. Még azt is felajánlotta Ámisznek, hogy fogadják testvérré egymást, de Ámisz azt felelte: „Egy testvérnek hűséget esküdtem már, a lovagi törvény nem engedi, hogy mást fogadjak testvéremül.”

Most aztán nem komédiázott tovább a fősáfár, hanem kimutatta a foga fehérét.

—Mebánod még ezt a napot, adta hitvány kölyke! — mordult dühösen Ámisz lovagra.

Hanem Ámisz csak mosolygott, s azt felelte:

—Majd meglátjuk!

Ebben az időben lett tizenöt esztendőös Belizante, a herceg egyetlen leánya. A születésnapjára két álló hétig tartó vitézi játékot rendezett az apja. Messze földről jöttek levették, hogy lándzsát törjenek a szép hercegisasszony tiszteletére, de akármilyen derék vitézek voltak is, Ámisz lovag vitte el a díjat valamennyi elől. Mikor a hercegné megkoszorúzta (mert a leányát még nagyon fiatalnak tartotta ahhoz a herceg, hogy ő legyen a tornajáték királynője), Belizante komoly arccal nézett a lovagra, akinek hírét gyermekkorra óta sokszor hallotta már. Látni most látta először, mert a herceg egy távoli kastélyban neveltette leányát, s az udvarában ritkán fordult meg. Ha az ember sok szépet, jót hallott valakiről, rendesen csalódik, mikor meglátja. De a hercegisasszony nem csalódott: Ámisz valóban a legszebb, legmagasabb, legerősebb volt valamennyi levante között.

„Ez lesz az én lovagom, senki más” — mondotta magában a hercegisasszony.

Hanem Ámisz lovag esze nem járt a leányokon, alig is vette észre Belizantét.

Elszomorodott ezen a szegény hercegisasszony, betege lett a bánatnak s a szerelemnek. Napok hosszat fel se kelt az ágyából, s egyre csak azon gondolkozott, hogyan nyerhetné meg Ámisz lovag szívét.

Eltelt egy hét is, de nem beszélhetett Ámisszal, még csak nem is láthatta, mert Ámisz vadászatra kísérte el a herceget. Hanem egy reggel valamelyik frájja — aki kileste a hercegisasszony szíve titkát — hírül hozta neki, hogy azelőtt

való nap Ámisz lovag erősen kifárasztotta magát egy vadkan üldözésében, s ma nem ment el a herceggel. Nosza, fel is vette Belizante legszebbik ruháját, ragyogó ékszereket rakott magára, fényes fehér fátylat tett a fejére, aztán elhívta magával az édesanyját, úgy indult sétálni a palota kertjébe.

Nemsokára meg is látta Ámisz lovagot egy fa tövében heverészni. Úgy tett, mintha ügyet sem vetne rá, másfelé fordult, és bement a fák közé.

— Alhatnám — mondotta a hercegkisasszony, és leheveredett egy lány mohapadra. — Halljátok, milyen szépen énekelnek a madarak? Azt hiszem, a fülemüle szól, mert olyan sűrű sötétség van itt a fák alatt, hogy azt sem tudom, nappal van-e vagy éjjel.

— Hagyjuk itt — szólta az anyja, s az udvarhölgyekkel visszatért a palotába.

Egy pillanatig mozdulatlanul feküdt Belizante, mintha aludnék; aztán felkönyökölt és körülnézett. Semmit sem látott, csak a sötétzöld sűrűséget, semmit sem hallott, csak a madarak énekét. Szép lassan felállott, s kilopózott a sűrűségből a gyümölcsöskertbe, ahol Ámisz lovagot látta.

Ámisz most is fogadott testvérére, Ámilra gondolt. Meglepetten ugrott talpra, mikor a szép Belizante közeledett felé; de a hercegkisasszony megkérte, hogy üljön le mellé. Elmondotta neki, hogy miatta lett a szerelem betege, s addig meg sem gyógyul, amíg Ámisz szíve felé nem fordul.

Ámisz lovag azt sem tudta, ébren van-e vagy álmodik, jól hallotta-e, amit hallott — de hamarosan összeszedte az eszét, és megmagyarázta Belizanténak:

— Te egy hatalmas herceg leánya vagy, én meg szegény lovag — mi nem lehetünk soha egymásé.

Hanem a hercegkisasszony nem nyugodott meg ebben; sírt, zokogott olyan keservesen, hogy Ámisz lovag megsajnálta. Időt akart nyerni, hogy kigondolhasson valami okosat. Azt mondta hát a leánynak:

—Várjunk még nyolc napig, hercegkisasszony. Ha akkor is azt érzed, amit most: megkérem a kezedet az apádtól.

Szerencsétlenségükre a fősáfár, aki folyvást kereste az alkalmat, hogy Ámiszt bajba keverje, látta, amikor Belizante kilépett a fák közül, és megkereste a lovagot. Elbújt mögöttük egy bokorban, és kihallgatta a beszélgetésüket. Hamar kifőzte a maga gonosz tervét, s a nyolcadik napon így szólt a herceghez:

—Kegyelmes herceg, Ámisz lovag azzal akar megfizetni sok jószágodért, hogy titokban feleségül veszi a leányodat.

Ámisz ezen a napon a palota nagy csarnokában állt őrt. Egyszerre csak előtte termett a herceg, kard a kezében, s a szemére hányta, hogy elforgatta leánya fejét. Keresztül is szúrta volna Ámiszt nagy erős haragjában, de szerencsére, volt Ámisz háta mögött egy kis ajtó, azon hirtelen besurrant egy mellékszobába, az ajtót magára zárta, s a herceg kardja az ajtó deszkájába fúródott. Erre aztán lecsillapodott egy kicsit a haragja, s azt mondta Ámisznek, hogy jöjjön ki, nem bántja. Ki is jött Ámisz, s a herceg csak ennyit szólt hozzá:

—Rút hálátlanság tőled, hogy el akartad lopni a leányomat, akit én a császár fiának szántam.

Nagy bajban volt szegény Ámisz lovag. Ha csak őt magát sújtja a herceg haragja, elviselt volna szívesen akármilyen büntetést; de mi lesz Belizante sorsa? Azért hát, hogy a leányt megmentse apja haragjától, megesküdött, hogy

egy szó sem igaz abból, amivel vádolják; földre dobta kesztyűjét, és azt mondta:

— Tarts istenítéletet, kegyelmes herceg, megvívok akárkivel, hogy igazamat bizonyítsam!

A herceg megparancsolta a fősáárnak, hogy vegye fel Ámisz kesztyűjét. Ez azt jelentette, hogy elfogadja a párviadalra való kihívást. Aztán kimondotta, hogy mához két hétre lesz a párviadal, akkor kiderül majd, melyik mondott igazat.

Csakhogy nem volt ám elég a párviadalt megígérni: a két ellenfélnek kezesre is volt szüksége, aki magára vállalja a büntetést, ha valamelyik megszökik a viaskodás elől. És a gonosz fősáártól annyira féltek az udvarbéliek, hogy senki sem mert Ámisz lovagért kezességet vállalni. Rosszul járt volna szegény, tüstént börtönbe vetik, ha Belizante és az anyja nem kezeskedik érte, hogy itt lesz a párbaj napján.

De a szép Belizante semmiképpen sem tudta elúzni a gondot Ámisz lovag borús homlokáról. Egyre az járt az eszében, hogy hamisan esküdött. Hiába mondta el neki Belizante azt a sok rossz cselekedetet, ami a fősáár lelkét terhelte.

— Akármilyen gonosz ember is — felelte Ámisz —, most neki van igaza, és én hazudtam, ezért félek az istenítélettől! — Ennél egyéb választ nem tudott Belizante kivenni belőle.

Semmi utat-módot nem tudott kigondolni, hogyan meneküljön ebből a szörnyű helyzetből. Párviadalra ki nem állhat, mikor hamis eskü súlya nehezedik a lelkére. Ha pedig megszökik, minden kiderül, és Belizante egyedül viseli apja haragját. Akármerre forgassa is a dolgot, nincs menekvés.

Hanem egyszerre csak eszébe jutott Ámil lovag.

—Milyen ostoba voltam, hogy nem gondoltam rá! Szerencsére van még idő: elvágatok hozzá, és megkérem, vívjon meg helyettem a fősáffárral.

Most bezzeg földerült az arca! Szaladt tüstént a hercegisasszonyhoz, elmondta neki a tervét, és elbúcsúzott tőlük.

Napkelte előtt nyeregbe ült már. Hajszolta a lovát pihenés nélkül, míg csak ki nem adta páráját. Város, falu nem volt a közelben, mikor a lova összeesett, hát gyalog folytatta az útját, étlen-szomjan, álmatlanul. Aztán nem bírta tovább. Mikor Ámil lovag az erdőn keresztül jött hazafelé a vadászatról, ott találta Ámiszt egy fa alatt.

Az öröm új életet öntött Ámisz fáradt testébe. Felült a fa tövében, s elmondta Ámilnak, hogy mi járatban van: hamis eskü nyomja a lelkét, nem mer istenítéletre kiállani.

—No, ha csak ez a baj — kacagott fel Ámil —, ezen könnyen segíthetünk! Eredj haza a kastélyomba, mondd a feleségemnek, hogy elküldted a lovadat Ámisz lovagnak a herceg udvarába, mert hallottad, hogy szüksége van egy jó lóra. Senki sem fogja észrevenni, hogy nem én vagyok az, aki hazajött, hiszen eddig is mindig összetévesztettek bennünket. Ami a feleségemet illeti: éppen mostanában mondtam neki, hogy távolabb levő birtokaimon lesz dolgom, elbúcsúzhatol tőle még ma este, s azzal jöhetsz utánam.

Ámisz úgy tett, ahogy a fogadott testvére tanácsolta, Ámil pedig nekieresztette a kantárszárat, és vágatott a herceg udvara felé.

Éppen jókor érkezett meg. A párviadalra kitűzött idő letelt, a fősáfár diadalmas arccal járta körül a porondot, és hangos szóval mondta:

—Hallja meg mindenki, akit illet és érdekel: az ellenfelem megszökött, s ezzel bevallotta, hogy árulója volt urának. Most már nincs egyéb hátra, máglyát kell rakni, s a lovagi törvény szerint elégetni a megszökött lovag kezeseit az egybegyűlt nép szeme láttára!

A herceg, a hercegné és a szép Belizante szíve összeszorult ezekre a rettentő szavakra. A fősáfár igazat mondott: ki kellett adni a parancsot, hogy megégessék a hercegnét s a leányát. Szomorúan, húzódva, csigánál lassabban rakták az emberek a máglyát, mégis gyorsabban készült el, mint szerették volna. A hercegné s a leánya kétségbeesve tekintettek körül, aztán összeszedték a bátorságukat, és megindultak a máglya felé.

Ekkor vágatott be lélekszakadva Ámil lovag. Utat tört magának a herceg színe elé, és követelte, hogy tüstént eresszék szabadon a kezeseket. Aztán a hercegné és Belizante kíséretében bement a palotába, és felöltötte Ámisz lovag páncélját, fegyverzetét, felvette címeres pajzsát.

Mikor sisakját, kardját rácsatolták, megkérte a hercegnőket, hogy hagyják magára, mert egyedül akar lenni egy ideig, mielőtt lóra szállana. A két hercegnő megölelte, Isten áldását kérte reá, és kiment a szobából. Mikor az ajtó becsukódott utánuk, Ámil lovag magasra emelte kardját.

„Jöjjön, aminek jönnie kell — mormogta magában —, megvédem a testvéremet!”

Azzal kiment, lóra pattant, kiugratott a porondra, s hangos szóval megesküdött az ártatlanságára, amit fegyverrel is be fog bizonyítani. A küzdelem nem tartott sokáig. A fősáfár ügyesen bánt a karddal, hamar odavágott Ámil vállára. Az ifjú lovag megingott a nyergében. A fősáfár büszkén, diadalmasan kiáltott fel, és már emelte a karját, hogy egy második vágással

megölje ellenfelét. Hanem ekkor Ámil hirtelen oldalvást rántotta a lovát, és szíven szúrta a fősfárt. Aztán azon véresen levágta a nyomorultnak a fejét, s odatette a herceg lába elé, bizonyítván ezzel a herceg s az udvar előtt, hogy az igaz ügy győzedelmeskedett. De alighogy ezt megtette, a nagy vérvesztéstől ájultan esett össze. Bevitték a palotába, s a herceg legjobb doktoraival ápoltatta. Néhány nap múlva elmúlt a láza, s a herceg bement hozzá.

—Édes Ámisz barátom, hogy is gondolhattam rosszat rólad! — kiáltott fel a herceg, térdre borulva Ámil ágya előtt. — De most tudára adom az egész népemnek, hogy te mindig hű s igaz ember voltál. Mihelyt talpra állsz, feleségül veheted a leányomat, világraszóló lakodalmat csapunk, s halálom után te lész Lombardia hercege.

A sebesült vitéz megköszönte a herceg jóságát, s amint a herceg kiment a szobából, titkos üzenetet küldött Ámisznak, hogy minden jóra fordult, kilenc nap múlva jelenjék meg az udvarnál, addig rejtőzködjék valahol a palota közelében. Mikor aztán Ámil meggyógyult, a két barát ismét ruhát cserélt. Ámil visszatért a feleségéhez, Ámisz a menyasszonyához, megtartották a lakodalmat, s boldogan éltek, míg meg nem haltak.

A KIS VADRÓZSA

ROMÁN MESE

Réges-régen, abban az időben, mikor még a farkasok egy akolban háltak a bárányokkal, s a juhászok egy asztalnál ettek a királyokkal, élt egy kis faluban egy igen-igen öreg ember. Volt az már százesztendőös is. Együtt éltek, éldegéltek boldogan egy ősz öreganyókéval, semmi sem hiányzott a boldogságukból, csak azon szomorkodtak, búslakodtak örökké, hogy nincsen gyereük.

Odaültek minden áldott este a kemence padkájára, s folyton arról beszélgettek, hogy ugyan hogy babusgatnák, édesgetnék ők azt a gyereket, akit nekik szánna az Isten. Egy este, amint ismét ott ültek a tűz mellett, s éppen erről beszélgettek, megszólal az öregember:

— Hallgass rám, feleség!

— No, mit akarsz? — kérdezte az asszony.

— Én bizony csak azt, hogy mondasz, amit mondasz, én elmegyek világgá, s amíg egy kisgyereket nem találok, haza se jövök. Ha itthon maradok, még békében meg se tudok halni, hogy a házam idegen kézre kerül; addig megyek, amíg térdig kopik a lábam, de vagy gyerekekkel jövök vissza, vagy sohase látsz többet ebben az életben.

Eleget marasztotta a felesége, de annak ugyan beszélhetett, összekötötte a batyuját, nagy sírással elbúcsúzott a feleségétől, s elindult világgá.

Ment, ment hegyeken-völgyeken által, de semerre sem talált olyan gyereket, akit hazavihetett volna.

Egyszer, sok vándorlás után, rengeteg erdőbe ért, amely olyan sűrű és sötét volt, hogy ijedten állott meg; nem tudta, vajon elinduljon-e benne, vagy inkább visszaforduljon. Eszébe jutott aztán, hogy hátha éppen ebben a rengetegben találná meg a kisgyereket, nagyot fohászzkodott hát, s elindult.

No, gyerekek, én azt szóval el nem mondhatom, hogy mit kínlódott, bukdácsolt az a szegény ember addig, amíg egy nagy barlang szájához nem ért. No de ott várt csak rá még az igazi sötétség! Le is ült a barlang szája elé, és gondolkozott, töprenkedett, hogy bemerészkedjen-e oda is, de bizony gondolta, ha eddig elkínlódott, itt meg nem áll; összeszedte bátorságát, s tapogatott befelé a vaksötét barlangba. Ment, ment egy darabon, de a sötétség s a csendesség mind nagyobb lett körülötte, de olyan nagy, hogy nem mert többet előremenni. Leült a földre nagy bánan, s mikor egy kicsit megbátorodott, megint tett egy-két lépést előre, s hát istenem, egy szemernyi csepp világosság derengett keresztül a sötétségen. Megörült ennek erősen az öregember, meggyorsította lépteit, s nemsokára ott volt a világosságnál: hát ott ül egy hosszú, fehér szakállú remete, s olvasgat egy rengeteg könyvben.

A remete észre sem vette az öregembert, csak olvasott tovább nagy komolyan. Az öreg türelmesen várt egy darabig, aztán térdre borult a remete előtt:

— Jó reggelt, édes öregapám!

De a remete meg se moccant a köszönésre, tovább olvasott. Most már hangosabban köszönt az öreg, s akkor intett a remete neki, hogy jöjjön közelebb egy kicsit.

—Hát téged mi hozott ide, fiam, ebbe a sötétségbe? Száz év telt már el, mióta embert nem láttam, már azt hittem, soha egyet se látok — mondotta a remete reszkető hangon.

—Nagy bánat miatt bujdostam én el, édes öregapám. Öreg vagyok én is, meg a feleségem is, lehet, hogy nemsokára meghalunk, s az sincs, akire a házacskánkat hagyjuk. Nincsen gyerekünk, s most azért indultam vándorútra, hogy találjak egyet a nagyvilágban.

A remete felvett a földről egy almát, s odaadta az öregembernek.

—Egyet se búsulj, te szegény ember! Ennek az almának a felét edd meg te, a másik felét add a feleségednek, s majd meglátod, minden jó lesz.

Az öregember megcsókolta alázatosan a remete lábát, úgy köszönte meg az almát, aztán fordult vissza ismét a barlang szája felé.

Nagy bajjal kijutott ismét az erdőből, s onnan gyönyörű szép virágos rétre ért. Erősen elfáradott, megszomjazott a sok járástól, nézett erre-arra, hogy valami forrást nem találna-e, de az bizony semerre sem volt. Fogta hát az almát, s egykettőre megette, nemcsak a felét, hanem az egészet, mert eszébe se jutott nagy fáradtságában az öreg remete tanácsa. Hát amint megette, lehanyatlott a pázsitra, s elaludt.

Mikor felébredt s körültekintett, egy különös kis bugyrot látott maga előtt, vadrózsák hevertek százával körülötte, s mintha valami egyre mozgolódott volna benne. Odamegy, felemeli a kis takarót, s hát egy gyönyörű, mosolygó, kétesztendő leányka rugdalózott a vadrózsák között. Hej, nagy volt az öregember öröme! Felkapta a földről a leánykát, szép gyöngéden a karjára fektette, s úgy indult vele

boldogan hazafelé. De bezzeg sebesen rakta a lábát, nem úgy, mint amikor elindult, egykettőre hazaért, bevitte az udvarra a gyereket, letette egy üres vederbe, s szaladt be a házba:

—Hamar, hamar, feleség, hoztam egy kicsi leánykát neked, arany ám a haja, égszínké a szeme!

Hej, szaladt is az öregasszony, hogyne szaladt volna, nézi a vederben a gyereket, de bizony ott nyoma sem volt neki. Már azt hitte, hogy talán bolonddá tette az ura, de amikor az öregember meglátta az üres vedret, majd a földbe gyökeredzett a lába a rémülettől, hogy ugyan hová is lehetett egy szempillantás alatt a gyerek. Keresték az udvaron mindenfelé, hogy ugyan nem bújt-e el valahová, de azt bizony sehhol meg nem találták!

—Hol lehet? — mondogatta kétségbeesetten az öregember. — Talán valami gonosz tündér vagy vadállat rabolta el szegénykét.

Nézték mindenfelé, de semminek nyomára nem találtak. Ugyan hová is lett a kis Vadrózsa? Mikor az öregember bement a szobába, hogy kihívja a feleségét, a kislány boldogan kezdett rugdalózni az üres vederben, sikongatott nagyokat, hogy csak úgy zengett az udvar. Éppen az udvar felett kerengett egy óriás sasmadár, az meghallotta a gyerek sikongását, lecsapott, s egy pillanat múlva már felemelkedett a levegőbe, vitte karmai között a kicsi Vadrózását.

Öt perc sem telt bele, már fent volt egy hatalmas fa tetején vele, s letette óriás fészkébe a kislányt. A kis sasok nagyon csodálkoztak a különös kis jószágon, aki annyira megtetszett nekik, hogy nem ették meg, hanem köré ültek s bámulták.

A sas fészke bent az erdő közepén volt, mellette csörgedezett egy patak, de bizony annak a vizéből senki

emberfia nem ihatott, mert mérges volt: egy nagy hétfejű sárkány lakott a partján, az mérgezte meg, hogy senki oda ne is merjen közelíteni. Nagy ellensége volt a sárkány a sasnak, fájt a foga örökké a kis sasfiókákra, de amíg az öreg sas otthon volt, nem mert hozzájuk még közelíteni se, mert a sas éppen olyan erős volt, mint ő. De jaj volt a kis sasfiókáknak, ha nem volt otthon az apjuk! Akkor bezzeg csak arra lesett a sárkány, hogy valamelyik közel repüljön a földhöz, nem volt kegyelem annak, felfalta rettenetes torkával.

Egy éjjel ismét elment az öreg sas, a fiatalok pedig ott ültek a kis Vadrózsával a fészekben, s tekingettek szerteszét a nagyvilágba. Egyéb se kellett a sárkánynak, éhes volt szörnyű módon, s gondolta magában: „Ha ők nem jönnek le, majd felmegyek én” — s csakugyan kezdett felfelé kúszni rettenetes testével. A sasfiókák egyszerre remegni kezdtek, mint a nyárfalevél, húzódtak össze a fészek hátuljába, de a két tüzes szem és lángoló nyelv folyton közeledett feléjük. Egyszerre benyúlt a nyelv a fészekbe, s éppen meg akarta kapni az egyik sasfiókát, mikor irtózatossá ordítás hallatszott, a sárkány lehullott a fáról, mint egy darab fa, s holtan terült el a földön. Akkor remegni kezdett a hatalmas fa, susogtak, zizegtek a levelek, pedig egy szellőcske se mozgatta őket, a kis sasfiókák azt hitték, hogy most már igazán itt az utolsó órájuk. Csak a kis Vadrózsa nem félt, lefeküdt, s édesen elaludt.

Jött nemsokára haza az öreg sas, hát látja a sárkányt a földön elterülve, s amint feltekint a fészekbe, látja, hogy valami hosszú sárga omlik le onnan keresztül a sűrű ágakon. Megnézi, hát a kis Vadrózsa haja. Hamar felreppen, s megkérdezte a fiait:

— Ki ölte meg a sárkányt?

De azok mind azt mondták, hogy ők nem ölték meg, s egyebet nem tudtak mondani, mint hogy ide fellopódzott a sárkány, s mikor hozzájuk akart érni, hirtelen lezuhant a fáról. Csak a kis Vadrózsa nem szólt semmit, ő csak nézett szelíden az öreg sasra.

— Gyerekek — szólalt meg az öreg sas ismét —, nem gondoljátok, hogy az, akit ti nem ettetek meg egyszer, az fizette vissza most a jóságokat?

A kis Vadrózsának ezentúl még sokkal jobb dolga volt, mint eddig, úgy tartották a sasok, mint egy kis királyleányt. A legpuhább zöld mohát hozták neki, hogy ágyat készítsen belőle magának; ha szép, illatos virágot pillantottak meg, rögtön lecsipentették, s vitték, hogy feldíszítse magát. Ha ennivalóért mentek, a kis Vadrózsának hozták a legérettebb gyümölcsöt.

Így telt-múlt az idő, a kis Vadrózsából nagyleány lett, szép, mint a ragyogó nap. Nem kíváncozott sehová sem a fészekből, ott üldögélt egész nap; mikor megunta, odaállt a fészek szélére, s kitekintett a messze hegyek felé. A kis madarak kedves éneke, a virágok illata s a pillangók bolondos tánca voltak a mulattatói, s ő sohase tudta megunni őket.

Egyszer a király fia vadászatra ment, s alig lovagolt be az erdő sűrűjébe, egy szarvas pattant fel előtte, de mielőtt rálöhetne volna nyilát, eltűnt a szeme elől.

Vágtatott a királyfi utána, s egyszerre ott találta magát a legnagyobb sűrűségben, óriási fák között, amelyek egy szemernyi napot se engedtek át lombjaik között. Megállott hirtelen a királyfi, belefújt a trombitájába, de semmi választ se kapott rá, még a kutyák ugatása se hallatszott, bármennyire is figyelte.

Megállt, aztán ismét beljebb ment a rengetegben, hát egyszerre csak fénysugár világít le egy magas fa tetejéről. Feltekint oda, s megpillantja a sasok fészket s a kis sasokat, amint ott nézdegélnek jobbra-balra. Feszíti a királyfi az íját, hogy lelője valamelyiket, de egyszerre csak egy még élesebb fénysugár világított le, s az úgy elvakította, hogy elengedte az íját, s el kellett takarnia kezével a szemét, hogy meg ne vakuljon. Mikor megenyhült a fényesség, ismét feltekintett, s meglátta a kis Vadrózsát, aki ott könyökölt a fészek szélén, s gyönyörű aranyhaja hosszan omlott le a fán.

— Mondd meg, szép leány, hogy juthatnék fel hozzád? — kiáltott fel a királyfi Vadrózsának.

De Vadrózsa, aki életében először látott embert, csak mosolygott, rázta a fejét, nem szólt semmit.

A királyfi látta, hogy hiába szólítja, megfordította a lovát, keresztültörte magát a sűrűsége, s hazalovagolt. De nem volt ezentúl nyugta otthon. Folyton Vadrózsára gondolt, végre megint odalovagolt az erdőbe, de akárhogy kereste-kutatta a fát, nem tudta semmiképpen megtalálni.

Nagy búsán lovagolt hazafelé, s olyan szomorú lett, hogy apja, anyja azt se tudták, hova legyenek érette az aggodalomtól. Megkérdezte aztán egyszer az öreg király a fiától:

— Ugyan, édes fiam, mi bántja a szívedet, hogy olyan vagy, mint a háromnapos esős idő?

A királyfi nem teketóriázott sokat, hanem megmondta az apjának őszintén, hogy mióta azt az erdőbeli szép leányt látta, sem éjjele, sem nappala, örökké azon jár az esze. Erősen elszomorodott a király, hogy a fia egy fán lakó leányt tudott így megszeretni, próbálta is lebeszélni, de mikor látta, hogy egyre szomorkodik, kiadta a parancsot, hogy kutassák ki,

bárhol legyen is, a kis Vadrózsát. Nagy jutalmat ígért a király annak, aki megtalálja. Bezzeg voltak elegenden, akik vállalkoztak rá, de senki se tudott a nyomára akadni. Hej, de mennyit nevettek a királyfin, hogy annyi gyönyörű leány közül egyet se tud választani, éppen az kell neki, aki isten tudja, hol, egy fa tetején lakik!

Hiába jártak minden erdőt keresztül-kasul, Vadrózsát senki se találta meg. Egyszer csak, amint éppen hazakészülődnek a király belső emberei, megállítja őket egy rettenetes csúf boszorka, akinek púp volt a hátán, s akkora orra volt, hogy majd a térdét verte. Megállott nagy kacagva az emberek előtt, s így szólt:

— Tudjátok meg, fiaim, hogy én ismerem egyedül azt a fát, ahol a királyfitok Vadrózsája lakik!

— Nem mégis innen, vén boszorkány! — rivallt rá az egyik ember. — Azt hiszed, olyan könnyű minket bolonddá tenni?

— Hát csak beszéljétek, amit akartok — gúnyolódott a boszorkány —, mégiscsak én tudom, hogy hol van az a leány!

— Hát vezess el, ha tudod — mondták az emberek.

— De bizony nem vezetlek én, fiam, hanem inkább ti vigyetek engem a király udvarába, mert csak ott akarom megmondani, amit tudok!

Mit tehettek volna egyebet az emberek, felültették a vén boszorkányt egy lóra, s elvitték a király elé.

— Igaz, hogy te elő tudnád keríteni az erdőből azt a leányt? — kérdezte a király a vén boszorkánytól, mikor a trónja elé vezették.

— Igenis, uram királyom, és meg is tartom a szavamat — felelte a boszorkány.

— Hát hozd ide — parancsolta a király.

— Adj először egy bográcsot meg egy háromlábú széket — mondotta a vén boszorkány.

Hozták is azonnal, a vén banya hóna alá fogta, s megindult előre, kis távolságra követték a király vadászai, s utánuk lovagolt a királyfi. Micsoda lármát csinált a vénasszony, amint ment előre a bográccsal meg a széklábbal! Mintha ezer meg ezer manó szökdécselt volna mellette, olyan zakatolást csapott. Mikor az erdő szélére értek, a boszorkány intett az embereknek, hogy álljanak meg, s ő egyedül ment be az erdőbe. Nemsokára odatalált a Vadrózsa fájához, ott megállott, szedett egy pár gallyat, tüzet rakott, ráállította a széklábat s annak tetejére a bográcsot. Persze, amint ráállította s eleresztette, lepotyogott a bogrács a tűzbe, s a boszorkány úgy tett, mintha nagyon bosszankodnék, s törné a fejét, hogy ugyan hogyan is állíthatná meg erősen a bográcsot.

Vadrózsa, aki a fészekből csöndesen nézegette a bolondos öregasszonyt, elvesztette a türelmét, s lekiáltott neki:

— Anyókám, erősítsd meg azt a bográcsot, mert a lyukon leesik!

— De hát hova erősítsem, édes leányom? — ravaszkodott a banya.

— Tégy a fa alá tüzet, s tedd egy ágra a bográcsot! — kiáltott le Vadrózsa. A boszorkány úgy is tett, megrakta a fa alatt a tüzet, de a bográcsot egy olyan vékony ágra akasztotta, hogy megint csak belésuppant a tűzbe. Vadrózsa elvesztette a türelmét, s lekiáltott az asszonynak:

—Várj csak, lemegyek én mindjárt, s majd segíték rajtad! S indult is lefelé, s egy pillanat alatt lekúszott a fán.

No, egyéb se kellett a vén boszorkánynak, hátára kapta Vadrózsát, s iramodott ki vele az erdőből. Egykettőre kint voltak, s odavezette a boszorkány a királyfihoz a leányt. Megölelte, megcsókolta a királyfi, rögtön aranyba, ezüstbe öltöztették, a hajába gyöngysort fűztek, aztán beleült a királyfival egy hatlovas hintóba, s úgy mentek a király udvarába.

Három nap múlva megtartották a lakodalmat, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

A KIRÁLYFI ÉS A SÁRKÁNY

SZERB MESE

Hol volt, hol nem volt, tengereken túl, élt egy király s annak három deli szép fia. A három herceg vadászatban lelte legnagyobb örömét; alig várták a hajnal hasadását, fel-pattantak lovaikra, s hárman háromfelé tűntek el a rengeteg erdőben.

Egy szép nyári reggelen ismét vadászni indultak, s a legidősebb királyfi egy közeli erdőbe lovagolt, hogy ott próbáljon szerencsét. Alig ért az erdőbe, egyszer csak kiugrik a sűrűségből egy kis nyúl. No, a királyfi se volt rest, felhúzta az íját, hogy meglője, de a nyúl úgy eltűnt előle egy domb mögött, mintha föld nyelte volna el. Megsarkantyúzta lovát a királyfi nagy mérgesen, vágta a nyúl után, meg is pillantja, de az csak rohan, rohan előtte árkon-bokron át. Egyszerre csak egy kis hídhoz értek, arra felszaladt a nyulacska, s a hídon túl beszaladt egy malomba. Utána a királyfi is, de bezzeg megállott a kapunál, mikor a nyúl helyett egy rémítő nagy sárkány állotta el az útját. Orrából, szájából csak úgy lángolt a tűz, aztán kinyújtotta rettenetes hosszú, tüzes nyelvét, átnyalintotta vele a királyfi derekát, egyet penderített rajta, s lenyelte. Volt királyfi — nincs királyfi!

Teltek-múltak a napok, s nagy volt a királyi palotában a szomorúság, hogy a legidősebb királyfi nem tért haza a vadászatról. Mit gondolt, mit nem a második királyfi, lóra

pattant, nem szólt senkinek semmit, s ugyanazon az úton, amelyen a bátyját látta ellovagolni, elindult, hátha megtalálná a bátyját. Alig lovagolt egy darabot, öelötte is felszökött a kis nyúl, ő is kergette árkon-bokron át, mint a bátyja, végre besurrant a nyúl a malomba, a királyfi meg utána. Hej, de bezzeg visszahökkent, mikor a kis nyúl helyett egy óriás sárkány nyújtogatta felé tüzes nyelvét! Egy pillanat alatt ennek a királyfinak is derekára csavarta a nyelvét, s ez is eltűnt a sárkány gyomrában.

Teltek-múltak ismét a napok, szegény öreg király sem enni, sem aludni nem tudott már a nagy szomorúságtól, hogy vajon hova tudtak eltűnni az ő deli szép fiai. De szomorú volt a kicsi királyfi is, és addig kérte az apját, hogy nagy könnyhullatások között mégiscsak eleresztette az erdőbe, hol a két idősebbik királyfinak nyoma veszett.

A kicsi királyfi is ugyanazon az úton indult el, mint a bátyjai, s amint beért a sűrűségbe, öelötte is felugrott a nyúl. Vágtázott ő is utána, de amint a kis nyúl eltűnt a malom ajtajában, megtorpantotta a lovát, s megállt, nem ment egy lépést sem utána. Gondolta magában, van elég nyúl még az erdőben, nem kell éppen ezt lelőni, legfeljebb majd visszajön érte, ha egy sem kerül lövésre. Úgy is tett a kis királyfi, ahogy gondolta, ellovagolt vissza az erdőbe, s egész nap kóborgott, de egy szál nem sok, annyi nyulat sem látott az útjában. Visszalovagolt a malomhoz, s hát a híd mellett ott ült egy vénasszony. Köszönt illendően a királyfi:

— Jó napot adjon isten, kis anyóka!

— Fogadjisten, fiam!

— Ugyan bizony, öreganyám, nem tudod-e, hol találhatnám meg azt a kis nyulat, amelyet reggel idekergettem ebbe a malomba? — kérdezte a királyfi.

— Jaj, édes fiam — rémüldözött az öregasszony —, nem nyúl volt az, hanem sárkány, aki sok embert evett már meg! Szerencséd, hogy nem futottál be utána, mert te is ott lennél már, ahol a többiek.

Összeszorult a kicsi királyfi szíve, mikor ezt hallotta, felkiáltott nagy búsan, bánatosan:

— Ó, Istenem, az én testvéreim bizonyosan idejöttek, s a gonosz sárkány megette őket!

— Eltaláltad, fiam — mondta az öregasszony —, s te magad nem tehetsz okosabbat, mint hogy hazamégy olyan gyorsan, ahogy csak bírsz, nehogy te is olyan szomorú sorsra juss, mint a bátyáid.

— Nem jönnél be velem a malomba, édes öreganyám? — kérdezte szomorúan a királyfi.

— Jaj, fiam, mit gondolsz? Mind a kettőnket elzárna, mert nekem nincs hatalmam őfelette — mondotta az öregasszony.

— Ó, édes öreganyám, akkor legalább, ha visszatér a sárkány, vedd ki belőle hízelgéssel, hogy ugyan hol is tartja ezt a rettentő nagy erejét. Majd aztán visszajövök én hozzád, s megtudom tőled.

Az öreganyóka mindent megígért a királyfinak, az pedig megsarkantyúzta lovát, s hazavágtatott. Akkor az anyóka leült a híd mellé, s ott várt a sárkányra. Nem sokáig kellett ott üldögeálnie, jött a sárkány, az anyóka odasomfordált melléje, s kérdezte tőle:

— Hol voltál ilyen sokáig? Ugye, messzi útról jössz?

— Bizony, messziről, anyókám! — mondotta a sárkány.

Az öregasszony most elkezdett neki hízelegni, s mikor látta, hogy jókedvre derült, tovább hízelkedett, ravaszkodott:

— Ó, hogy csodáltam mindig a te rettenetes nagy erődet! Ugyan bizony hol az a hely, ahol az erődet tartod, hadd csókoljam meg azt a helyet!

A sárkány elnevette magát a vénasszony beszédjén, s azt mondta:

— A tűzhelyen tartom az erőmet, anyókám!

Nosza, az öregasszony odaszaladt a tűzhelyhez, megcsókolta, s aztán visszament ismét a sárkányhoz.

— No, jól bolonddá tettelek, anyókám! — nevette a sárkány. — Dehogyan van a tűzhelyen az erőm! Ott van abban a fában, ni! — s rámutatott egy közel álló fára.

Az öregasszony felugrott, lehúzta a fa ágát, s megcsókolta.

Ismét jót nevetett a sárkány a bolondos vénasszonyon, s mondta neki:

— Te vén bolond, hát csakugyan elhinnéd, hogy az én erőm ebben a fában van?

— Hát hol van? — kérdezte gyorsan az anyóka.

— Az én erőm olyan messze van innét! — mondotta a sárkány —, hogy te sohasem tudnál eljutni oda. Messze, messze innét van egy ország, annak a fővárosában rengeteg nagy tó, abban lakik egy sárkány, benne egy medve, annak fejében egy nyúl, abban egy galamb, a galambban egy veréb, s ebben a verébben van az én erőm.

„No — gondolta magában az öregasszony —, bizony, azt sohase találja meg az a szegény királyfi.”

Másnap reggel, mikor a sárkány elment hazulról, a királyfi visszatért, s az öregasszony hűségesen elmondotta neki, hogy mit hallott a sárkánytól.

A királyfi megköszönte az öregasszony jóságát, visszatért rögtön a palotába, csináltatott magának juhászgúnyát, pásztorbotot a kezébe, s úgy indult útnak pásztorlegény képében.

Ment, ment a királyfi egyik városból a másikba, addig ment, amíg csak egy olyan városba ért, amelyiket három oldalról egy nagy tó fogott körül. Gondolta magában, bizonyosan ez lesz a sárkány városa, s amint ment az utcán, megállított minden embert, hogy ugyan nem volna-e szüksége pásztorlegényre. De csak csóválta a fejét mindenki, nem kellett senkinek. Egy ember azonban azt mondja:

— Menj fel, öcsém a királyhoz. Hátha annak kellene pásztor.

Fel is ment a királyfi a palotába, s megkérdezte a királytól:

— Felséges királyom, nem volna-e szükséged egy juhásztorra?

— De bizony volna, fiam, éppen most csaptam el a juhászomat. Hát te azért jöttél ide?

— Azért bizony, felséges királyom — felelte a királyfi.

— No, hát, fiam, akkor megfogadlak. Csak arra figyelmeztetek, hogy van itt a tó mellett egy gyönyörű zöld rét, a juhaim mind oda szeretnek járni, és akár örökké is ott legelnének. Hát a te dolgod, hogy s mint tudod őket más helyre terelni, vagy onnan hazatéríteni.

De a királyfi nem sokat gondolkozott, ment egyenest a város piacára. Vett három hatalmas juhászkutyát, egy sólymot és egy tilinkót.

Mikor mindene együtt volt, kieresztette a palota udvarából a juhokat, s elindult a zöld mezőre. Egy pillanat

alatt odarohantak a selymes fűvű rétre a juhok, hogy a királyfi alig tudott a nyomukba érni. Mikor megállapodtak, feltette egy fa ágára a sólymát, letette a földre a tilinkóját, a kutyáit a nyáj köré állította, hogy vigyázzanak, ő maga pedig levette a bocskorát, felgyűrte a nadrágját, s belelépett a tóba.

— Hej, te sárkány, ha van egy kis bátorság benned, bújj ki, s birkózz meg velem!

Nemsokára a tó mélyéből felhangzott a válasz:

— Régen várok már terád, királyfi! — s ebben a pillanatban előrontott a vízből egy rettentő óriás sárkány.

Nekiment a királyfinak, de bizony az sem volt rest, forgatták, ütötték egymást úgy, ahogy csak bírták. Mikor a nap a legmelegebben sütött, a sárkány azt sziszegte a királyfi fülébe:

— Hej, ha csak egy percig megmárthatnám a fejemet a tó vizében, úgy fellöknék a levegőbe, te királyfi, hogy a lábad az eget súrolná!

— Ó, csak volna itt a király leánya, s csókolná meg a homlokomat, tudom, hogy többet meg se mukkannál, te gonosz sárkány! — mondotta a királyfi.

A sárkány mind gyengébben fogta már a királyfit, s egyszerre visszaesett a tóba.

Mikor leszállt az este, a királyfi szépen vállára ültette a sólymát, hóna alá dugta a tilinkót, s megindult a három kutyával a juhok előtt, azok meg szép lassan ballagtak utána, be a városba.

Az emberek mind kiálltak nagy csodálkozással a kapuba, amint a nyájat szépen mendegélni látták hazafelé, mert nem volt még a királynak soha olyan pásztora, aki haza tudta volna hozni a juhait.

Másnap reggel korán felkelt a királyfi, s ismét kiterelte a nyáját a zöld rétre. De bizony a király is kíváncsi volt, hogy mit csinál ez a pásztor a juhaival, hogy olyan csendesen hazajönnek. Két lovasembert küldött hát utána, hadd lessék meg láthatlanul, mit csinál a juhász.

A királyfi meg éppúgy, mint előtte való nap, feltette egy ágra a sólymát, a három kutyára bízta a nyáját, ő pedig feltúrta a nadrágját, s mezítláb beállott a vízbe.

— Hej, te sárkány, gyere ki a vízből, ha van merszed, s vívj meg velem! — kiáltott a királyfi.

— Vártalak már, királyfi. — szólt vissza a sárkány, s felbukkant szörnyű teste a vízből. Ismét egymásnak rontottak, mint előtte való nap, birkóztak egész délig, s mikor legforróbban sütött a nap, felsóhajtott a sárkány:

— Ó, ha egy percre bedughatnám forró fejemet a tó vizébe, az égig röpítenélek, királyfi!

— Csak itt lenne a király leánya, s csókolna meg a homlokomon, bizony tudom, többet nem szólnál egy szót se! — mondotta a királyfi.

Mind gyengébb lett most már a sárkány, s végül erőtlenül hanyatlott a tóba.

Este összehajtották a kutyák a nyáját, s a királyfi tilinkószó mellett terelte be a városba. Most is majd elnémultak az emberek a csodálkozástól, hogy ugyan hogy tudja ez a pásztor ilyen szép rendben hazaterelni a király juhait.

A királyt is majd megette a kíváncsiság, alig várta, hogy a két lovasember visszajöjjen, s mondják el, mit láttak. Jött is a két lovas, mindent elmondottak szép sorjában a királynak. Hamar hívta a király a leányát, mondta neki:

— Holnap reggel kimégy a zöld rétre, s ha szólít a juhász, megcsókolod a homlokát!

Mikor a királyleány ezt meghallotta, ríva fakadt, s mondta az apjának:

— Hát igazán oda akarsz küldeni engemet, egyetlen leányodat, arra a veszedelmes helyre, ahonnan talán soha vissza nem térek?

— Ne sírj, édes lányom — mondotta a király —, csak eredj bátran, mert világéletemben olyan pásztorra még nem akadtam, aki kétszer egymás után meg mert volna vívni a sárkánnyal. Azt akarom, hogy holnap ölje meg az a bátor fiú a sárkányt, s legyen végre nyugalom az országomban tőle.

Gyönyörű szép reggel volt másnap, a királyfi vígan, jókedvűen haladt a tó felé, mellette lépegetett a királykisasszony, de bezzeg nem jókedvűből: sírt szegény, hullott a könnye, mint a záporosó.

— Ne sírj, fenséges királykisasszony — vigasztalta a királyfi —, csak tedd meg, amit kérek tőled, nem lesz akkor semmi bajod.

Mikor kiértek a mezőre, a királyfi ismét feltette a sólymát a fára, a tilinkóját le a földre, a kutyákra rábízta a nyáját, aztán fölgyűrte a nadrágját, levetette a bocskorát, belépett a vízbe. Nagyot kiáltott a sárkánynak:

— Gyere ki, te sárkány, ma van az utolsó napod, siess hát!

— Vártalak már, királyfi — válaszolt dühösen a sárkány, s kibukkant a vízből szörnyű nagy teste.

Egymásnak ugrottak, s úgy birkóztak, hogy csak úgy ropogott bele a csontjuk, de egyik se tudta legyőzni a másikat. Mikor a nap delelőre hágott, felkiáltott a sárkány:

— Hej, ha beledughatnám a fejemet egy kicsit a vízbe, úgy felrepítenélek, hogy az eget verné a lábad!

— Hej, csak idejönne a király leánya — sóhajtott a pásztor —, s megcsókolná a homlokomat, tudom, ütne az utolsó órád!

Abban a pillanatban, hogy ezt elsóhajtotta, odaszaladt a királykisasszony, megcsókolta a homlokát.

Egyéb sem kellett a királyfinak: olyat lódított a sárkányon, hogy felrepült az égbe, s onnét ezer darabra törve hullott vissza a tóba.

S halljatok csudát! Mindjárt kiugrott belőle egy medve, s rohant a királyfira, de az csak egyet füttyentett a kutyáinak, ezer darabra szaggatták. A medve fejéből kiugrott egy nyúl, nosza, vetették magukat a kutyák, ezt is széttépték. Akkor felrepült a galamb, egy pillanat alatt eloldotta a sólymot a királyfi, az felszállt a levegőbe, s nemsokára hozta a galambot a gazdájának. A királyfi felhasította a fejét, s hát abban volt a veréb.

— Mondd meg, hogy hol találom meg a bátyáimat, mert különben rögtön meghalsz ! — kiáltotta a királyfi.

— Ne bánts — könyörgött a veréb —, s elmondok mindent, amit tudok. Közel az apád palotájához van egy malom, s a malomban három vékony fácska. Vágj le egy-egy ágat róluk, üsd meg a gyökerüket vele, s egy vasajtó nyílik fel előtted. A vasajtón belül rettenetes nagy teremben sok-sok ezer ember van elrejtve; ott vannak a te bátyáid is.

Most már mindent tudott a királyfi, amit akart, s merthogy cselekedett is, a vállára ültette a sólymát, hóna alá fogta a tilinkóját, szólította a kutyáit, s szép lassan beballagott a nyája előtt a városba.

Mellette lépkedett a király leánya, de most bizony nem sírt már, hanem nevetett, és kedvesen, édesen beszélgetett a vitéz királyfival. De míg ők lassan lépegettek hazafelé, a király már nem tudott hová lenni nagy nyughatatlanságában: lóra kapott, kivágtatott a zöld mezőre, hogy meglássa a sárkány összetört testét; a királyfit megölelte, megcsókolta, s ott, abban a helyben feleségül adta hozzá a leányát.

Bezzeg a királyfi sem maradt többet a rongyos juhászruhában, fényes ruhát vett magára, úgy lépett a király elé, s elmondta, kinek s minek a fia. No, lett erre még nagyobb öröm; rögtön megtartották a lakodalmat, ahány ember a városban volt, azt mind meghívták ebédre, s mégis annyi mindenféle jó falat maradt, hogy azt se tudták, hová tegyék.

Mikor vége volt a sok dínomdánomnak, a fiatal pár felkerekedett, s mentek egyenesen a malomba. Ott a királyfi levágta rögtön a három ágat a kis fáról, megütötte velük a gyökerét, s ebben a pillanatban kinyílt egy nagy vasajtó rettentő dördüléssel. S hát uram teremtóm, csak úgy omlottak ki az ajtón az emberek, mint méhek a kasból: vének, fiatalok, asszonyok, leányok, legények —legutol a két királyfi. No bezzeg volt öröm! Egyszeriben indultak, és elmentek mind, ahányan voltak, a szegény öreg király udvarába, aki már elsiratta mind a három fiát. No bezzeg volt most nagy öröme, olyan, hogy még táncra is penderült ! Még ma is táncol az öreg király, ha ugyan meg nem halt.

SZIGURD KIRÁLYFI

IZLANDI MESE

Réges-régen élt egy király egy hatalmas nagy országban, a feleségével s a kicsi fiacskájával, kinek Szigurd volt a neve. Nagy boldogságban élt a király a feleségével, míg az egyszer csak erős nagybeteg nem lett, s meg nem halt. Szomorkodott a szegény király, hogy majd meghalt ő is bánatában, mindennap kijárt a királyné sírjához, s ott sírt, zokogott keservesen.

Egy nap, amint ismét ott ült a márvány sírkő alatt a király, gyönyörűséges, fényesen öltözött nő sétált el mellette.

— Ki vagy te? — kérdezte a király.

— Én Ingiborg vagyok — felelte az asszony.

— Hát te ki vagy?

Mondta a király, hogy ő ki s kicsoda, hogy mindennap itt ül a felesége sírjánál, és siratja keservesen. Az asszony is elmondta, hogy az ő ura is meghalt, s egyedül él szomorú özvegységben. Addig-addig beszélgettek, míg meghitta a király Ingiborgot az udvarába, s az el is ment. Alig volt az asszony ott egy-két napig, úgy megtetszett a királynak, hogy egyszeriben papot hívott, s megesküdtött vele.

Ismét jókedvű, boldog ember lett a király, újra eljárogatott mindennap vadászni, mint mikor az első felesége élt, Szigurd pedig úgy megszerette a mostohaanyját, hogy egy lépést se tudott tenni nála nélkül.

Egy este aztán mondja Ingiborg a mostohafiának:

— Holnap az apád elmegy vadászni, menj el te is vele, ne ülj örökké itthon.

De beszélhetett annak! Akármennyit kérte az asszony, Szigurd csak mindig átölelte a nyakát, s azt mondta:

— Veled maradok én legszívesebben, anyám.

Mit volt mit tennie a királynénak, addig hízelgett neki Szigurd, amíg csak meg nem engedte, hogy otthon maradjon.

Mikor a vadászok elmentek, Ingiborg elrejtette a fiút az ágy alá, s azt mondta neki:

— Addig, amíg nem szólok neked, maradj csendesen az ágy alatt!

Szigurd meg is ígérte, bebújt, s már jó darabig ott ült, unni is kezdte a dolgot, mikor egyszerre nagy recsegés-ropogás hallatszott, valaki kicsapta az ajtót — s hát amint kipislantott az ágy alól, mit látnak szemei? Egy rút, éktelen nagy óriásasszony jött be az ajtón, s így szólt a királynéhez:

— Jó reggelt, Ingiborg, kedves húgom, hát a fiad hol van?

— Ő bizony az apjával elment reggel vadászni — mondta az asszony. Aztán megterítette hamar az asztalt, megrakta minden jóval, s kínálta az óriásasszonyt, hogy egyék. Evett is az, amennyi csak belefért, s mikor evett-ivott eleget, megtörülte a száját, s mondotta a húgának:

— Köszönöm, Ingiborg, a jó ebédet, soha életemben ilyen finom bárányhúst, ilyen jóízű sört nem kaptam, mint nálad! De mondd csak, igazán nincs itthon a te Szigurd fiad?

De Ingiborg megint csak azt válaszolta:

— Hogy is volna itthon! — s erre az óriásasszony felszedelőzködött, egy pillanat alatt kiment a szobából. Akkor aztán eléhítta a királyné Szigurdot az ágy alól.

A király éjszaka tért vissza a vadászatról, de Ingiborg egy szó nem sok, annyit se szólt neki az óriásasszonyról; másnap reggel azonban annál többet beszélt Szigurdnak, hogy így meg úgy, menjen el az apjával vadászni. De azzal ugyan nem bírt, semmiképpen el nem tudta küldeni a vadászatra.

A király megint egyedül ment el, Szigurd pedig otthon maradt a mostohájával. Mikor dél ideje közeledett, Ingiborg az asztal alá rejtette Szigurdot, s megint kérte, hogy addig egyet se moccanjon, amíg ő nem szólítja. Alig ült egy percet az asztal alatt a fiú, recsegni kezdett a padló, s belépett egy másik óriásasszony. Nem is köszönt, hanem mindjárt avval kezdte:

— Mondd csak, Ingiborg, itthon van-e Szigurd?

— Nincs biz az — felelte a királyné —, kiment reggel vadászni az apjával.

Avval ment a királyné a szekrényhez, előszedett minden jót, ami csak volt a háznál, rakta az asztalra, s az óriásasszony mindent bekapott, amit csak eléje tett.

— Köszönöm az ebédet, Ingiborg — mondta az óriásasszony, mikor már mindent felfalatozott, ami csak volt a háznál —, soha ilyen finom báránypecsenyét, ilyen finom sört, mint amilyent te adtál, nem kaptam még! De mond d csak igaz lelkedre: igazán elment Szigurd az apjával vadászni?

— Hogyne ment volna! — felelte rögtön Ingiborg, s amint ezt kimondta, az óriásasszony már el is tűnt a szobából.

Mikor elment az asszony, Szigurd kibújt az asztal alól, a mostohaanyja meg szidta, hogy miért olyan engedetlen, s miért nem ment el a vadászatra, de az csak folyton nevetett, s mind azt hajtogatta neki:

— Ugyan mi bajom is lehet nekem abból, ha itthon maradok? — s hiába mondta neki a királyné, hogy legalább holnap menjen el az apjával. Szigurd megint nem fogadta meg a szót, s másnap is otthon maradt. Mikor dél ideje közeledett, a padlásra rejtette el Szigurdot a királyné, s alig bújtatta el, jött a harmadik óriásasszony.

— Jó napot, Ingiborg húgom — mondotta oly dörgő hangon, akárcsak egy ágyú dörgött volna —, hát a mostohafiad itthon van-e?

— Dehogy van, dehogy van — felelte az asszony —, nem is jön az haza sötét este előtt!

Az óriásasszony dühösen leült a székre, Ingiborg pedig rögtön teríteni kezdett, felrakott annyi ennivalót az asztalra, hogy csak úgy roskadozott, s az óriásasszony derekasan neki is látott.

Mikor mindent, ami csak volt, megevett, azt mondta a húgának:

— Régen nem ettem ilyen finom sültöt bárányt, s nem ittam ilyen zamatos sört, köszönöm is neked, hogy így megvendégtél. De mondd csak, egészen bizonyos az, hogy Szigurd nincs ma itthon?

— De hiszen éppen most mondtam, hogy elment az apjával vadászni! — felelte a királyné.

Az óriásasszony erre nagyot nevetett, hogy csak úgy rengett belé a ház, s kiáltotta, ahogy csak a torkán kifért:

— Ha olyan közel van hozzám, hogy meghallhatja a hangomat, azt az átkot mondom rá, hogy száradjon el, s ne legyen soha nyugta addig, amíg csak engem meg nem talál.

Amint ezt kimondta, el is tűnt.

Ingiborg egy pillanatig úgy állott egy helyben, mintha sóbálvánnyá vált volna, aztán szaladt a fiúhoz, előhívta

rejtekhelyéről, s hát már akkor meglátszottak rajta az átok nyomai! Eltikkadtan, legyengülten jött le mostohaanyja után a padlásról.

—Látod, látod — mondta Ingiborg neki —, mi lett belőled a szófogadatlanságod miatt! De most nincs időnk a jajgatásra, minden percben itt lehet az apád!

Gyorsan bevezette a szomszéd szobába Szigurdot, kivett egy ládikából egy gombolyagot, három aranygyűrűt, s odaadta neki.

—Ha ezt a gombolyagot leteszed a földre, elindul előtted, s meg nem áll egy nagy, magas hegy tetejéig. Ott találsz egy óriásasszonyt, aki így szól majd hozzád: „Ahá, itt van Szigurd herceg! Mióta várok már rád, fiam! No, ma lesz az utolsó napod!” De te ne félj tőle, mikor felemeli a bunkósbotját, hogy agyonüssön. Mondd neki, hogy tiszteli Ingiborg, s add át az egyik gyűrűt ajándékul. Ennek igen megörül majd, s birokra hí téged. Ha elfáradtál a nagy küszködésben, kérj csak egy kis bort tőle, s az úgy megerősít, hogy bizonyosan legyőzöd őt. Így lesz ez a másik két nővéremmel is, s ha ügyesen viselkedel, semmi bajod sem lesz. Most menj, Isten áldjon; csak arra kérlek még, hogy bárhol jársz, ha a kis kutyám feléd szalad, könnyes szemmel rád néz, s a lábát reád teszi, fordulj rögtön vissza, mert nagy veszedelemben van az életem!

No, elbúcsúztak nagy könnyhullatások közt egymástól, Ingiborg ledobta a földre a gombolyagot, s Szigurd indult utána.

Még az éjjel elérkezett a gombolyag a hegy aljához, onnan felfutott a tetejére, Szigurd utána, s hát ott volt az óriásasszony, leselkedett rá egy nagy szikla mögött.

— Éppen terád vártam! — kiáltott le neki, amint meglátta. — Ez lesz az utolsó napod, Szigurd herceg! Gyere csak, vívj meg velem!

Rögtön felé is sújtott, de Szigurd sem ijedt meg, hanem félreszökött, s elmondta a mostohaanyja üdvözlését, s átadta a gyűrűt is. Örvendett erősen az óriásasszony a gyűrűnek, s kérte most már Szigurdot:

— No gyere, öcskös, birkózz meg velem!

Szigurdnak se kellett kétszer mondani, rögtön birokra kelt vele, s mikor kifáradt, bort kért tőle. Adott is szívesen neki az óriásasszony, de vesztére, mert Szigurd olyan erős lett a bortól, hogy egykettőre leterítette.

Morgolódott mérgében az asszony, de azért ott marasztalta éjszakára Szigurdot; az le is feküdt, s reggelig aludt, mint a bunda.

Hajnalban felkelt, elévette a gombolyagot, s ment utána, amíg a második hegy lábához nem ért. Már messziről meglátta a második óriásasszonyt, aki még csúfabb s nagyobb volt, mint az első. Az is elkezdett kiabálni, amint meglátta őt:

— Éppen terád vártam, Szigurd öcsém! De ez lesz az utolsó napod, azt mondom neked! Gyere csak, hadd lám, melyik erősebb!

De meg sem várta, amíg Szigurd felér a hegyre, fogta az óriás botját, s szaladt, hogy leüsse Szigurdot.

Ám ennek is hamar átnyújtotta az aranygyűrűt, s mindjárt barátságosabb lett hozzá az óriásasszony.

— Gyere, öcskös, próbálj szerencsét!

Viaskodtak jó darabig, s mikor Szigurd elbágyadt, az óriásasszony maga szaladt borért, s itatta meg vele. No, ez kellett csak Szigurdnak! Egyszerre hétszer olyan erős lett,

mint azelőtt volt, csak kettőt penderített az óriásasszonyon, s az földre dőndült, hogy csak úgy nyekkent.

A harmadik reggelen ismét korán útnak indította Szigurd a gombolyagot, s nemsokára oda is értek egy rettentő magas hegy aljához. Mikor felértek a tetejére, egy szikla mögül még csúfabb óriásasszony kiáltott dühösen reá:

— Jó, hogy jössz, Szigurd királyfi, ma éppen terád vártam, hogy megvívjak veled.

A királyfi, mielőtt még közeledhetett volna hozzá, nyújtotta felé mostohaanya ajándékát, s illendőképpen átadta az üzenetet is.

Nyájasabb lett most már az óriásasszony, s arra kérte Szigurdot, jöjjön, s birkózzon meg vele, ha mer. Neki is álltak rögtön, jó sokáig tusakodtak, s mikor Szigurd érezte, hogy már nem sokáig győzi, bort kért az óriásasszonytól. Adott is szívesen, s bezzeg egykettőre ott hempergett az is Szigurd lábánál.

— Hát legyőztél engem, királyfi, de látod, én nem haragszom terád, hanem adok egy aranygyűrűt neked, azt vidd el ahhoz a kis tóhoz, amelyet innen is láthatsz, találsz ott egy kisleányt, amint egy csónak szélén ülve játszadozik. Barátkozz meg vele, s a többit majd meglátod!

Így beszélt az óriásasszony, és Szigurd nem is várt egy percet sem, hanem indult a kis tó felé. Mikor odaért, csakugyan ott is találta a leánykát a csónak mellett, odalépett hozzá, s megkérdezte, hogy hívják.

— Engem Helgának hívnak — felelte a leány —, s itt a közelben lakom.

Szigurd aztán odaadta neki a gyűrűt ajándékba, s úgy megörvendett neki a leányka, hogy megkérte Szigurdot,

játsszék vele egész nap, mert nincs neki se bátyja, se húga, akivel játszódhatna.

Játszottak is egész nap jókedvűen, mikor esteledni kezdett, Helga indulni akart hazafelé. Szigurd is vele akart menni, mert fáradt is volt, éhes is volt, de Helga ijedten mondta neki:

— Mit gondolsz, nem jöhetsz te velem, hiszen az én gazdám nagy, hatalmas óriás, és rögtön megölne téged!

De Szigurd nem hallgatott a leányra, hanem csak azért is vele akart menni. Végre Helga is beleegyezett nagy nehezen, s megindultak hazafelé. De alig látta meg Helga a házukat, rásújtott Szigurdra a kesztyűjével, s hát abban a pillanatban egy kis zsák gyapjúvá változott a fiú. Felkapta a lány a hóna alá, úgy ment be a házba, s mindjárt le is lökte az ágyra.

Egykettőre jött a hatalmas óriás is, és amint belépett a terembe, elkezdett szaglászódni mindenfelé, és rárivallt a lányra:

— Emberszagot érzek! Mi van az ágyadon, Helga?

— Egy kis zsák — felelte Helga —, s gyapjú van benne.

— Bizonyosan annak van akkor olyan erős szaga! — mondta az óriás, és leült ebédelni.

Másnap Helga megint kiment a tó partjára játszani, de magával vitte a hóna alatt a gyapjút is, és mikor kiért a tóhoz, rásújtott a kesztyűjével, s ismét ott állott előtte Szigurd. Egész nap játszottak ismét, Szigurd elmondta a lánynak, hogy győzte le az óriásasszonyokat, s az nem győzött eleget csodálkozni, hogy ilyen nagy hős Szigurd.

Este azt mondta Helga a királyfinak:

— No, holnap otthon maradhatunk, mert az óriás a városba megy, s csak estére jön vissza!

Megint, mikor hazaértek, gyapjává változtatta Szigurdot, s úgy vitte be a házba, s dobta le az ágyra.

Reggel, amint az óriás kitette a lábát a házból, Helga visszavarázsolta Szigurdot, s megmutogatott neki mindent, ami csak látnivaló volt az óriás házában. Egymás után nyitotta ki a rengeteg sok kulccsal a szobák ajtaját, mindenikbe bevezette Szigurdot, s mikor már csak egy kulcs maradt használatlan a sok közül, visszafordult a leány, s vezette vissza, oda, ahonnan jöttek.

— Hát ez az utolsó kulcs milyen szobába vezet?
— kérdezte Szigurd.

De Helga úgy tett, mintha nem is hallotta volna, egy szót sem válaszolt neki.

— Hát nem akarod, hogy lássam azt a szobát? — kérdezte ismét. S mikor éppen kimondta, odaértek egy nagy vasajtó elé. Szigurd kérte a leányt, hogy nyissa ki az ajtót, de Helga semmiképpen nem akarta. Végre addig könyörgött neki a fiú, hogy kinyitotta.

Nagy dördüléssel csapódott ki az ajtó, és Szigurd rögtön belépett a szobába, ahol egy gyönyörű lovat látott, s a ló feje felett drágakövektől ragyogó kard lógott a falon. A kardra aranybetűkkel ez volt vésve: „Boldog lesz, aki ezen a lovon lovagol, s kezében tartja ezt a kardot!”

Szigurd majd odalett a bámulattól, mikor a remek paripát megpillantotta, s azt kérte Helgától:

— Csak egyszer, egyetlenegyszer engedd, hogy körüllovagoljak a kertben ezen a lovon.

— Mit gondolsz, Szigurd? Te az óriás lován akarsz lovagolni? Hiszen soha az életben meg nem bocsátaná nekem, ha megtudná, hogy valakit az ő lovára ültettem!

— De hiszen semmi baja nem lesz a lovának. Én még életemben egy lóról sem estem le, s ha tudnád, hogy mennyire szeretnék rajta lovagolni! Ó, Helga, engedd meg, csak egyszer!

— Én nem bánom — mondta végre bosszúsan Helga —, ülj rá, de ha hazajön az óriás, tudom, vége az életünknek!

Mikor Helga megengedte, hogy a lóra üljön, egyszerre csak a falra pillantott, s meglátta a kardot újra, elfelejtette a lovat is, úgy elvakította a kard szertelen ragyogása.

— Az én apám király — mondotta Helgának —, de mondhatom neked, hogy egyetlen ilyen kardja sincs, mint ez! Egyetlen drágaköve többet ér, mint az egész királyi koronánk!

— Hogyha a lóra ülsz, már a kezedbe is veheted a kardot, s keresd meg a varázskövet s vesszőt is — mondta neki Helga.

— Hát mit csináljak én ezekkel? — kérdezte Szigurd, mikor előkereste a sarokból a követ s a botot.

— Tudd meg, Szigurd, hogy ha ezen a lovon ülsz, s ez a kard van az oldaladon, olyan ereje van ennek a vesszőnek, hogy ha egy darabot letörsz s lehajítod, olyan sűrű erdő nő a hátad mögé, hogy még a madár se tud átrepülni rajta. Ha mégis valami varázslattal keresztültörne valaki rajta, s meg akarna fogni, rá kell csak ütni a vesszővel a köre, s olyan sűrű kőzáró hull az égből, hogy onnan ugyan senki meg nem menekül ép bőrrel!

Alig mondotta a leány ezeket, felpattant Szigurd a lóra, oldalára kötötte a kardot, magához vette a vesszőt meg a követ, s körüllovagolta a kertet. De mikor vissza kellett volna fordulni, gondolt egyet, nagyot rántott a lova kötőfékén, s elvágtatott toronyirányában.

Estefelé tért haza az öreg óriás, hát ott találja a ház előtt Helgát nagy sírásban. Kérdezi, hogy mi baja, hej, de mikor elmondta a leány nagy sírással, hogy mi történt, felordított dühében, s rohant, hogy ahol találja, ott üsse agyon Szigurdot.

Észreveszi Szigurd, hogy nem messze utána vágat az óriás, neki se kellett több, letört egy darabot a vesszőből, elhajította, s olyan sűrű erdő lett a helyén, hogy ott ugyan még egy madár se repült keresztül, nemhogy az óriás. Nagy haraggal szaladt haza az óriás, hozott valami varázsszert, azt csak elhintette az erdőre, hát egyszerre csak úgy eltűnt, mintha soha ott se lett volna.

Hátratekint Szigurd, s hát mikor már azt hitte, hogy az óriás sehogy se éri utol, látja, hogy szinte eléri már a kezével. Megijedt erősen, s fogta a vesszőt, jót húzott a kőre, s ím, hullott a kő olyan sűrűn, hogy csak úgy zúgott a hely.

Nem telt bele egy perc, holtan feküdt az óriás a földön.

Mikor látta, hogy meghalt az óriás, hazafelé vette az útját, s hát egyszerre csak szalad elébe a mostohaanyja kicsi kutyája könnyes szemmel, s felteszi két lábát az ő hátára. Hej, vágatott Szigurd széleseben, egypár pillantás alatt otthon volt, S ím, kilenc gonosz ember éppen ott állott a királyné szobái előtt, s rá akarták gyújtani a házat. Nosza, Szigurd kardot rántott, s egykettőre mind lekasabolta őket, hogy még hírmondónak se maradt belőlük.

Ment aztán a királyhoz, akit már majd elpusztított a bánat a fia után. Hej, most volt csak igazán nagy öröme, mikor meglátta, hogy tízszerre daliásabb, mint annak előtte!

Elmondta Szigurd, hogy hol, merre járt, aztán ismét visszament az óriás házába, elhozta Helgát, s még aznap elvette feleségül. Három napig tartott a lakodalom, s mindenki azt mesélte a másoknak, hogy ilyen gyönyörű menyasszonyt, mint amilyen Helga volt, sohasem látott. Sok-sok évig éltek aztán boldogságban, s talán még ma is élnek, ha meg nem haltak.

TARTALOM

AZ ARANYALMAFA	5
ÚJGÖRÖG MESE	
A FEKETE BIKA	24
SKÓT MESE	
AZ OSTOBA EMELJA	36
OROSZ MESE	
KAVÓ-FÓ	50
NIASSZI MESE	
A KŐTÖRŐ	52
JAPÁN MESE	
A GALAMB	57
ALBÁN MESE	
A VARÁZSLÓ AJÁNDÉKA	64
FINN MESE	
A HÁROM CITROM	72
TÖRÖK MESE	
ÁMISZ ÉS ÁMIL	83
ANGOL MESE	
A KIS VADRÓZSA	95
ROMÁN MESE	
A KIRÁLYFI ÉS A SÁRKÁNY	105
SZERB MESE	
SZIGURD KIRÁLYFI	115
IZLANDI MESE	

Kiadó: Pallas Antikvárium Kft.
3200 Gyöngyös, Kossuth L. út 42. Tel.: 06-37 311-028
Felelős kiadó a Kft. igazgatója
Borítóterv design: © Míroe Design, 2004
Tipográfia: TECHTRIN, Tel.: 06-37 317-316
Email: Techtrin@ComputerJobAtHome.com
Nyomdai munkálatok: Kaposvári Nyomda Kft.
Felelős vezető: Pogány Zoltán igazgató
Készült 8 ív terjedelemben
ISBN 963 9504 653